

Forslag

til

Lov om ændring af lov om beskyttelse af havmiljøet, lov om udbyttedeling ved anvendelse af genetiske ressourcer og lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)
(Implementering af tillægsaftalen til FN's havretskonvention om bevarelse og bæredygtig udnyttelse af havets biodiversitet i områder uden for national jurisdiktion (BBNJ-aftalen))

§ 1

I lov om beskyttelse af havmiljøet, jf. lovbekendtgørelse nr. 147 af 19. februar 2024, som ændret ved § 1 i lov nr. 463 af 15. maj 2017 og § 4 i lov nr. 322 af 2. april 2024, foretages følgende ændringer:

1. I § 1 indsættes som *stk. 5*:

»*Stk. 5.* Loven skal endvidere medvirke til at sikre bevaring og bæredygtig udnyttelse af havets biodiversitet i områder uden for staters jurisdiktion.«

2. I § 2, *stk. 2*, indsættes efter »skibe«: »samt militærfly og andre luftfartøjer«, og efter »skibet« indsættes: »eller luftfartøjet«.

3. I § 2 indsættes som *stk. 5*:

»*Stk. 5.* Loven omfatter endvidere aktiviteter under dansk jurisdiktion eller kontrol, som finder sted i områder uden for staters jurisdiktion, jf. § 33 c.«

4. I § 5 indsættes som *stk. 7*:

»*Stk. 7.* Ved områder uden for staters jurisdiktion forstås i denne lov havområder uden for staters søterritorier, eksklusive økonomiske zoner og kontinentalsokkelområder.«

5. Efter kapitel 10 indsættes:

»Kapitel 10 a

Områder uden for staters jurisdiktion

§ 33 c. Miljøministeren fastsætter regler til opfyldelse af internationale aftaler og EU-regler om aktiviteter, der finder sted i områder uden for staters jurisdiktion.

Stk. 2. Miljøministeren kan fastsætte regler om egenkontrol og indberetning, som den, der er ansvarlig for en aktivitet omfattet af regler fastsat i medfør af stk. 1, skal foretage, herunder at egenkontrol og indberetning skal ske for egen regning.

Stk. 3. Miljøministeren kan fastsætte regler om pligt for den ansvarlige for en aktivitet, der er reguleret efter stk. 1, til vederlagsfrit at stille transport til og fra aktiviteten, herunder overførsel af udstyr, og kost og logi og andre fornødenheder til rådighed for tilsynsmyndigheden.«

6. I § 58 ændres »9 og 10« til: »9, 10 og 10 a«.

7. I § 60 indsættes efter »§ 33, stk. 1,«: »§ 33 c, stk. 1,«.

80. I § 61, stk. 1, 1. pkt., ændres »§§ 32, 33 og 33 b« til: »§§ 32, 33, 33 b og 33 c«.

9. I § 61 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. I regler, der fastsættes i medfør af § 33 c, kan ministeren fastsætte regler om, at personer, der har den tilknytning til Danmark, som er nævnt i straffelovens § 7, stk. 1, kan straffes for overtrædelser, der er begået uden for et myndighedsområde, uanset at betingelserne i straffelovens § 7, stk. 2, ikke er opfyldt.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

§ 2

I lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), jf. lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023, som ændret ved § 36 i lov nr. 612 af 11. juni 2024, foretages følgende ændringer:

1. Lovens titel affattes således:

»Lov om miljøvurderinger«

2. I § 1, stk. 1, ændres »og projekter« til: », projekter og planlagte aktiviteter«.

3. 2. I § 1, stk. 2, ændres »og projekters« til: », projekters og planlagte aktiviteter«.

4. »I § 2, stk. 1, ændres »Loven finder« til: »Inden for dansk land- og søterritorium, i den eksklusive økonomiske zone og på dansk kontinentalsokkelområde finder loven«.

5. I § 2 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. I områder uden for staters jurisdiktion finder loven anvendelse på planlagte aktiviteter, planer og programmer omfattet af §§ 30 a og 30 b.«
Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 3 og 4.

6. I § 5 indsættes efter nr. 1 som et nyt nummer:

2) Områder uden for staters jurisdiktion: Havområder uden for staters søterritorier, eksklusive økonomiske zoner og kontinentalsokkelområder, herunder havbund og undergrund

Nr. 2-8 bliver herefter nr. 3-9.

7. I § 5, nr. 8, der bliver nr. 9, indsættes efter »Tilladelse«: », jf. dog § 30 a«.

8. Efter afsnit III indsættes:

»Afsnit III a

Miljøvurdering af planlagte aktiviteter og planer og programmer uden for staters jurisdiktion

Kapitel 11 a

§ 30 a. Med henblik på opfyldelse af internationale og EU-retlige forpligtelser fastsætter ministeren for grøn trepart regler om miljøvurdering af planlagte aktiviteter under dansk jurisdiktion eller kontrol, der skal gennemføres i områder uden for staters jurisdiktion, til opfyldelse af Aftalen inden for rammerne af De Forenede Nationers havretskonvention om bevarelse og bæredygtig udnyttelse af havets biologiske mangfoldighed i områder uden for staters jurisdiktion. Ministeren kan herunder fastsætte regler om følgende:

- 1) Klageberettigede
- 2) Klagefrist
- 3) Indgivelse af klage m.v.
- 4) Opsættende virkning

- 5) Søgsmål
- 6) Offentliggørelse af dokumenter
- 7) Genoptagelse af afgørelser om tilladelser
- 8) Egenkontrol

Stk. 2. Miljøministeren er myndighed for behandling af sager og meddelelse af tilladelse vedrørende planlagte aktiviteter i områder uden for staters jurisdiktion, der er omfattet af regler udstedt i medfør af § 30 a, stk. 1.

§ 30 b. Med henblik på opfyldelse af internationale og EU-retlige forpligtelser fastsætter ministeren for grøn trepart regler om miljøvurdering af planer og programmer vedrørende planlagte aktiviteter under dansk jurisdiktion eller kontrol, der skal gennemføres i områder uden for staters jurisdiktion til opfyldelse af Aftalen inden for rammerne af De Forenede Nationers havretskonvention om bevarelse og bæredygtig udnyttelse af havets biologiske mangfoldighed i områder uden for staters jurisdiktion.

§ 30 c. Ministeren for grøn trepart fastsætter regler om at undtage krigsskibe, militærfly, marine hjælpefartøjer og andre fartøjer eller luftfartøjer, der ejes eller opereres af staten og som kun anvendes til ikke-kommerciel offentlig tjeneste i medfør af §§ 30 a og 30 b. «

9. I § 39 indsættes som *stk. 2*:

»*Stk. 2.* Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om bortfald af afgørelser om screening eller tilladelse efter regler fastsat af ministeren for grøn trepart i medfør af § 30 a.

10. I § 42 indsættes som nyt *stk. 2*:

»*Stk. 2.* Ministeren for grøn trepart kan endvidere fastsætte regler om gebyrer til dækning af myndighedens omkostninger ved administration og tilsyn efter regler fastsat i medfør af § 30 a, hvad angår planlagte aktiviteter.

11. I § 46, *stk. 1, 1. pkt.*, ændres »§ 17« til: »§§ 17 eller 30 a«.

12. I § 46, *stk. 2, 2. pkt.*, ændres »§§ 21 og 25« til: »§§ 21 og 25 eller regler fastsat i medfør af § 30 a«, og efter »tilladelser« indsættes: »og regler fastsat i medfør af § 30 a«.

13. I § 56 indsættes efter *stk. 2* som nyt stykke:

»Stk. 3. Personer, der har den i straffelovens § 7, stk. 1, nævnte tilknytning her til landet, kan straffes for overtrædelse af regler fastsat i medfør af § 30 a, stk. 1, uanset at betingelsen i straffelovens § 7, stk. 2, ikke er opfyldt.

Stk. 3-5 bliver herefter til stk. 4-6.

§ 3

I lov nr. 1375 af 23. december 2012 om udbyttedeling ved anvendelse af genetiske ressourcer foretages følgende ændringer:

1. Lovens *titel* affattes således:

»Lov om deling af fordele ved udnyttelse m.v. af genetiske ressourcer«.

2. I § 1 ændres »deling af udbyttet ved anvendelse af« til: »rimelig og retfærdig deling af de fordele, der opstår ved udnyttelse m.v. af«, og efter »ressourcer« indsættes: »og digital sekvensinformation om genetiske ressourcer«.

3. § 2, *nr. 1 og 2*, affattes således:

»1) Genetiske ressourcer: Ethvert materiale hidrørende fra planter, dyr, mikroorganismer eller af anden oprindelse, indeholdende funktionsdygtige arveenheder af aktuel eller potentiel værdi.

2) Udnyttelse af genetiske ressourcer: Udførelse af forskning i og udvikling af genetiske ressourcers genetiske eller biokemiske sammensætning, herunder gennem enhver teknologisk anvendelse, der bruger biologiske systemer, levende organismer eller derivater heraf til at fremstille eller modificere produkter eller processer til specifik brug.«

4. I § 3, *stk. 1*, ændres »anvendes« til: »udnyttes«.

5. I § 6, *1. pkt.*, ændres »anvendelse« til: »udnyttelse«.

6. I § 7 ændres »og regler, der er udstedt i medfør af loven,« til: », regler udstedt i medfør af loven, og EU-regler om deling af fordele ved udnyttelse m.v. af genetiske ressourcer«.

7. I § 7 indsættes som 2. pkt.: »Miljøministeren fører tilsyn med, at regler udstedt i medfør af § 10, stk. 2, og EU-regler om deling af fordele ved udnyttelse m.v. af genetiske ressourcer fra områder uden for nogen staters jurisdiktion overholdes.«

8. I § 7 indsættes som stk. 2:

»Stk. 2. Ministeren for grøn trepart og miljøministeren kan fastsætte regler om tilsynsmyndighedens tilsynsforpligtelser og -beføjelser.«

9. Efter § 7 indsættes:

»§ 7 a. Ministeren for grøn trepart og miljøministeren kan fastsætte regler om, at fysiske og juridiske personer skal meddele tilsynsmyndigheden oplysninger til brug for tilsynet.«

10. I § 8, stk. 1, 1. pkt., ændres »lov eller i regler« til: »lov, i regler«, og efter »loven« indsættes: »eller i EU-regler om deling af fordele ved udnyttelse m.v. af genetiske ressourcer«.

11. § 10 affattes således:

»§ 10. Ministeren for grøn trepart fastsætter regler til opfyldelse af internationale aftaler og EU-regler om deling af fordele ved udnyttelse m.v. af genetiske ressourcer.

Stk. 2. Miljøministeren fastsætter regler til opfyldelse af internationale aftaler og EU-regler om deling af fordele ved udnyttelse m.v. af genetiske ressourcer fra områder uden for staters jurisdiktion, herunder regler om:

- 1) Meddelelsespligter for den ansvarlige for indsamling eller udnyttelse af marine genetiske ressourcer og for den ansvarlige for udnyttelse af digital sekvensinformation om marine genetiske ressourcer.
- 2) Krav til den ansvarlige for et register eller en database, der indeholder oplysninger om marine genetiske ressourcer og om digital sekvensinformation om disse.
- 3) Krav til den ansvarlige for udnyttelse af marine genetiske ressourcer eller digital sekvensinformation om disse om deponering i offentligt tilgængelige registre og databaser.
- 4) Andre krav til deling af ikke-monetære fordele samt krav til deling af monetære fordele ved udnyttelse m.v. af marine genetiske ressourcer og digital sekvensinformation.«

12. I § 11, stk. 1, ændres »§§ 3 og 4« til: »§§ 3 eller 4«.

13. I § 11, stk. 3, indsættes efter »i reglerne«: »og for overtrædelse af bestemmelser i EU-regler om deling af fordele ved udnyttelse m.v. af genetiske ressourcer.«

14. I § 11 indsættes efter stk. 3 som nye stykker:

»Stk. 4. Miljøministeren og ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, at straffen for overtrædelse af regler udstedt i medfør af loven eller overtrædelse af EU-regler om deling af fordele ved udnyttelse m.v. af genetiske ressourcer, kan stige til fængsel i indtil 2 år, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis der ved overtrædelsen er opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre.

Stk. 5. I regler, der fastsættes i medfør af § 10, stk. 2, kan ministeren fastsætte regler om, at personer, der har den tilknytning til Danmark, som er nævnt i straffelovens § 7, stk. 1, kan straffes for overtrædelser, der er begået uden for et myndighedsområde, uanset at betingelserne i straffelovens § 7, stk. 2, ikke er opfyldt.«

Stk. 4 og 5 bliver herefter stk. 6 og 7.

§ 4

Loven træder i kraft den 1. juli 2024.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning

2. Lovforslagets baggrund

2.1. Tillægsaftalen til FN's havretskonvention om bevarelse og bæredygtig udnyttelse af havets biodiversitet i områder uden for national jurisdiktion (BBNJ-aftalen)

2.2. Lovforslagets forhold til Grønland og Færøerne

3. Lovforslagets hovedpunkter

3.1. Udpegning af beskyttede områder uden for staters jurisdiktion

3.1.1. Gældende ret

3.1.2. BBNJ-aftalen

3.1.3. Miljø- og Ligestillingsministeriets overvejelser

3.1.4. Den foreslåede ordning

3.2. Miljøvurdering af planlagte aktiviteter uden for staters jurisdiktion

3.2.1. Gældende ret

3.2.2. BBNJ-aftalen

3.2.3. Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser

3.2.4. Den foreslåede ordning

3.3. Deling af fordele ved udnyttelse m.v. af marine genetiske ressourcer indsamlet uden for staters jurisdiktion

3.3.1. Gældende ret

3.3.2. BBNJ-aftalen

3.3.3. Miljø- og Ligestillingsministeriets overvejelser

3.3.4. Den foreslåede ordning

4. Lovforslagets forhold til FN's verdensmål

5. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

7. Administrative konsekvenser for borgerne

8. Klimamæssige konsekvenser

9. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

10. Forholdet til EU-retten

11. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

12. Sammenfattende skema

1. Indledning

Lovforslaget har som formål at tilvejebringe tilstrækkeligt hjemmelsgrundlag til, at Danmark kan ratificere og gennemføre tillægsaftalen af 19. juni 2023 til FN's havretskonvention om bevarelse og bæredygtig udnyttelse af havets biologiske mangfoldighed i områder uden for national jurisdiktion (BBNJ-aftalen).

Formålet med BBNJ-aftalen er at sikre bevarelse og bæredygtig udnyttelse af havets biodiversitet i områder uden for staters jurisdiktion.

Aftalen fastsætter blandt andet en struktur og proces for udpegning af beskyttede havområder uden for staters jurisdiktion. Beskyttelsestiltag vedtages af BBNJ-aftalens partskonference, som er det besluttende organ under BBNJ-aftalen bestående af de kontraherende parter til aftalen. Herudover fastsætter aftalen detaljerede krav til processen for miljøvurderinger for aktiviteter uden for staters jurisdiktion. Aftalen indeholder endvidere bestemmelser, der skal sikre en rimelig og retfærdig deling af fordele ved udnyttelse m.v. af marine genetiske ressourcer indsamlet i områder uden for staters jurisdiktion samt digitale sekvensinformationer fra disse.

Aftalen vurderes at være et vigtigt bidrag til at sikre, at udnyttelsen af havets biologiske ressourcer foregår inden for fælles juridiske rammer, som tager hensyn til havmiljøet m.v.

Der er mange usikkerheder i forhold til forståelsen af BBNJ-aftalen. Det vil være op til BBNJ-aftalens parter at nå frem til en nærmere forståelse af aftalen og op til de relevante internationale domstole og andre organer at fortolke aftalens rækkevidde. Det foreslås derfor, at gennemførelsen af

BBNJ-aftalen sker ved at indsætte bemyndigelser i relevante love, der skal gøre det muligt for miljøministeren og ministeren for grøn trepart ved bekendtgørelse, at fastsætte de regler, der er nødvendige for at Danmark kan overholde BBNJ-aftalen. På denne måde tages der højde for, at ministrene kan justere i den danske implementering efterhånden som udestående fortolkningsspørgsmål afklares.

Folketingets vedtagelse af lovforslaget indebærer, at der gives samtykke til, at regeringen kan ratificere BBNJ-aftalen. Ved ratifikationen vil Danmark afgive en erklæring om, at aftalen indtil videre ikke skal finde anvendelse for Færøerne og Grønland henset til, at disse dele af rigsfællesskabet ikke har afsluttet deres overvejelser om, hvorvidt de skal lade sig omfatte af aftalen. Endvidere vil Danmark ved ratifikationen gøre brug af BBNJ-aftalens artikel 70 om, at aftalen kun skal finde anvendelse på marine genetiske ressourcer fra områder uden for staters jurisdiktion og digitale sekvensinformationer om disse, der er henholdsvis indsamlet eller genereret efter at aftalen er trådt i kraft for Danmark.

2. Lovforslagets baggrund

2.1. Tillægsaftalen af 19. juni 2023 til FN's havretskonvention om bevarelse og bæredygtig udnyttelse af havets biodiversitet i områder uden for national jurisdiktion (BBNJ-aftalen)

BBNJ-aftalen er en tillægsaftale til FN's havretskonvention. BBNJ-aftalen blev indgået i FN den 19. juni 2023. Aftalen træder i kraft 120 dage efter, at aftalen er blevet ratificeret af 60 lande. Internationalt er der en forventning om, at aftalen vil kunne træde i kraft medio 2025.

Danmark underskrev aftalen den 20. september 2023, men har endnu ikke ratificeret aftalen. Pt. har 105 lande underskrevet aftalen, heraf har 14 lande ratificeret den. Det drejer sig om: Bangladesh, Barbados, Belize, Chile, Cuba, Maldiverne, Mauritius, Mikronesien, Monaco, Palau, Panama, Seychellerne, Singapore og Timor-Leste.

Begreber anvendt i BBNJ-aftalen skal fortolkes i overensstemmelse med havretskonventionen. Havretskonventionen kaldes uofficielt for havets grundlov og fastlægger rettigheder og pligter for staters anvendelse af havet, herunder i forhold til fiskeri, miljø, færdsel, landegrænser og håndhævelse. Havretskonventionen blev vedtaget i 1982 og trådte i kraft i 1994. Danmark

blev kontraherende part i 2004 med virkning for alle tre dele af rigsfællesskabet.

BBNJ-aftalen fastsætter regler for aktiviteter uden for national jurisdiktion, hvilket i BBNJ-aftalen er et geografisk afgrænset område, der ligger uden for staters søterritorier, eksklusive økonomiske zoner og kontinentalsokkelområder. I lovforslaget vil termen »uden for staters jurisdiktion« blive anvendt fremfor »uden for national jurisdiktion«.

Det overordnede formål med aftalen er at sikre bevarelse og bæredygtig udnyttelse af havets biodiversitet i områder uden for national jurisdiktion.

Kun kapitlerne om marine genetiske ressourcer, udpegning af beskyttede områder og miljøvurdering kræver ændring af gældende ret for, at Danmark kan ratificere aftalen. Dette behandles i dybden under lovforslagets hovedpunkter. I det følgende gives et kort overblik over aftalens kapitler.

Kapitel I indeholder bestemmelser om definitioner, formål og anvendelsesområde, undtagelser, forholdet til andre organisationer og aftaler.

Kapitel II regulerer aktiviteter relateret til marine genetiske ressourcer, der indsamles uden for staters jurisdiktion. Marine genetiske ressourcer er ethvert materiale fra marine planter, marine dyr, marine mikroorganismer eller anden marin oprindelse, der indeholder funktionsdygtige arveenheder af aktuel eller potentiel værdi. Kapitel II regulerer også digital sekvensinformation om marine genetiske ressourcer fra områder uden for staters jurisdiktion samt adgang til traditionel viden i tilknytning til marine genetiske ressourcer fra områder uden for staters jurisdiktion.

Kapitel III fastsætter en struktur og proces bl.a. for udpegning af beskyttede havområder uden for staters jurisdiktion. Når partskonferencen har truffet afgørelse om etablering af f.eks. et beskyttet område, skal de kontraherende parter sikre, at aktiviteter under deres jurisdiktion eller kontrol, gennemføres i overensstemmelse hermed.

Kapitel IV indeholder bestemmelser om miljøvurderinger og strategiske miljøvurderinger. De kontraherende parter skal sikre, at de potentielle effekter for havmiljøet af planlagte aktiviteter under deres jurisdiktion eller

kontrol, der finder sted i områder uden for staters jurisdiktion, vurderes som beskrevet i kapitel IV, inden de godkendes.

Kapitel V indeholder bestemmelser om kapacitetsopbygning og overførsel af havteknologi.

Kapitel VI indeholder bestemmelser om institutionelle forhold, herunder om etableringen af en partskonference, et videnskabeligt og teknisk organ, et sekretariat og en clearing house-mekanisme. Clearing house-mekanismen er, jf. artikel 51, en åben (digital) platform, som skal gøre det muligt for parterne at få adgang til, levere og formidle oplysninger om aktiviteter, som finder sted i henhold til bestemmelserne i aftalen.

Kapitel VII indeholder bestemmelser om finansiering. Partskonferencen og dens subsidiære organer skal finansieres ved hjælp af pålignede bidrag fra de kontraherende parter, jf. artikel 52, stk. 2. Miljø- og Ligestillingsministeriet skønner, at det beløb, som Danmark vil skulle betale i form af pålignet bidrag, vil komme til at udgøre ca. 0,9 mio. kr. pr. år. Beløbet afhænger dog af det budget, som partskonferencen vedtager i henhold til artikel 47, stk. 6, litra e.

I artikel 52, stk. 3, etableres en mekanisme, som har til formål at tilvejebringe finansielle ressourcer, der kan bistå udviklingslande med at gennemføre aftalen. Mekanismen skal omfatte en frivillig trustfond, en særlig fond og Den Globale Miljøfacilitets trustfond, jf. artikel 52, stk. 4.

Den særlige fond skal finansieres gennem bidrag fra kontraherende parter fra udviklede lande, der skal yde årlige bidrag, som skal udgøre 50 % af partens vurderede bidrag til det budget, som partskonferencen vedtager. Med et pålignet bidrag på 0,9 mio. kr. vil det danske bidrag til den særlige fond blive på 0,45 mio. kr. På sigt skal den særlige fond finansieres gennem betalinger i relation til de monetære fordele, som er opstået ved udnyttelsen af marine genetiske ressourcer fra områder uden for staters jurisdiktion og digital sekvensinformation om disse.

Kapitel VIII indeholder bestemmelser om implementering, tilsyn og overholdelse.

Kapitel IX-XII indeholder bestemmelser om tvistbilæggelse, retten til at stemme, ikrafttrædelse m.m.

2.2. Lovforslagets forhold til Grønland og Færøerne

Hverken Færøerne eller Grønland har myndighed til at fastsætte regler om aktiviteter for områder uden for staters jurisdiktion. Dog skal skibe optaget i færøsk register sejle under færøsk flag og følge færøske regler under al sejlads, herunder uden for staters jurisdiktion. Hvis der ikke laves en territoriell erklæring ved ratifikationen af BBNJ-aftalen, som undtager Færøerne, ville Færøerne blive forpligtede til at sikre, at skibe, der sejler under færøsk flag, overholder BBNJ-aftalen.

3. Lovforslagets hovedpunkter

3.1. Udpegning af beskyttede områder uden for staters jurisdiktion

3.1.1. Gældende ret

Lov om beskyttelse af havmiljøet, jf. lovbekendtgørelse nr. 147 af 19. februar 2024 (herefter havmiljøloven) skal medvirke til at værne natur og miljø, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet. Der tilsigtes endvidere med loven at forebygge og begrænse forurening og anden påvirkning af natur og miljø, herunder særligt havmiljøet, fra aktiviteter, der kan bringe menneskets sundhed i fare, skade natur- og kulturværdier på og i havet, herunder havbunden, være til gene for den retmæssige udnyttelse af havet eller forringe rekreative værdier eller aktiviteter, jf. lovens § 1, stk. 1 og 2.

Loven finder anvendelse på danske skibe, luftfartøjer og platforme, der bl.a. befinder sig i områder uden for staters jurisdiktion, jf. lovens § 2, stk. 1.

Havmiljøloven finder dog ikke anvendelse på orlogsskibe og andre skibe, der ejes eller benyttes af en stat, så længe skibet udelukkende benyttes i ikke-kommerciel statstjeneste, jf. lovens § 2, stk. 2.

Lovens § 5 definerer forskellige havområder, blandt andet søterritoriet og den eksklusive økonomiske zone.

Loven regulerer forskellige former for forurening af havet fra skibe m.v. og gennemfører bl.a. regler, der er fastsat i MARPOL-konventionen om forebyggelse af forurening fra skibe, der er vedtaget i IMO (FN's søfartsorganisation), regler der er fastsat i Londonprotokollen om dumpning af stoffer og materialer i havet samt andre internationale aftaler, der

regulerer forurening fra skibe m.v. Disse aftaler regulerer også områder uden for staters jurisdiktion.

I henhold til havmiljølovens § 55, stk. 1, kan miljøministeren henholdsvis forsvarsministeren fastsætte regler om gebyrer til dækning af myndighedernes omkostninger ved administration og tilsyn i forbindelse med loven.

Miljøministeren kan endvidere fastsætte regler om pligt for ejeren eller den ansvarlige for driften af en platform og et tilsluttet rørledningssystem beliggende inden for sikkerhedszonen, som anvendes i forbindelse med efterforskning, produktion eller transport af kulbrinter på dansk søterritorium og dansk kontinentalsokkelområde, til vederlagsfrit at stille transport til og fra et anlæg, herunder overførsel af udstyr, og kost og logi og andre fornødenheder til rådighed for tilsynsmyndigheden i forbindelse med tilsynsvirksomhed på anlægget efter loven eller regler udstedt i medfør af loven, jf. § 55, stk. 3.

Det fremgår af lovens § 60, at forældelsesfristen for strafansvaret er 5 år for overtrædelser m.v. som omhandlet i visse af lovens bestemmelser.

I henhold til lovens § 61, kan der i regler, som udstedes i henhold til visse af lovens bestemmelser fastsættes straf af bøde. Det kan endvidere fastsættes, at straffen kan stige til fængsel i indtil 2 år, hvis overtrædelser er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis der ved overtrædelser er 1) voldt skade på miljøet eller fremkaldt fare herfor eller 2) opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser.

Det fremgår af lovens § 62, at der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

I henhold til straffelovens § 6, nr. 3, hører handlinger, der foretages på dansk fartøj, som befinder sig uden for et myndighedsområde under dansk straffemyndighed.

Fartøj skal forstås som skibe og luftfartøjer. Straffelovens § 6, nr. 3, finder anvendelse på handlinger, der foretages fra dansk fartøj og er rettet mod interesser uden for fartøjet, jf. f.eks. Vestre Landsrets dom af 26. februar 1957 i sag nr. 1204/1956 (gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 1957, side 610/2), om anbringelse af bundgarnspæle foretaget fra dansk skib uden for

dansk farvand. Det formelle registreringsforhold er afgørende for, om et fartøj anses som »dansk«. Hvis et fartøj ikke registreres, lægges i stedet vægt på, om ejeren eller brugeren har dansk tilknytning. Dette gælder f.eks. i forhold til skibe, der ikke er registreringspligtige, fordi de er mindre end grænseværdien på 20 bruttotonnage.

I henhold til straffelovens § 7, stk. 2, hører handlinger, som foretages uden for et myndighedsområde, under dansk straffemyndighed, hvis handlingerne foretages af en person, der på tidspunktet for sigtelsen har dansk indfødsret, er bosat i den danske stat eller har lignende fast ophold her i landet og handlinger af den pågældende art kan medføre højere straf end fængsel i 4 måneder.

Det fremgår af straffelovens bemærkninger, jf. Folketingstidende 2007-08 (2. samling), tillæg A, s. 582, at begrebet ”uden for et myndighedsområde” ligesom udtrykket ”uden for folkeretligt anerkendt (stats-)område” omfatter handlinger foretaget på åbent hav eller i internationalt luftrum samt handlinger foretaget inden for landområder, som ikke er undergivet nogen stats højhedsret (f.eks. Antarktis).

3.1.2. BBNJ-aftalen

BBNJ-aftalens kapitel III handler om etablering af foranstaltninger såsom områdebaserede forvaltningsforanstaltninger, herunder marine beskyttede områder.

Ved en områdebaseret forvaltningsforanstaltning forstås i henhold til aftalens artikel 1, nr. 1, en foranstaltning, herunder et marint beskyttet område, for et geografisk afgrænset område, hvorigennem en eller flere sektorer eller aktiviteter forvaltes med henblik på at nå særlige mål for bevarelse og bæredygtig udnyttelse i overensstemmelse med aftalen.

Ved et marint beskyttet område forstås i henhold til aftalens artikel 1, nr. 9, et geografisk afgrænset havområde, der er udpeget og forvaltet med henblik på at nå specifikke langsigtede bevaringsmål for den biologiske mangfoldighed, og som, hvor det er hensigtsmæssigt, kan muliggøre bæredygtig udnyttelse, forudsat at det er i overensstemmelse med bevaringsmålene.

Ved bæredygtig udnyttelse forstås i henhold til aftalens artikel 1, nr. 13, udnyttelse af dele af den biologiske mangfoldighed på en sådan måde og af

en sådan hastighed, at det ikke fører til en nedgang i den biologiske mangfoldighed på lang sigt, hvorved mangfoldigheden fortsat kan dække nuværende og kommende generationers behov og opfylde deres ønsker.

Partskonferencen har kompetence til at træffe afgørelser om etablering af områdebaserede forvaltningsforanstaltninger, herunder marine beskyttede områder, og relaterede foranstaltninger, jf. artikel 22. Dette sker på baggrund af forslag som er indgivet af de kontraherende parter. Artiklerne 19-21 indeholder krav til udarbejdelse og høring af forslag.

Partskonferencen har pligt til at træffe afgørelse om at vedtage foranstaltninger i områder uden for national jurisdiktion, der om nødvendigt skal anvendes i nødsituationer, når et naturfænomen eller en menneskeskabt katastrofe har forårsaget eller sandsynligvis vil forårsage alvorlig eller uoprettelig skade på havets biologiske mangfoldighed i områder uden for national jurisdiktion, for at sikre, at den alvorlige eller uoprettelige skade ikke forværres, jf. artikel 24, stk. 1.

En foranstaltning er nødvendig hvis den alvorlige eller uoprettelige skade ikke kan håndteres rettidigt ved anvendelse af de øvrige artikler i BBNJ-aftalen eller ved en anden aftale. Foranstaltningerne skal være midlertidige ophøre to år efter deres ikrafttræden, jf. artikel 24, stk. 4.

Afgørelser i henhold til kapitel III træffes som udgangspunkt ved konsensus af partskonferencen, jf. artikel 23. Hvis to tredjedele flertal af de tilstedeværende og stemmeafgivende parter træffer afgørelse om, at alle bestræbelser på at opnå konsensus er udtømt, kan kapitel III-afgørelser vedtages med tre fjerdedele flertal af de tilstedeværende og stemmeafgivende parter.

I henhold til artikel 23, stk. 3, træder afgørelser truffet af partskonferencen i kraft 120 dage efter, de er vedtaget, og er bindende overfor kontraherende parter.

Det fremgår af artikel 25, at parterne skal sikre, at aktiviteter under deres jurisdiktion eller kontrol, der finder sted i områder uden for national jurisdiktion, gennemføres i overensstemmelse med de afgørelser, der vedtages i henhold til kapitel III.

I henhold til BBNJ-aftalens artikel 4 finder aftalen ikke anvendelse på krigsskibe, militærfly eller marine hjælpefartøjer. Bestemmelserne i BBNJ-aftalens kapitel III finder heller ikke anvendelse på andre fartøjer eller luftfartøjer, der ejes eller opereres af en part, og som på nuværende tidspunkt kun anvendes til ikke-kommerciel offentlig tjeneste. Hver part skal dog ved indførelse af passende foranstaltninger, som ikke må forringe operationerne eller den operationelle kapacitet for sådanne fartøjer eller luftfartøjer, der ejes eller drives af den pågældende part, sikre, at sådanne fartøjer eller luftfartøjer handler på en måde, der, så vidt det er rimeligt og praktisk muligt, er i overensstemmelse med aftalen.

Parterne skal i henhold til BBNJ-aftalens artikel 53 træffe de nødvendige lovgivningsmæssige, administrative eller politiske foranstaltninger for at sikre implementeringen af aftalen. Hver part skal herunder overvåge implementeringen af sine forpligtelser i henhold til aftalen og aflægge rapport til konferencen om de foranstaltninger, den har truffet for at implementere aftalen. Format og kadence fastsættes af partskonferencen, jf. artikel 54.

3.1.3. Miljø- og Ligestillingsministeriets overvejelser

Danmark skal som kontraherende part sikre, at aktiviteter »under dansk jurisdiktion eller kontrol«, der finder sted i områder uden for staters jurisdiktion gennemføres i overensstemmelse med de afgørelser, der vedtages i henhold til BBNJ-aftalens kapitel III.

Det fremgår ikke af BBNJ-aftalen, hvad der skal forstås ved »aktiviteter under en kontraherende parts jurisdiktion eller kontrol«. Begrebet blev drøftet under forhandlingerne af BBNJ-aftalen, dog uden at forhandlingspartnerne kom frem til nogen konklusion desangående.

Havretskonventionen anvender også begrebet uden at definere det.

Den Internationale Havretsdomstol (ITLOS) kom den 21. maj 2024, i sag nr. 31, med en rådgivende udtalelse, der i pkt. 243 behandler begrebet »aktiviteter under deres (en kontraherende parts) jurisdiktion eller kontrol«.

Af pkt. 243 fremgår, at udtrykket »aktiviteter under deres jurisdiktion eller kontrol« henviser til aktiviteter udført af både offentlige og private aktører. Derudover fremgår det, at der skal være et link mellem aktiviteten og en stat i form af jurisdiktion eller kontrol. Det fremgår endvidere, at konceptet

under en stats »jurisdiktion eller kontrol« ikke kun omfatter statens territorium, men også områder, hvor staten ifølge international ret, kan udøve sin kompetence eller myndighed, og at sådanne områder f.eks. omfatter en stats eksklusive økonomiske zone og kontinentalsoklen. Endelig fremgår det, at aktiviteter udført om bord på skibe eller luftfartøjer, der er registreret i en stat, også kan anses for aktiviteter under denne stats jurisdiktion.

ITLOS forholder sig ikke rigtig til, hvad »aktiviteter under deres kontrol« betyder.

Det fremgår af faglitteraturen, at »aktiviteter under deres kontrol« formentlig henviser til situationer, hvor stater har kontrol over aktiviteter, selvom aktiviteterne foregår uden for de områder, hvor staten har jurisdiktion. Faglitteraturen påpeger, at det væsentlige er, at der er en faktisk fremfor en juridisk forbindelse mellem aktiviteten og den kontrollerende stat.

Det vil være op til BBNJ-aftalens parter at vejlede om den nærmere forståelse af begrebet og op til de relevante internationale domstole og den juridiske litteratur at fortolke begrebets rækkevidde.

Miljø- og Ligestillingsministeriet har fået oplyst, at andre EU-medlemsstater vil udlægge begrebet således, at det ikke kun indebærer flagstatsjurisdiktion.

I relation til BBNJ-aftalens kapitel III fremgår det af BBNJ-aftalens artikel 25, stk. 5, at parterne skal tilskynde de stater, der har ret til at blive parter til aftalen, navnlig dem, hvis aktiviteter, fartøjer eller statsborgere opererer i et område, der er omfattet af en oprettet områdebaseret forvaltningsforanstaltning, herunder et marine beskyttet område til at vedtage foranstaltninger til støtte for denne foranstaltning.

Miljø- og Ligestillingsministeriet vurderer på den baggrund, at områdebaserede forvaltningsforanstaltninger vil kunne få betydning for aktiviteter udøvet af danske skibe og luftfartøjer. Miljø- og Ligestillingsministeriet vurderer endvidere, at områdebaserede forvaltningsforanstaltninger også vil kunne få betydning for aktiviteter udøvet af danske fysiske eller juridiske personer, f.eks. aktiviteter i relation

til installationer, herunder platforme til vedvarende energi, havbrug og kunstige øer m.v., der opsættes i havområder uden for staters jurisdiktion.

Det er derfor Miljø- og Ligestillingsministeriets vurdering, at det vil være hensigtsmæssigt at gennemføre BBNJ-aftalens kapitel III i havmiljøloven, eftersom den allerede regulerer danske skibe og luftfartøjer, der befinder sig uden for national jurisdiktion. Ligesom loven også regulerer platforme. Det fremgår af bemærkningerne, jf. Folketingstidende 1992-93, tillæg A, spalte 7314, at der ved platforme primært tænkes på boreplatforme, men også andre havanlæg, som f.eks. vindmølle anlæg på havet. Miljø- og Ligestillingsministeriet vurderer, at det ved implementeringen af BBNJ-aftalen vil være hensigtsmæssigt, at kunne fastsætte regler om enhver tænkelige installation, der ikke er et skib eller et fly, og at havmiljølovens brug af platform i den forbindelse kan være for begrænset.

Det vides ikke, hvilke foranstaltninger, der vil blive fastsat af BBNJ-aftalens partskonference for havområder uden for national jurisdiktion eller hvilke restriktioner, det vil medføre. Miljø- og Ligestillingsministeriet vurderer på baggrund af BBNJ-aftalens definitioner, at der kan blive tale om områder hvor f.eks. enkelte aktiviteter forbydes eller underlægges restriktioner eller områder hvor alle aktiviteter forbydes eller underlægges restriktioner. Det er Miljø- og Ligestillingsministeriets forventning, at der kort tid efter at BBNJ-aftalen er trådt i kraft, vil blive stillet forslag om etablering af marine beskyttede områder.

Når BBNJ-aftalens partskonference har truffet afgørelse om f.eks. etablering af et beskyttet område, har de kontraherende parter 120 dage til at gennemføre afgørelsen, jf. artikel 23, stk. 3. Det vil almindeligvis ikke være muligt eller hensigtsmæssigt at gennemføre en eventuel lovændring på så kort tid.

Det er derfor Miljø- og Ligestillingsministeriets vurdering, at det vil være hensigtsmæssigt at tilvejebringe hjemmel til, at miljøministeren ved bekendtgørelse kan fastsætte regler, der sikrer, at aktiviteter under dansk jurisdiktion eller kontrol, der finder sted i havområder uden for staters jurisdiktion, overholder beslutninger truffet af BBNJ-aftalens partskonference om oprettelse af områdebaserede forvaltningsforanstaltninger, herunder marine beskyttede områder, og relaterede foranstaltninger, jf. artikel 22, samt afgørelser om nødforanstaltninger, jf. artikel 24.

Med denne tilgang bliver der også taget højde for, at udstedte regler nemmere kan justeres for at sikre overholdelse med eventuelt kommende EU-regulering.

Miljø- og Ligestillingsministeriet vurderer, at det vil være hensigtsmæssigt, hvis hjemlen, der skal bemyndige miljøministeren til ved bekendtgørelse at fastsætte regler om foranstaltninger såsom områdebaserede forvaltningsforanstaltninger uden for staters jurisdiktion også kan anvendes i forhold til andre internationale aftaler end BBNJ-aftalen. Både i forhold til fremtidige aftaler men også i forhold til OSPAR-konventionen om beskyttelse af havmiljøet i det nordøstlige Atlanterhav, der både finder anvendelse på områder inden for og uden for national jurisdiktion, og som Danmark er kontraherende part til.

Det er sandsynligt, at Danmark med tiden bliver part til nye regionale havkonventioner, der også vil kunne fastsætte foranstaltninger uden for national jurisdiktion. Det kunne f.eks. være en ny regional havkonvention i Arktis. Det er endvidere sandsynligt, at nye aftaler ikke vil have præcis de samme formål, som havmiljøloven har. Måske vil aftalerne kunne have formål relateret til klima. Miljø- og Ligestillingsministeriet vurderer derfor, at det kan være nødvendigt for at fremtidssikre bemyndigelsesbestemmelsen, at den kan anvendes til at gennemføre internationale aftaler om foranstaltninger, hvis formål ikke fuldt ud er indeholdt i lovens formålsbestemmelse, så længe aftalens formål ikke er i strid med lovens.

Det er sandsynligt, at BBNJ-aftalens partskonferencen kommer til at foreslå restriktioner i form af forbud mod fiskeri i bestemte områder. Det er Miljø- og Ligestillingsministeriets forståelse af BBNJ-aftalen, at hvis der findes et relevant globalt, regionalt, subregionalt og sektorspecifikt organ, der regulerer fiskeri i områder uden for staters jurisdiktion, vil forslaget skulle gennemføres via dette organ, inden forbuddet kan blive en realitet. Ifølge artikel 3, stk. 1, litra d, i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde har Unionen enekompetence for så vidt angår bevarelse af havets biologiske ressourcer inden for rammerne af den fælles fiskeripolitik. Eventuelle restriktioner i forhold til fiskeri i områder uden for staters jurisdiktion forudses derfor for Danmarks vedkommende, at blive gennemført ved EU-regulering. Af den årsag, vil der ikke være behov for at gennemføre særskilt hjemmel til fiskeriforvaltningsforanstaltninger.

I forhold til regulering af skibsfart, er det Miljø- og Ligestillingsministeriets forståelse af BBNJ-aftalen, at eventuelle restriktioner, vil skulle gennemføres via IMO (FN's søfartsorganisation), og derefter følge det sædvanlige implementeringsspor for IMO-beslutninger. Hvis restriktionen handler om forbud mod gennemsejling i et bestemt område, har Søfartsstyrelsen hjemmel i lov om sikkerhed til søs til at gennemføre forbuddet. Hvis det handler om udledning fra skibet, vil forholdet blive omfattet af den foreslåede hjemmel (§ 33 c), medmindre der allerede er særskilt hjemmel i havmiljøloven til at regulere forholdet.

Det vides ikke, om der vil blive vedtage EU-regler med henblik på at implementere BBNJ-aftalens kapitel III eller andre fremtidige internationale regler om foranstaltninger uden for staters jurisdiktion. For at tage højde for eventuel kommende EU-regulering på området vurderer Miljø- og Ligestillingsministeriet, at det vil være hensigtsmæssigt, at miljøministeren bliver bemyndiget til at fastsætte regler, med henblik på at gennemføre EU-direktiver, der har til formål at implementere internationale aftaler om foranstaltninger såsom områdebaserede forvaltningsforanstaltninger, herunder marine beskyttede områder, og til at fastsætte supplerende regler til EU-forordninger og EU-afgørelser om samme.

For det tilfælde, at aktiviteterne i et område ikke forbydes, men alene bliver pålagt restriktioner, som f.eks. emissionsgrænser, vurderer Miljø- og Ligestillingsministeriet, at det vil være hensigtsmæssigt, at kunne pålægge de ansvarlige for aktiviteterne krav om egenkontrol og indberetning, da aktiviteterne kan komme til at foregå meget langt væk fra Danmark.

Afstanden fra Danmark til det nærmeste havområde uden for staters jurisdiktion er således ca. 1100 km målt fra Esbjerg. Områdebaserede forvaltningsforanstaltninger, herunder beskyttede områder, i områder uden for staters jurisdiktion vil derfor komme til at ligge mindst 1100 km væk fra Danmark. Miljø- og Ligestillingsministeriet vurderer på den baggrund, at det vil være hensigtsmæssigt at bemyndige miljøministeren til at fastsætte regler om, at den ansvarlige for en aktivitet, der er omfattet af en områdebaseret forvaltningsforanstaltning, skal betale for tilsynsmyndighedens transport, kost og logi i forbindelse med tilsynsvirksomhed.

Som led i implementeringen af MARPOL-konventionen undtager havmiljøloven visse skibe fra lovens anvendelsesområde. BBNJ-aftalen har en lignende undtagelse men refererer til fartøjer i stedet for skibe.

Miljø- og Ligestillingsministeriet vurderer, at BBNJ-aftalens brug af fartøj har samme betydning som MARPOL-konventionens og havmiljølovens brug af skib. Miljø- og Ligestillingsministeriet vurderer derfor, at det ikke er nødvendigt at ændre i havmiljølovens § 2, stk. 2, som led i implementeringen af BBNJ-aftalen.

BBNJ-aftalen undtager også militærfly og andre luftfartøjer, der ejes eller opereres af en part, og som på nuværende tidspunkt kun anvendes til ikke-kommerciel offentlig tjeneste. Miljø- og Ligestillingsministeriet vurderer, at det vil være hensigtsmæssigt, at havmiljøloven også undtager disse kategorier af fly på lige fod med skibene. Miljø- og Ligestillingsministeriet forventer ikke, ændringen vil få nogen betydning i praksis.

Miljø- og Ligestillingsministeriet forventer, at der ved implementeringen af beslutninger truffet af BBNJ-aftalens partskonference, vil skulle fastsættes regler om aktiviteter udøvet af danske skibe og danske virksomheder i forhold til installationer. Overtrædelse af disse regler kan straffes i Danmark, hvis der er dansk straffemyndighed.

Disse regler bør som efter gældende ret kunne straffes med bøde, jf. havmiljølovens § 61, stk. 1, hvorefter der i regler udstedt i medfør af en række af lovens bestemmelse kan fastsættes straf af bøde, der i visse tilfælde kan stige til fængsel i 2 år.

Det er Miljøministeriets vurdering, at der i regler udstedt i medfør af loven med henblik på implementering af BBNJ-aftalen vil kunne være behov for at fastsætte både regler om bødestraf, der i visse tilfælde kan stige til fængsel under samme betingelser som i havmiljølovens § 61, stk. 1.

Det er dog Miljøministeriets vurdering, at den skærpende sideramme med mulighed for fængsel i op til 2 år kun sjældent vil blive bragt i anvendelse på overtrædelse af de regler, der fastsættes for at implementere BBNJ-aftalen.

Sådanne overtrædelser vil ikke altid falde under dansk straffemyndighed.

Handlinger, der foretages på eller fra et skib, der er registreret i Danmark, hører under dansk straffemyndighed, jf. straffelovens § 6, nr. 3.

Straffelovens § 7, stk. 2, fastslår, at der er dansk straffemyndighed i tilfælde, hvor den strafbare handling er foretaget uden for et myndighedsområde af en person, der på tidspunktet for sigtelsen har dansk indfødsret, er bosat i

den danske stat eller har lignende fast ophold her i landet forudsat at handlinger af den pågældende art kan medføre højere straf end fængsel i 4 måneder. Der er således i de i straffelovens § 7, stk. 2, nævnte situationer fastsat en bagatelgrænse for at være omfattet af dansk straffemyndighed.

Begrebet »uden for et myndighedsområde« omfatter handlinger foretaget på åbent hav eller i internationalt luftrum samt handlinger foretaget inden for landområder, som ikke er undergivet nogen stats højhedsret, f.eks. Antarktis. Havbunden uden for staters jurisdiktion nævnes ikke specifikt i bemærkningerne til straffeloven, men må i overensstemmelse med havretskonventionens artikel 1, stk. 1, nr. 1, også forstås som liggende uden for et myndighedsområde.

Miljø- og Ligestillingsministeriet vurderer, at overtrædelse af de regler, der med dette lovforslag implementerer BBNJ-aftalen, i få eller ingen situationer vil falde under en strafferamme, der giver mulighed for fængsel i 4 måneder eller mere.

Eksempler på handlinger, der kunne være begået uden for et myndighedsområde, og som overtræder de regler, der gennemfører BBNJ-aftalen, er handlinger foretaget af danske fysiske eller juridiske personer i relation til en installation. Dette kunne f.eks. være opsætning eller nedtagning af en installation eller aktiviteter på eller fra installationer, der forurener havmiljøet.

Hvis straffelovens § 7, stk. 2, skulle finde anvendelse, ville overtrædelse af reglerne, der implementerer BBNJ-aftalens ved dette lovforslag, ikke være underlagt dansk straffemyndighed, medmindre overtrædelserne kunne straffes med mere en 4 måneders fængsel.

BBNJ-aftalen stiller krav om, at kontraherende parter skal træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre gennemførelsen af aftalen. Miljø- og Ligestillingsministeriet vurderer, at det ikke sikrer en effektiv håndhævelse af disse regler, hvis bagatelgrænsen i straffelovens § 7, stk. 2, finder anvendelse. Ministeriet vurderer endvidere, at miljølovgivningens almindelige regler om straf bør finde anvendelse på ulovlige forhold, der foretages uden for et myndighedsområde i en situation, hvor der ikke kan udøves flagstatsjurisdiktion.

Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel, jf. lovens § 62. En virksomhed vil således

kunne straffes, hvis en af dens ansatte overtræder loven, og betingelserne i 5. kapitel i øvrigt er opfyldt. Det foreslås på den baggrund at fravige straffelovens § 7, stk. 2, ved at indsættes en bestemmelse i havmiljøloven om, at der er dansk straffemyndighed for overtrædelse af regler fastsat i medfør af § 33 c (opfyldelse af internationale aftaler og EU-regler om aktiviteter under dansk jurisdiktion eller kontrol), der finder sted i områder uden for et myndighedsområde.

Miljø- og Ligestillingsministeriet vurderer, at der vil være en med en beskeden opdagelsesrisiko ved overtrædelse af de regler, der skal fastsættes for at implementere BBNJ-aftalens kapitel III, og at de derfor opdages sent. Det vurderes derfor være hensigtsmæssigt, at fastsætte en forældelsesfrist på 5 år for straffeansvaret for overtrædelse af disse regler. En lovovertrædelse straffes ikke, når der er indtrådt forældelse.

3.1.4. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at der indsættes en bemyndigelse i loven, hvorefter miljøministeren fastsætter regler til opfyldelse af internationale aftaler og EU-regler om aktiviteter, der finder sted i områder uden for staters jurisdiktion, jf. den foreslåede § 33 c, stk. 1, i lovforslagets § 1, nr. 5.

Det foreslås, at bemyndigelsen kan anvendes til at fastsætte de nødvendige regler, der skal til, for at Danmark kan overholde beslutninger truffet BBNJ-aftalens partskonference i henhold til BBNJ-aftalens kapitel III om foranstaltninger såsom områdebaserede forvaltningsforanstaltninger, herunder marine beskyttede områder eller nødområder.

Det foreslås endvidere, at bemyndigelsen også kan anvendes til at gennemføre andre internationale aftaler, som har kompetence til at fastsætte foranstaltninger i områder uden for staters jurisdiktion.

Det foreslås, at bemyndigelsen kan anvendes, selvom formålet med en foranstaltning, ikke fuldt ud er indeholdt i havmiljølovens formålsbestemmelse, og at den kan anvendes til at regulere enhver aktivitet, der ikke allerede er underlagt regulering nationalt eller på EU-niveau.

Det foreslås endvidere, at miljøministeren bemyndiges til at fastsætte regler om egenkontrol og indberetning, som den, der er ansvarlig for en aktivitet omfattet af regler fastsat i medfør af den foreslåede § 33, stk. 1, skal foretage, herunder at egenkontrol og indberetning skal ske for egen regning, jf. den foreslåede § 33 c, stk. 2, i lovforslagets § 1, nr. 5.

Det foreslås endvidere, at manglende efterkommelse af dette skal kunne strafpålægges med hjemmel i § 61, stk. 1.

Herudover foreslås, at miljøministeren bliver bemyndiget til at fastsætte regler om pligt for den ansvarlige for en aktivitet, der er reguleret efter stk. 1, til vederlagsfrit at stille transport til og fra aktiviteten, herunder overførsel af udstyr, og kost og logi og andre fornødenheder til rådighed for tilsynsmyndigheden, jf. den foreslåede § 33 c, stk. 3, i lovforslagets § 1, nr. 5. Det foreslås at bemyndigelsen kun kan anvendes i forhold til tilsyn med installationer, der er placeret uden for staters jurisdiktion, og som skal overholde krav fastsat af BBNJ-aftalens partskonference, krav fastsat i en anden international aftale, som Danmark har forpligtet sig til at overholde, eller krav fastsat i EU-regulering. Det foreslås endvidere, at manglende efterkommelse skal kunne strafpålægges med hjemmel i § 61, stk. 1.

Dertil foreslås at udvide lovens formål, jf. lovforslagets § 1, nr. 1, således at det overordnede formål med BBNJ-aftalen bliver inkluderet.

Det foreslås, at militærfly og andre luftfartøjer, der ejes eller opereres af en stat blive reguleret på samme måde som orlogsskibe og andre skibe, der ejes eller benyttes af en stat og som udelukkende benyttes i ikkekommerciel statstjeneste, jf. § 1, nr. 2.

Militærfly og andre luftfartøjer, der ejes eller drives af staten, forudsættes dog tilsvarende de skibe, der er omfattet af den gældende § 2, stk. 2, at handle i overensstemmelse med lovens formål samt formålet med de regler, der udstedes i medfør af den foreslåede § 33 c.

Det foreslås, at udvide havmiljølovens anvendelsesområde til *aktiviteter* under dansk jurisdiktion eller kontrol, som finder sted i områder uden for staters jurisdiktion, jf. lovforslagets § 1, nr. 3.

Det foreslås, at indsætte en definition af områder uden for staters jurisdiktion. Med definitionen foreslås, at områder uden for staters jurisdiktion skal forstås som havområder uden for nationale søterritorier, eksklusive økonomiske zoner og kontinentalsokkelområder, jf. lovforslagets § 1, nr. 4. Med havområder menes havbund, undergrund og de overliggende vandmasser, dvs. både vandsøjlen og havoverfladen.

Det foreslås, at bestemmelserne i det nye kapitel 10 a, og forskrifter udstedt i medfør af disse ikke finder anvendelse når udtømning, udledning eller dumpning sker for at redde menneskeliv eller af hensyn til skibes, luftfartøjers eller platformes sikkerhed, eller når udflydning skyldes skade på skibet eller platformen, skade på skibets eller platformens udstyr eller uundgåelig lækage, forudsat at der, efter at skaden eller lækagen er blevet konstateret, er iagttaget alle rimelige forholdsregler for at undgå eller formindske udflydning, medmindre ejeren, brugeren eller føreren af skibet eller andre, der udfører arbejde i skibets tjeneste, eller ejeren, brugeren eller den for platformen ansvarlige eller andre, der udfører arbejde i platformens tjeneste, har handlet forsætligt eller burde have forudset skaden, jf. lovforslagets § 1, nr. 6.

Det foreslås, at forældelsesfristen for strafansvaret er 5 år for overtrædelse af regler udstedt i medfør af den foreslåede § 33 c. Det foreslås endvidere, at der i regler, som udstedes i henhold til § 33 c, kan fastsættes straf af bøde. Det foreslås endvidere, at det kan fastsættes, at straffen kan stige til fængsel i indtil 2 år hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis der ved overtrædelsen er 1) voldt skade på miljøet eller fremkaldt fare herfor eller 2) opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser, jf. lovforslagets § 1, nr. 7 og 8.

Det foreslås, at i regler, der fastsættes i medfør af § 33 c, kan fastsættes regler om, at personer, der har den tilknytning til Danmark, som er nævnt i straffelovens § 7, stk. 1, kan straffes for overtrædelser, der er begået uden for et myndighedsområde, uanset at betingelserne i straffelovens § 7, stk. 2, ikke er opfyldt.», jf. lovforslagets § 1, nr. 9.

3.2. Miljøvurdering af planlagte aktiviteter uden for staters jurisdiktion

3.2.1. Gældende ret

Lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), jf. lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023 (herefter benævnt ”miljøvurderingsloven”) fastsætter regler om miljøvurdering af planer og programmer og miljøvurdering af konkrete projekter.

Loven gennemfører Europa-Parlamentets og Rådets direktivet 2001/42/EF af 27. juni 2001 om vurdering af bestemte planers og programmeters indvirkning på miljøet (miljøvurderingsdirektivet) og dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU af 13. december 2011 om

vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet (VVM-direktivet). Loven gennemfører endvidere konventionen af 25. februar 1991 om vurdering af virkningerne på miljøet på tværs af landegrænserne (Espoo-Konventionen) [og protokol af 21. maj 2003 om strategisk miljøvurdering til konventionen af 25. februar 1991 om vurdering af virkningerne på miljøet på tværs af landegrænserne (Kiev-Protokollen)]. Det følger af lovens § 1, at loven har til formål at sikre et højt miljøbeskyttelsesniveau og at bidrage til integrationen af miljøhensyn under udarbejdelsen og vedtagelsen af planer og programmer og ved tilladelse til projekter med henblik på at fremme en bæredygtig udvikling, ved at der gennemføres en miljøvurdering af planer, programmer og projekter, som kan få væsentlig indvirkning på miljøet.

Anvendelsesområdet for miljøvurderingsloven er for planer og programmer fastsat i lovens §§ 2 og 3, hvor § 2 fastsætter en positiv angivelse af, hvilke planer og programmer, der er omfattet af loven, og § 3 angiver den negative afgrænsning af § 2, som angiver to typer af planer og programmer, der ikke er omfattet af loven. Såfremt der ikke foreligger en plan eller et program i overensstemmelse med lovens § 2, eller den pågældende plan eller program er omfattet af undtagelserne i lovens § 3, finder loven ikke anvendelse.

Anvendelsesområdet for miljøvurderingsloven i forhold til projekter er toledet. Dels skal projektet falde ind under legaldefinitionen for projekter, som er fastsat i lovens § 5, nr. 6, dels skal projektet falde ind under et af de projektkategorier, som følger af miljøvurderingslovens bilag 1 eller 2. Projekter, som er omfattet af undtagelserne i miljøvurderingslovens § 4, falder uden for lovens anvendelsesområde.

Miljøvurderingslovens afsnit II vedrører miljøvurdering af planer og programmer og indeholder regler, der implementerer miljøvurderingsdirektivet. Det følger bl.a. af lovens § 8, stk. 1, nr. 1, at myndigheder skal gennemføre en miljøvurdering af planer og programmer, der udarbejdes inden for en række sektorer og fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser til projekter, som er omfattet af miljøvurderingslovens bilag 1 eller 2. I medfør af lovens § 8, stk. 1, nr. 2, skal myndigheder endvidere foretage miljøvurdering af planer og programmer, der medfører krav om en vurdering af virkningen på et internationalt naturbeskyttelsesområde under hensyntagen til områdets bevaringsmålsætninger. Dette kan eksempelvis være tilfældet, hvis en plan eller et program kan påvirke et internationalt naturbeskyttelsesområde

(Natura 2000-område) væsentligt, ved at fastlægge rammer for tilladelser til projekter i eller i nær tilknytning til sådanne områder. Efter miljøvurderingslovens § 8, stk. 2 skal myndigheden gennemføre en screening af planen eller programmet med henblik på at vurdere, om planen eller programmet samt ændringer heri, kan få en væsentlig indvirkning på miljøet. Denne screeningsadgang gælder for planer og programmer omfattet af lovens bilag 1 eller 2, men som kun fastlægger anvendelse af mindre områder på lokalt plan eller angiver mindre ændringer i sådanne planer og programmer. Screeningsadgangen gælder ligeledes for planer og programmer, som fastlægger rammer for fremtidige anlægstilladelser til projekter, der ikke er omfattet af lovens bilag 1 og 2, men som kan forventes at få væsentlig indvirkning på miljøet.

Planer og programmer, der er underlagt krav om miljøvurdering i medfør af miljøvurderingslovens § 8, skal overholde de processuelle krav, der følger af miljøvurderingslovens regler. Det indebærer bl.a., at myndigheden inden vedtagelse skal udarbejde en miljørapport i overensstemmelse med kravene i lovens § 12 og bilag 4. Miljørapporten skal inddrages i forbindelse med den endelige godkendelse eller vedtagelse af planen eller programmet. Planen eller programmet skal derudover gøres til genstand for en række høringer af offentligheden, berørte myndigheder og efter omstændighederne berørte stater.

Miljøvurderingslovens afsnit III indeholder regler om miljøvurdering af konkrete projekter, som gennemfører dele af VVM-direktivet. Det følger af lovens § 15, at en række projekter, der på grund af deres art, dimensioner og placering kan forventes at få indvirkning på miljøet, ikke må påbegyndes før den kompetente myndighed skriftligt har meddelt tilladelse til projektet.

Det følger af miljøvurderingslovens § 15, stk. 1, nr. 1, at projekter omfattet af miljøvurderingslovens bilag 1 er underlagt obligatorisk krav om miljøvurdering, uden at der forinden skal foretages en nærmere vurdering af projektets forventede indvirkning. Projekter, som er omfattet af miljøvurderingslovens bilag 2, er omfattet af krav om screening efter lovens § 16. Dette indebærer et krav om, at der skal foretages en vurdering af projektets væsentlige indvirkning på miljøet. Hvis screeningen viser, at projektet har væsentlig indvirkning på miljøet, er projektet omfattet af krav om miljøvurdering efter miljøvurderingslovens § 15, stk. 1, nr. 2. Hvis det omvendt viser sig, at projektet ikke har nogen væsentlig indvirkning på miljøet, er projektet ikke omfattet af krav om miljøvurdering.

Screeningsafgørelsen træffes af den kompetente myndighed efter miljøvurderingslovens § 21.

Hvis et projekt er omfattet af miljøvurderingslovens krav om miljøvurdering, medfører dette en række krav til processen, forud for at myndigheden kan meddele tilladelse. Efter miljøvurderingslovens § 20 skal bygherren bl.a. fremlægge en miljøkonsekvensrapport, som på en passende måde skal påvise, beskrive og vurdere projektets væsentlige direkte og indirekte virkninger på en række miljøfaktorer. Den kompetente myndighed afgiver i medfør af miljøvurderingslovens § 23 en udtalelse om rapportens omfang og detaljeringsgrad. I henhold til miljøvurderingslovens § 35 skal myndigheden derudover bl.a. sikre, at offentligheden, berørte myndigheder og berørte stater gives mulighed for, ved en høring, at afgive kommentarer og stille spørgsmål til afgrænsningsudtalelsen, jf. § 23, inden myndigheden afgiver en endelig udtalelse. Miljøkonsekvensrapporten, som bygherren har fremlagt, herunder ansøgningen om tilladelse, skal tilsvarende undergå høring af offentligheden, berørte myndigheder og berørte stater, inden myndigheden træffer afgørelse om tilladelse efter miljøvurderingsloven § 25.

I tilfælde af, at en plan eller et program forventes at få væsentlig indvirkning på miljøet i en anden stat, skal myndigheden snarest muligt underrette miljøministeren med henblik på høring herom. Ministeren skal herefter gives sit endelige samtykke hertil inden planen eller programmet kan tillades af myndigheden. Kompetencen til at varetage kommunikationen med berørte stater er i medfør af miljøvurderingslovens § 38 henlagt til miljøministeren. Miljøministerens kompetence efter miljøvurderingslovens § 38 er delegeret til Miljøstyrelsen i medfør af § 31 i bekendtgørelse nr. 1514 af 25. juni 2021 om delegation af opgaver og beføjelser til Miljøstyrelsen.

Efter § 44, stk. 1, kan regeringen indgå overenskomster med fremmede stater om fælles foranstaltninger til opfyldelse af lovens formål. Forberedelse og gennemførelse af overenskomster sker efter forhandling med den berørte ressortminister. Hermed giver Folketinget regeringen et generelt samtykke til indgåelse af fremtidige endnu ikke udarbejdede overenskomster inden for lovens område (forhåndssamtykke).

Det følger af miljøvurderingslovens § 44, stk. 2, at miljøministeren kan fastsætte regler til opfyldelse af overenskomster, der indgås i henhold til stk. 1.

Det følger af lovens § 17, stk. 1, at kommunalbestyrelsen er myndighed for behandling af sager vedrørende projekter på land. Dog er regionsrådet myndighed for behandling af sager om projekter, hvor hele eller dele af projektet er omfattet af lov om råstoffer. Miljøstyrelsen overtager i medfør af § 3 i bekendtgørelse om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter kommunalbestyrelsens kompetence i en række sager.

Det følger af miljøvurderingslovens § 17, stk. 3 og 4, at kompetencen på havområdet er delt mellem miljøministeren og klima-, energi- og forsyningsministeren. Efter § 17, stk. 3, er miljøministeren myndighed for behandling af sager vedrørende projekter på havområdet omfattet af miljøvurderingsloven bilag 1 eller 2, dog med undtagelse af en række projekter omfattet af lov om kystbeskyttelse. Efter miljøvurderingslovens § 17, stk. 4, er klima-, energi-, og forsyningsministeren myndighed for en række nærmere oplyste projektkategorier om efterforskning og indvinding af kulbrinter, lagring i undergrunden, rørledninger samt etablering af elproduktionsanlæg, der udnytter vand og vind, med tilhørende interne ledningsanlæg.

Det følger af miljøvurderingslovens § 46, at den kompetente myndighed efter § 17 er tilsynsmyndighed. Dog er kommunalbestyrelsen tilsynsmyndighed for afgørelser, når ministeren har overtaget kompetencen fra kommunerne.

Det følger af miljøvurderingslovens § 59, at loven ikke finder anvendelse for Færøerne og Grønland. Miljøvurderingsloven indeholder herudover ikke en geografisk afgrænsning af lovens anvendelsesområde.

3.2.2. BBNJ-aftalen

BBNJ-aftalens kapitel IV indeholder bestemmelser om miljøvurderinger af planlagte aktiviteter og strategiske miljøvurderinger af planer og programmer uden for national jurisdiktion. Bestemmelserne operationaliserer havretskonventionens artikel 204-206 om vurdering af aktiviteter potentielle følger.

Det følger af havretskonventionens artikel 206, at når staterne har rimelig grund til at antage, at aktiviteter, som er planlagt under deres jurisdiktion eller kontrol, kan forårsage betydelig forurening af eller væsentlige og skadelige forandringer i havmiljøet, skal de, så vidt det er praktisk muligt, vurdere de potentielle følger af sådanne aktiviteter på havmiljøet og fremsende rapporter om resultaterne af disse vurderinger på den i artikel 205 fastsatte måde.

BBNJ-aftalen indeholder en række bestemmelser om krav til den nærmere vurdering af sådanne planlagte aktiviteter indvirkning på havmiljøet samt krav om vurdering af planer og programmer. BBNJ-aftalen fastsætter endvidere bestemmelser om oprettelse af en række organer og platforme. Det omfatter oprettelsen af et sekretariat, et videnskabeligt og teknisk organ, der gør tjeneste i deres egenskab af eksperter og i aftalens bedste interesse, og som udpeges af parterne samt oprettelse af en clearing house-mekanisme, som primært skal bestå af en åben platform, til deling af oplysninger/dokumenter mellem parterne. Clearing house-mekanismen følger af BBNJ-aftalens artikel 51

Anvendelsesområdet for BBNJ-aftalen følger af aftalens artikel 28, stk. 1 og 2. Ifølge aftalens artikel 28, stk. 1 skal planlagte aktiviteter under en parts nationale jurisdiktion og kontrol, der finder sted i områder uden for national jurisdiktion, vurderes i overensstemmelse med de regler, der følger af aftalen. Efter aftalens artikel 28, stk. 2 skal planlagte aktiviteter under national jurisdiktion eller kontrol, som skal udføres i havområder under national jurisdiktion, men som kan forårsage væsentlig forurening af eller betydelige og skadelige ændringer i havmiljøet i områder uden for national jurisdiktion, vurderes i overensstemmelse med de regler, der følger af BBNJ-aftalen.

Havretskonventionen og BBNJ-aftalen indeholder ikke en nærmere definition af begrebet "planlagte aktiviteter". Ligeledes findes der ikke i Havretskonventionen eller BBNJ-aftalen eksempler på, hvilke konkrete aktiviteter, eller deres omfang, der vil blive omfattet af reglerne om miljøvurdering uden for national jurisdiktion. Det følger af aftalens artikel 30, stk. 1, at når en planlagt aktivitet kan have mere end en mindre eller kortvarig effekt på havmiljøet, eller effekterne af aktiviteten er ukendte eller mangelfuldt forstået, skal den part, som har jurisdiktion eller kontrol over aktiviteten, foretage en screening i henhold til artikel 31.

UDKAST

Det følger af BBNJ-aftalens artikel 38, stk. 2, at det videnskabelige og tekniske organ kan udarbejde standarder og retningslinjer med henblik på partskonferencens overvejelse og vedtagelse, herunder om en vejledende, ikke-udtømmende liste over aktiviteter, der kræver eller ikke kræver en miljøvurdering, samt eventuelle kriterier i forbindelse med disse aktiviteter, som regelmæssigt skal opdateres. For en mere præcis afgrænsning af, hvilke aktiviteter der er omfattet af aftalen, afventes derfor en sådan vejledende og ikke- udtømmende liste.

Screeningen foretages efter aftalens artikel 30, stk. 2, ud fra en række nærmere angivne kriterier herunder bl.a. den anvendte type af teknologi, aktivitetens varighed, beliggenhed, beliggenhedens karakteristika og aktivitetens potentielle effekter, herunder kumulative effekter. Hvis det på grundlag af screeningen kan fastslås, at parten har rimelig grund til at antage, at aktiviteten kan forårsage væsentlig forurening af eller betydelige og skadelige ændringer i havmiljøet, skal der efter artikel 30, stk. 1, litra b, gennemføres en miljøvurdering i overensstemmelse med de regler, der er fastsat i BBNJ-aftalens kapitel IV om miljøvurderinger.

Efter BBNJ-aftalens artikel 31, stk. 1, litra b, skal parterne foretage en afgrænsning for at sikre, at de vigtigste miljømæssige og eventuelle tilknyttede effekter identificeres. Herefter skal parterne sikre, at effekterne af planlagte aktiviteter, herunder kumulative effekter og virkninger på områder inden for national jurisdiktion, vurderes og evalueres på grundlag af den bedste tilgængelige videnskab og videnskabelige oplysninger og, hvor det er tilgængeligt, relevant traditionel viden hos oprindelige folk og lokalsamfund i overensstemmelse med artikel 31, stk. 1, litra c.

I BBNJ-aftalens artikel 33 er fastsat de krav, som parterne skal følge, når der skal udarbejdes miljøkonsekvensrapporter. Artiklen angiver en række oplysninger, som rapporten skal indeholde. Det omfatter en beskrivelse af den planlagte aktivitet, herunder dens beliggenhed; en beskrivelse af resultaterne af screeningen; en referencevurdering af det havmiljø, der kan blive berørt; en beskrivelse af potentielle effekter, herunder potentielle kumulative effekter og eventuelle effekter på områder inden for national jurisdiktion; en beskrivelse af potentielle forebyggelses-, afbødnings- og forvaltningsforanstaltninger; en beskrivelse af usikkerheder og videnskløft; oplysninger om den offentlige høringsproces; en beskrivelse af overvejelserne om rimelige alternativer til den planlagte aktivitet; en

beskrivelse af opfølgende foranstaltninger, herunder en miljøledelsesplan; samt et ikke-teknisk resumé.

En part, under hvis jurisdiktion eller kontrol en planlagt aktivitet henhører, er ansvarlig for at afgøre, om aktiviteten kan fortsætte, jf. aftalens artikel 34, stk. 1. Det følger af BBNJ-aftalens artikel 34, stk. 2, at der ved afgørelsen af, om en aktivitet kan fortsætte, skal tages hensyn til miljøvurderingen. En afgørelse om at godkende den planlagte aktivitet træffes først, når parten under hensyntagen til afhjælpnings- eller forvaltningsforanstaltninger, har fastslået, at den har truffet alle rimelige foranstaltninger for at sikre, at aktiviteten kan udføres på en måde, der er forenelig med forebyggelsen af betydelige skadelige effekter på havmiljøet.

Efter BBNJ-aftalens artikel 35 skal parterne overvåge effekterne af aktiviteter i områder uden for national jurisdiktion, som de tillader eller beskæftiger sig med, for at fastslå, om disse aktiviteter sandsynligvis vil forurene eller have negative effekter for havmiljøet.

I henhold til BBNJ-aftalens artikel 36 skal parterne regelmæssigt aflægge rapport om effekterne af den godkendte aktivitet og resultaterne af den overvågning, der kræves i henhold til artikel 35. Overvågningsrapporterne skal offentliggøres gennem clearing house-mekanismen.

Parterne skal endvidere i medfør af BBNJ-aftalens artikel 37, stk. 1 sikre, at effekterne af den godkendte aktivitet, der overvåges i medfør af artikel 35, gennemgås. Hvis det herefter viser sig, at parten konstaterer betydelige negative effekter, som enten ikke var forudsat i miljøvurderingen eller som er opstået som følge af en overtrædelse af de betingelser, som var fastsat som betingelse i godkendelsen, skal parten tage godkendelsen op til fornyet overvejelse. Parten skal underrette andre parter og offentligheden gennem clearing-house mekanismen og skal kræve, at der gennemføres afhjælpende foranstaltninger eller standser aktiviteten afhængigt af hvad der er nødvendigt, jf. aftalens § 37, stk. 2.

Det følger endelig af BBNJ-aftalens artikel 39, at parterne individuelt eller i samarbejde med andre parter skal overveje at gennemføre strategiske miljøvurderinger for planer og programmer vedrørende aktiviteter under deres jurisdiktion eller kontrol, der skal gennemføres i områder uden for national jurisdiktion, med henblik på at vurdere sådanne planers eller

programmets og andre alternativets potentielle effekter på havmiljøet.

Parterne er i medfør af BBNJ-aftalen forpligtet til at gennemføre en række høringer gennem den såkaldte clearing house-mekanisme, som oprettes i medfør af BBNJ-aftalens artikel 51.

Det følger af BBNJ-aftalens artikel 32, stk. 1 at parterne rettidigt skal sikre offentlig meddelelse om en planlagt aktivitet, hvilket skal ske ved en offentliggørelse af denne meddelelse gennem clearing house-mekanismen og gennem sekretariatet. Det følger af samme bestemmelse at bemærkninger til miljøkonsekvensrapporten fra berørte stater og interessenter skal finde sted under hele processen, alt efter hvad der er hensigtsmæssigt.

I medfør af BBNJ-aftalens artikel 32, stk. 2, skal de stater, der potentielt er mest berørt, fastlægges under hensyntagen til sagens natur og de potentielle effekter for havmiljøet af den planlagte aktivitet. Disse stater skal omfatte: 1) kyststater, hvis udøvelse af suveræne rettigheder med henblik på udforskning, udnyttelse, bevarelse eller forvaltning af naturressourcer med rimelighed kan formodes at være berørt af aktiviteten og 2) stater, der på området for den planlagte aktivitet udøver menneskelige aktiviteter, herunder økonomiske aktiviteter, som med rimelighed kan formodes at være berørt.

Interessenterne i høringsprocessen omfatter oprindelige folk og lokalsamfund med relevant traditionel viden, relevante globale, regionale, subregionale og sektorspecifikke organer, civilsamfundet, det videnskabelige samfund og offentligheden.

Efter BBNJ-aftalens artikel 31, stk. 1, litra a, pkt. i, skal en part, der fastslår, at en miljøvurdering ikke er påkrævet for en planlagt aktivitet under dens jurisdiktion eller kontrol, gøre relevante oplysninger tilgængelige via clearing house-mekanismen.

Efter artikel 32, stk. 1, og artikel 33, stk. 3, skal meddelelse og muligheder for deltagelse finde sted under hele processen alt efter hvad der er hensigtsmæssigt, herunder i forbindelse med fastlæggelsen af omfanget af rapportens indhold, og når der er udarbejdet et udkast til miljøvurderingsrapport i henhold til artikel 33, inden der træffes afgørelse om, hvorvidt aktiviteten skal godkendes. Parten skal endvidere i medfør af artikel 34 offentliggøre beslutningsdokumenter i forbindelse med

godkendelsen af en aktivitet. Endelig kræves det i medfør af aftalens artikel 36, at overvågningsrapporter skal offentliggøres gennem clearing house-mekanismen, ligesom eventuelle beslutninger om genoptagelse af sager på baggrunden af overvågning efter artikel 37 skal offentliggøres.

3.2.3. Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser

Det er Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at forpligtelsen i aftalens artikel 28 sammenholdt med forpligtelsen i aftalens artikel 53, hvorefter parterne skal træffe de nødvendige lovgivningsmæssige, administrative eller politiske foranstaltninger for at sikre gennemførelsen af denne aftale, forudsætter, at der i dansk ret indføres nye regler om miljøvurdering af planlagte aktiviteter uden for Danmarks geografiske jurisdiktion.

BBNJ-aftalen foreslås implementeret i dansk ret ved bemyndigelsesbestemmelser i miljøvurderingsloven, hvorefter ministeren for grøn trepart kan fastsætte særlige regler om miljøvurdering af planlagte aktiviteter og planer og programmer, som finder sted i områder uden for dansk jurisdiktion, men under dansk jurisdiktion eller kontrol.

Det er Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at miljøvurderingslovens geografiske anvendelsesområde er inden for dansk eksklusiv økonomisk zone og kontinentalsokkel. Der henvises til afsnit 3.2.1. Der foreligger ikke holdepunkter for at antage, at det med lovens vedtagelse har været hensigten, at loven skulle finde anvendelse uden for disse områder. Denne vurdering er støttet af EU-Domstolens praksis i sag C-457/18 præmis 105, hvor EU-Domstolen anfører, at da der ikke i traktaterne er en mere præcis definition af medlemsstaternes territoriale højhedsområde, tilkommer det hver enkelt medlemsstat at fastsætte udstrækningen af og grænserne for sit område i overensstemmelse med folkerettens regler. I forlængelse heraf følger det, at det er under henvisning til de nationale områder, at traktaternes geografiske anvendelsesområde fastlægges som omhandlet i artikel 52 i Traktaten om Den Europæiske Union og artikel 355 i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde.

I forlængelse heraf må det antages, at lovgivning vedtaget i medfør af traktaterne som udgangspunkt gælder i samme udstrækning, i det omfang det pågældende direktiv eller forordning kan fortolkes således.

BBNJ-aftalen vedrører ”planlagte aktiviteter”. Begrebet er ikke

konkretiseret eller eksemplificeret i aftaleteksten, hvorfor rækkevidden af de aktiviteter, der konkret vil være omfattet af aftalens forpligtelser, ikke er afklaret. Der foreligger ikke på nuværende tidspunkt en afklaring af, hvorvidt aftalen dækker nøjagtigt de samme aktiviteter, som følger af den positive opremsning i miljøvurderingslovens bilag 1 og 2, og det vides dermed ikke på nuværende tidspunkt, hvor mange danske aktiviteter, der vil blive berørt af reglerne. Ministeriet for Grøn Trepert er ikke for nuværende bekendt med planer om aktiviteter uden for staters jurisdiktion.

Det vurderes, at BBNJ-aftalens formål med reglerne om miljøvurdering af planlagte aktiviteter efter aftalens præambel afsnit 8 samt artikel 27, kan indeholdes i miljøvurderingslovens overordnede formål. Det er på den baggrund Ministeriet for Grøn Treperts vurdering, at der ikke er væsensforskelle mellem miljøvurderingslovens begreb ”projekter” og BBNJ-aftalens begreb ”planlagte aktiviteter”. Yderligere afklaring af begrebet ”planlagte aktiviteter” afventes dog fra det videnskabelige og tekniske organ, som skal udarbejde nærmere retningslinjer for miljøvurderinger efter BBNJ-aftalens artikel 38.

Hvilke fremtidige aktiviteter, der er omfattet af aftalen, er således forbundet med en vis usikkerhed. Det fremhæves dog via ordlyden i begrebet ”planlagte aktiviteter”, at begrebet alene omfatter aktiviteter, som er planlagt. Det må dermed lægges til grund, at begrebet ikke omfatter aktiviteter, som f.eks. finder sted på baggrund af spontant opståede begivenheder eller ulykker. Ved vurderingen af, om en aktivitet er omfattet af aftalens krav, må der lægges vægt på aktivitetens effekt og virkning på havmiljøet, herunder om den potentielt kan have skadelig virkning på havområdet. Det er disse saglige afgrænsningskriterier, der skal fastsætte rammerne for vurderingen af, om en aktivitet er omfattet af aftalen. Det kan på den baggrund ikke udelukkes, at aftalens bestemmelser også vil omfatte aktiviteter, der ikke er omfattet af miljøvurderingsloven.

Det er Ministeriet for Grøn Treperts vurdering, at BBNJ-aftalens artikel 28, stk. 2, som vedrører aktiviteter under national jurisdiktion eller kontrol, som udøves i havområder indenfor national jurisdiktion, men som vil kunne forårsage væsentlig forurening eller betydelige og skadelige ændringer uden for national jurisdiktion, vil få en marginal eller ingen betydning i dansk ret, idet Danmark geografisk er placeret således, at det åbne hav ikke grænser op til dansk land- og søterritorium, i den eksklusive økonomiske zone og på dansk kontinentalsokkelområde. De regler, der bliver fastsat i

miljøvurderingsloven til opfyldelse af BBNJ-aftalen vil derfor primært regulere planlagte aktiviteter, under national jurisdiktion eller kontrol, som udøves uden for national jurisdiktion, som angivet i aftalens artikel 28, stk. 1.

Det skal i den sammenhæng bemærkes, at miljøvurderingsloven ikke gælder for Færøerne og Grønland, jf. miljøvurderingslovens § 59, samt at Danmark ved ratifikationen af BBNJ-aftalen vil afgive en erklæring om, at aftalen indtil videre ikke skal finde anvendelse for Færøerne og Grønland henset til at disse rigsdele fortsat overvejer, om også de skal lade sig omfatte af aftalen.

Ifølge BBNJ-aftalens artikel 28, stk. 1, er det planlagte aktiviteter, under parternes jurisdiktion og kontrol, som er omfattet af kapitel IV i BBNJ-aftalen om miljøvurderinger.

Den juridiske rækkevidde af begreberne ”stateres jurisdiktion og kontrol” er ikke afklaret i BBNJ-aftalen eller i FN’s havretskonvention. På nuværende tidspunkt er der endvidere ikke udformet vejledninger eller retningslinjer som fortolkningsbidrag til begreberne. Den juridiske rækkevidde af begreberne vurderes dermed som uafklaret. Der henvises til afsnittet 3.1.3. for en uddybning af begreberne.

Det er Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at ”under jurisdiktion eller kontrol” skal forstås således, at i hvert fald aktiviteter der udøves fra danske skibe, vil være omfattet, idet danske skibe har flagstatsjurisdiktion i Danmark. Det er Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at det potentielt også kan være aktiviteter, hvor den ansvarlige for aktiviteten har hjemsted i Danmark, og der derved er dansk kontrol over aktiviteten. Aktiviteter der foregår på åbent hav, vil derfor være at anse under dansk ”jurisdiktion eller kontrol”, hvis de udøves fra dansk flagede skibe, eksempelvis Ocean Cleanup, som samler skrald på åbent hav, men muligvis også aktiviteter fra danske platforme m.v., dvs. fra aktiviteter, hvor der ikke er et tilhørende skib. Det kan eksempelvis være platforme med vindmøller, solcelleanlæg, bølgeanlæg, boreplatforme mv.

Det skal bemærkes, at BBNJ-aftalen anvender begrebet ”uden for national jurisdiktion” flere steder i aftalen. Når der i nærværende lovforslag refereres til BBNJ-aftalens artikler, anvendes begrebet ”uden for national jurisdiktion”. I alle andre tilfælde anvendes ”uden for staters jurisdiktion”,

idet det vurderes at ”staters jurisdiktion” i det danske sprog er mere retvisende for begrebets betydning.

Det vil være op til BBNJ-aftalens parter at vejlede om den nærmere forståelse af begrebet i BBNJ-aftalen og op til de relevante internationale domstole og andre organer at fortolke begrebets rækkevidde.

Det er Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at pligtsubjektet efter loven omfatter danske fysiske og juridiske personer. Det vil være den ansvarlige for aktiviteten, som er pligtsubjekt. Den ansvarlige vil kunne være ejer, bygherre, entreprenør, operatør mv.

Ministeriet for Grøn Trepart har i forbindelse med implementering af BBNJ-aftalen overvejet hensigtsmæssigheden ved at implementere BBNJ-aftalen direkte i miljøvurderingsloven.

Systematikken for miljøvurdering efter miljøvurderingsloven og BBNJ-aftalen er overordnet den samme for projekter/aktiviteter. Et projekt/aktivitet skal vurderes i forhold til dets betydning for miljøet og om nødvendigt underlægges en miljøvurdering. I begge regelsæt stilles i forbindelse med miljøvurderingen bl.a. krav om udarbejdelse af en miljøkonsekvensrapport, som skal udgøre grundlaget for parternes vurdering af projektet/aktiviteten. Høring over afgrænsning af miljøkonsekvensrapport og høring over udkast til miljøkonsekvensrapport, der følger af BBNJ-aftalens artikel 32, stk. 1, ligner høringsreglerne i miljøvurderingslovens § 32.

Der er imidlertid også en række væsentlige indholdsmæssige forskelle på forpligtelserne i BBNJ-aftalen og de gældende forpligtelser i miljøvurderingsloven. Efter miljøvurderingsloven skal det vurderes, om et projekt er omfattet af obligatorisk miljøvurdering eller screening. Dette afhænger af, om projektet er omfattet af miljøvurderingslovens bilag 1 eller bilag 2. Efter BBNJ-aftalen skal alle planlagte aktiviteter omfattet af BBNJ-aftalen screenes som grundlag for en eventuel miljøvurdering.

Ved screeningen af en planlagt aktivitet er der en række faktorer, der skal tages hensyn til, for at kunne vurdere om den planlagte aktivitet er omfattet af kravet om miljøvurdering. Der gælder efter ordlyden af BBNJ-aftalens artikel 30, stk. 1, litra a, en højere tærskel for, hvornår der skal foretages en miljøvurdering på baggrund af en screening sammenlignet med hvad der

gælder for et projekt efter miljøvurderingsloven. Tærsklen efter BBNJ-aftalen er at den ”planlagte aktivitet kan forårsage væsentlig forurening af eller betydelige og skadelige ændringer i havmiljøet”. Miljøvurderingsloven anvender begrebet ”væsentlig indvirkning” til sammenligning. De faktorer, der skal tages hensyn til ved en screening efter BBNJ-aftalens artikel 30, er tilsvarende mindre detaljerede sammenlignet med miljøvurderingslovens bilag 6.

På nogle punkter indeholder BBNJ-aftalen også nye forpligtelser, som ikke følger af VVM-direktivet for projekter. Som eksempler på nye forpligtelser i BBNJ-aftalen, kan nævnes krav om offentliggørelse og meddelelse om planlagte aktiviteter til stater mv. via en såkaldt clearing house-mekanisme, samt krav til overvågning og rapportering af aktiviteter, hvilke efter Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, går længere end de krav, der følger af miljøvurderingsloven for projekter. Overvågning af projekter efter miljøvurderingsloven er som udgangspunkt et vilkår, som den kompetente myndighed kan pålægge bygherren, jf. miljøvurderingslovens § 27, stk. 2, og dermed ikke en obligatorisk forpligtelse, hvilket er tilfældet efter BBNJ-aftalen.

Endvidere stiller BBNJ-aftalen krav om, at såfremt overvågningen af godkendte aktiviteter viser en konstatering af betydelige negative effekter for havmiljøet, skal parten tage godkendelsen op til fornyet overvejelse eller standse aktiviteten. Det er Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at der hermed stilles krav om, om nødvendigt, at de danske myndigheder må genoptage godkendelsessager, hvis den godkendte aktivitet viser betydelige skadelige effekter. Det er Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at disse krav vil blive specificeret på et senere tidspunkt af det videnskabelige og tekniske organ, jf. aftalens artikel 38, stk. 1, litra f.

Endvidere kan nævnes en række indholdsmæssige forskelle på de enkelte processuelle skridt, der følger af reglerne i henholdsvis miljøvurderingsloven og BBNJ-aftalen. Det kan bl.a. fremhæves, at mens begge regelsæt stiller krav om, at der udarbejdes en miljøkonsekvensrapport, er der forskel på kravene til detaljeringsgraden af de oplysninger, der skal indgå i miljøkonsekvensrapporten. Kravene til indholdet i en miljøkonsekvensrapport for planlagte aktiviteter under BBNJ-aftalen følger af artikel 33, stk. 2, som overordnet angiver nogle parametre, som skal benyttes. Der foreligger ikke samme detaljegrad, sammenlignet med indholdet af en miljøkonsekvensrapport for projekter, efter

miljøvurderingslovens § 20, stk. 2, jf. bilag 7. Det er Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at der således overlades et større valgfrihed i forhold til selve udformningen af miljøkonsekvensrapporten under BBNJ-aftalen, så længe den overholder de overordnede parametre efter artikel 33, stk. 2.

Det er på baggrund af ovenstående Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at det vil være mest hensigtsmæssigt, at kravene i BBNJ-aftalen for miljøvurdering af planlagte aktiviteter uden for staters jurisdiktion gennemføres ved særskilte bekendtgørelse(r) med hjemmel i miljøvurderingsloven, således at reglerne om vurdering af planlagte aktiviteter ikke integreres direkte i miljøvurderingslovens regler om miljøvurdering af projekter, der gennemfører VVM-direktivet.

Ministeriet for Grøn Trepart lægger ved denne vurdering navnlig vægt på, at der er væsentlige forskelle mellem miljøvurderingsloven og BBNJ-aftalens krav, som er gennemgået ovenfor. Som følge af afvigelserne mellem de to regelsæt, vurderes det, at en gennemførelse af BBNJ-aftalen, hvorved de gældende regler i VVM-direktivet overføres til aktiviteter uden for staters jurisdiktion vil medføre risiko for, at BBNJ-aftalen ikke gennemføres korrekt eller tilstrækkeligt i dansk ret. Endvidere forventer Ministeriet for Grøn Trepart, at der vil komme yderligere EU-regulering i medfør af BBNJ-aftalen. Denne regulering vil lettere kunne indføjes i en bekendtgørelse end i en lov.

Det er derfor Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at BBNJ-aftalen gennemføres ved indsættelse af bemyndigelsesbestemmelser i miljøvurderingsloven, hvorefter ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om miljøvurdering af planlagte aktiviteter under staters jurisdiktion eller kontrol, som udføres i områder uden for staters jurisdiktion.

Det er Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at der herunder vil være behov for at fastsætte eksplicitte regler om klageadgang, klageberettigede, opsættende virkning, søgsmål, offentliggørelse af dokumenter, genoptagelse af afgørelser om tilladelser, egenkontrol, regler om bortfald af afgørelser om screening eller tilladelse, regler om gebyr til dækning af myndighedernes omkostninger ved administration og tilsyn efter reglerne.

Det er Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at miljøministeren skal være kompetent myndighed ved behandling af sager og meddelelse af tilladelse vedrørende planlagte aktiviteter i områder uden for staters jurisdiktion.

Dette er begrundet i, at Miljøministeriet- og Ligestillingsministeriet i forbindelse med ressortdelingen med Ministeriet for Grøn Trepert fortsat varetager ressortansvaret for det tidligere Miljøministeriums regulering ift. havet inden for staters jurisdiktion. Miljø- og Ligestillingsministeriet besidder derfor de nødvendige kompetencer til at behandle sager på havet uden for staters jurisdiktion.

EU har tiltrådt BBNJ-aftalen. Det er derfor Ministeriet for Grøn Treperts vurdering, at der i lovforslaget skal være hjemmel til, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler, som implementerer EU-lovgivning efterfølgende. Det bemærkes at EU endnu ikke har fastsat regler, som implementerer BBNJ-aftalen.

Strategiske miljøvurderinger i BBNJ-aftalens artikel 39 vedrører miljøvurdering af planer og programmer. ”Strategiske miljøvurderinger” og ”planer og programmer” er den samme betegnelse som anvendes i miljøvurderingsloven, der implementerer SMV-direktivet. Der er ikke i BBNJ-aftalen angivet en definition på planer og programmer. Hvilke planer og programmer der er omfattet af aftalen, er derfor uklart. Det er Ministeriet for Grøn Treperts vurdering, at der er overvejende sammenfald mellem SMV-direktivets definition på ”planer og programmer” og BBNJ-aftalens ”planer og programmer” grundet den identiske ordlyd samt at SMV-direktivet og BBNJ-aftalen kalder disse typer af miljøvurderinger for ”strategiske miljøvurderinger”.

Det er Ministeriet for Grøn Treperts vurdering, at strategiske miljøvurderinger i BBNJ-aftalen er miljøvurderinger på et mere overordnet niveau sammenlignet med miljøvurderinger af planlagte aktiviteter. Det er Ministeriet for Grøn Treperts vurdering, at planer og programmer efter BBNJ-aftalen kan omfatte planer og programmer, som fastsætter rammer for fremtidige aktiviteter. Dog må yderligere retningslinjer omkring begreberne afventes.

Det skal hertil bemærkes, at der i den danske oversættelse af BBNJ-aftalen i artikel 39 står: ”handlingsplaner og programmer”. I den engelske version står: ”plans and programs”. Det er Ministeriet for Grøn Treperts vurdering, at den danske oversættelse bør ændres til ”planer og programmer” i overensstemmelse med den engelske version, for at undgå begrebsforvirring.

Det er Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at der på nuværende tidspunkt er en pligt for parterne til at overveje strategiske miljøvurderinger af planer og programmer. Dog er der i aftalen ikke fastsat regler om, hvilke planer og programmer der er omfattet, eller fastsat regler for selve miljøvurderingsprocessen for planer og programmer i områder uden for staters jurisdiktion. Det er derfor Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at indholdet i forpligtelsen "overveje" er, at parterne skal tilvejebringe et hjemmelsgrundlag, så der kan blive implementeret regler om miljøvurdering af planer og programmer uden for staters jurisdiktion, så snart disse regler bliver fastsat af partskonferencen efter BBNJ-aftalens artikel 39, stk. 4.

Det er Ministeriet for Grøn treparts vurdering, at bestemmelsen imødekommes bedst muligt ved i miljøvurderingsloven, at indsætte en bemyndigelsesbestemmelse til ministeren for Grøn trepart, hvorefter der kan fastsættes regler om strategiske miljøvurderinger uden for staters jurisdiktion, når partskonferencen udsteder regler og retningslinjer herfor.

Det er BBNJ-aftalens overordnede formål efter aftalens artikel 2, at sikre bevarelse og bæredygtig udnyttelse af havets biologiske mangfoldighed i områder uden for staters jurisdiktion for nuværende og på lang sigt gennem effektiv gennemførelse af de relevante bestemmelser i konventionen og yderligere internationalt samarbejde og koordinering. Det er derudover et mål i BBNJ-aftalens kapitel IV om miljøvurderinger at sikre, at aktiviteter, der er omfattet af dette kapitel, vurderes og udføres for at forebygge, afbøde og håndtere betydelige negative effekter med henblik på at beskytte og bevare havmiljøet.

Det er på den baggrund Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at der skal fastsættes hjemmel til at kunne sanktionere overtrædelse af de regler, som skal gennemføre BBNJ-aftalen, herunder at kunne sanktionere overtrædelser af disse regler, når det sker uden for staters jurisdiktion. Dette vil sikre en effektiv gennemførelse af aftalen, som er et overordnet formål i BBNJ-aftalen og vil samtidig bidrage til at kunne håndtere betydelige negative effekter med henblik på at beskytte og bevare havmiljøet.

Straffelovens § 7, stk. 2 bestemmer, at under dansk straffemyndighed hører endvidere handlinger, som foretages uden for et myndighedsområde af en person, der på tidspunktet for sigtelsen har den i stk. 1 nævnte tilknytning her til landet, hvis handlinger af den pågældende art kan medføre højere

straf end fængsel i 4 måneder. Dette omfatter eksempelvis personer, der på tidspunktet for sigtelsen har dansk indfødsret, er bosat i den danske stat eller har lignende fast ophold her i landet.

I medfør af miljøvurderingslovens § 56, stk. 5, kan juridiske personer pålægges strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel. En virksomhed vil således kunne straffes, hvis en af dens ansatte overtræder loven, og betingelserne i 5. kapitel i øvrigt er opfyldt.

Hermed foreligger der i gældende ret hjemmel til at sanktionere grove overtrædelser uden for staters myndighedsområde begået af juridiske personer, som kan medføre højere straf end fængsel end 4 måneder.

Det er dog Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at for at sikre en effektiv gennemførelse af BBNJ-aftalens bestemmelser i kapitel IV om miljøvurderinger, er der behov for at mindre alvorlige overtrædelser begået af navnlig juridiske personer, som er forbundet med bødestraf, også skal kunne sanktioneres efter loven i områder uden for et myndighedsområde og også uden for tilfælde omfattet af dansk flagstats jurisdiktion.

3.2.4. Den foreslåede ordning

De foreslåede bestemmelser i miljøvurderingsloven har til formål at indføre et hjemmelsgrundlag i miljøvurderingsloven til, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler, som implementere BBNJ-aftalens kapitel IV om miljøvurdering af planlagte aktiviteter og planer og programmer i områder uden for staters jurisdiktion. Det er nødvendigt med de foreslåede bestemmelser at tydeliggøre, at miljøvurderingslovens eksisterende procesregler om miljøvurdering af planer og programmer og projekter, finder anvendelse i områder inden for staters jurisdiktion, og de regler, som vil gennemføre BBNJ-aftalens kapitel IV om miljøvurderinger, finder anvendelse på planlagte aktiviteter og planer og programmer i områder uden for staters jurisdiktion.

Det foreslås at ændre lovens titel til ”Lov om miljøvurderinger”. Den foreslåede ændring skal simplificere lovens titel, idet loven fremadrettet også vil rumme miljøvurderinger af planlagte aktiviteter og planer og programmer i områder uden for staters jurisdiktion.

Idet miljøvurderingslovens anvendelsesområde fremadrettet skal rumme planlagte aktiviteter og planer og programmer uden for staters jurisdiktion,

foreslås det, at ændre miljøvurderingslovens §§ 1, stk. 1 og 2 således, at der efter projekter indsættes ”planlagte aktiviteter”.

Det foreslås, at miljøvurderingslovens § 2, stk. 1 ændres til eksplicit at angive lovens geografiske anvendelsesområde. Denne præcisering er relevant for at afgrænse miljøvurderingslovens bestemmelser i forhold til de nye bestemmelser efter loven, som vil implementere BBNJ-aftalen.

Det foreslås, at der indsættes et nyt stykke 2 efter miljøvurderingslovens § 2, stk. 1, som fastsætter, at miljøvurderingsloven finder anvendelse uden for staters jurisdiktion på planlagte aktiviteter og planer og programmer, som ministeren for grøn trepart har fastsat regler om i medfør af §§ 30 a, stk. 1 og 30 b.

Den foreslåede ændring i § 2, stk. 1 i miljøvurderingsloven og den nye § 2, stk. 2 skal præcisere, at miljøvurderingsloven finder anvendelse inden for dansk land- og søterritorium, i den eksklusive økonomiske zone og på dansk kontinentalsokkelområde, men for planlagte aktiviteter og planer og programmer, som ministeren for grøn trepart fastsætter efter §§ 30 a, stk. 1 og 30 b, finder loven anvendelse uden for staters jurisdiktion. Hermed fastsættes en klar geografisk afgrænsning i forhold til reglerne i miljøvurderingsloven og for reglerne fastsat i miljøvurderingslovens § 30 a, stk. 1 og § 30 b, som vil implementere BBNJ-aftalen. Reglerne tydeliggør, at der ikke vil være sammenfald mellem reglerne i miljøvurderingsloven, og de regler, der implementerer BBNJ-aftalen.

Det foreslås, at der i § 5, som et nyt nummer, indsættes en definition på ”områder uden for staters jurisdiktion”. Det foreslås at definitionen er: ”Havområder uden for staters søterritorier, eksklusive økonomiske zoner og kontinentalsokkelområder, herunder havbund og undergrund.” Definitionen skal angive det område, der ligger uden for dansk jurisdiktion, som er angivet i den foreslåede § 2, stk. 1 i miljøvurderingsloven. Havbund og undergrund er fastsat i Havretskonventionens artikel 1, nr. 1 som definitionen på ”området”. Definitionen er indsat fordi ”områder uden for staters jurisdiktion” optræder flere steder i miljøvurderingsloven.

Miljøvurderingslovens § 5, nr. 8 indeholder en definition på ”tilladelse”, som er en afgørelse efter miljøvurderingslovens § 25, og kan også være en afgørelse om tilladelse efter anden lovgivning som fastsat efter miljøvurderingslovens § 15, stk. 4, som erstatter tilladelser efter § 25.

Det foreslås, at der i miljøvurderingslovens § 5, nr. 8, der bliver nr. 9, indsættes efter »Tilladelse«: », jf. dog § 30 a, stk. 1«. Denne henvisning medfører, at tilladelse til planlagte aktiviteter i områder uden for staters jurisdiktion følger af de regler, der fastsættes efter miljøvurderingslovens § 30 a, stk. 1.

Efter afsnit III i miljøvurderingsloven, som vedrører miljøvurdering af konkrete projekter, foreslås det, at indsætte et nyt afsnit, Afsnit III a: »Miljøvurdering af aktiviteter og planer og programmer uden for staters jurisdiktion.« Det foreslåede nye afsnit skal indikere, at der gælder særlige regler for planlagte aktiviteter og planer og programmer uden for staters jurisdiktion, og således indikere en tydelig adskillelse fra de øvrige regler om miljøvurdering af planer og programmer, kapitel II, og miljøvurdering af konkrete projekter, kapitel III.

Det foreslås, at indsætte § 30 a, stk. 1 i miljøvurderingsloven, hvorefter ministeren for grøn trepart, med henblik på opfyldelse af internationale og EU-retlige forpligtelser, fastsætter regler om miljøvurdering af planlagte aktiviteter under staters jurisdiktion eller kontrol, der skal gennemføres i områder uden for staters jurisdiktion, til at sikre opfyldelse af BBNJ-aftalen. Det foreslås, at ministeren herunder kan fastsætte regler om klageadgang mv.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til, ved bekendtgørelse, at fastsætte regler med henblik på at gennemføre BBNJ-aftalens krav om miljøvurdering af planlagte aktiviteter i områder uden for staters jurisdiktion. De regler, der kan fastsættes under bestemmelsen, vil bl.a. være regler om afgrænsning af begrebet miljøvurdering af planlagte aktiviteter inden for staters jurisdiktion eller kontrol, som skal udføres i områder uden for staters jurisdiktion, om indgivelse af ansøgninger om tilladelse til påbegyndelse, ændring og udvidelse af aktiviteter, screeningsafgørelser af aktiviteter, krav til ansøgningsmateriale, tilladelseskrav, udarbejdelse af miljøkonsekvensrapporter, høring af stater og høringsberettigede, betingelser for meddelelse af tilladelse m.v. Som eksplicit angivet vil ministeren for grøn trepart også kunne fastsætte regler om klageberettigede, klagefrist, indgivelse af klage m.v., opsættende virkning, søgsmål, offentliggørelse af dokumenter, genoptagelse af afgørelser om tilladelser, egenkontrol, m.v.

Der er ikke i gældende ret fastsat regler om kompetente myndigheder uden for staters jurisdiktion.

Det foreslås at indsætte § 30 a, stk. 2 hvorefter miljøministeren er myndighed for behandling af sager vedrørende planlagte aktiviteter i områder uden for staters jurisdiktion, der er omfattet af regler udstedt i medfør af § 30 a, stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse skal sikre kompetencen for behandling af sager og meddelelse af tilladelse for planlagte aktiviteter i områder uden for staters jurisdiktion. Det er fundet hensigtsmæssigt at miljøministeren er kompetent myndighed for behandling af disse sager, idet miljøministeren er kompetent myndighed for behandling af visse sager på havet inden for staters jurisdiktion.

Det foreslås at indsætte § 30 b i miljøvurderingsloven, hvorefter ministeren for grøn trepart med henblik på opfyldelse af internationale og EU-retlige forpligtelser bemyndiges til at fastsætte regler om miljøvurdering af planer og programmer vedrørende planlagte aktiviteter, der skal gennemføres i områder uden for staters jurisdiktion.

Med bestemmelsen sikres det, at ministeren har hjemmel til at fastsætte regler om miljøvurdering af planer og programmer i områder uden for staters jurisdiktion, når sådanne regler og retningslinjer bliver fastsat af partskonferencen i henhold til BBNJ-aftalens artikel 39, stk. 4. På nuværende tidspunkt er der ifølge BBNJ-aftalen ikke nogen forpligtelse for parterne til at vedtage konkrete regler om processen ved miljøvurdering af planer og programmer uden for staters jurisdiktion, fordi disse endnu ikke er fastsat i aftalen.

Det foreslås at indsætte § 30 c, som skal give bemyndigelse til at fastsætte regler om undtagelser til §§ 30 a og 30 b. Undtagelserne følger af BBNJ-aftalens artikel 4, som er: krigsskibe, militærfly, marine hjælpefartøj samt fartøjer eller luftfartøjer der ejes eller opereres af en part, og som kun anvendes til ikke-kommerciel offentlig tjeneste.

Det foreslås at indsætte et nyt stykke 2 i miljøvurderingslovens § 42, hvorefter ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om gebyrer til

dækning af myndighedens omkostninger ved administration og tilsyn efter regler fastsat i medfør af §§ 30 a og 30 b.

Den foreslåede ordning vil medføre, at der indføres hjemmel til at fastsætte gebyrer til fuld dækning af myndighedernes omkostninger ved administration og tilsyn af reglerne, som implementerer BBNJ-aftalen.

Det foreslås at indsætte en ny § 56, stk. 3, hvorefter personer, der har den i straffelovens § 7, stk. 1, nævnte tilknytning her til landet, kan straffes for overtrædelse af regler fastsat i medfør af § 30 a, stk. 1, uanset at betingelsen i straffelovens § 7, stk. 2, ikke er opfyldt.

Den foreslåede ordning vil medføre, at overtrædelse af regler fastsat efter den foreslåede § 30 a, stk. 1 som sker uden for et myndighedsområde og dermed uden for staters jurisdiktion, kan sanktioneres med bøde og fængselsstraf.

3.3. Deling af fordele ved udnyttelse m.v. af marine genetiske ressourcer indsamlet uden for staters jurisdiktion

3.3.1. Gældende ret

Lov nr. 1375 af 23. december 2012 om udbyttedeling ved anvendelse af genetiske ressourcer har som formål, at sikre, at der sker en deling af udbyttet ved anvendelse af genetiske ressourcer, jf. lovens § 1.

Loven gennemfører dele af Nagoyaprotokollen om adgang til genetiske ressourcer samt rimelig og retfærdig deling af de fordele, der opstår ved udnyttelsen af disse ressourcer, til konventionen om den biologiske mangfoldighed. Protokollen er vedtaget af de kontraherende parter til konventionen om den biologiske mangfoldighed (biodiversitetskonventionen).

De øvrige dele af Nagoyaprotokollen er gennemført EU-retligt ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 511/2014 af 16. april 2014 om de overholdelsesforanstaltninger fra Nagoyaprotokollen om adgang til genetiske ressourcer samt rimelig og retfærdig deling af de fordele, der opstår ved udnyttelsen af disse ressourcer, som brugere i Unionen skal respektere (herefter ABS-forordningen). ABS står for Access and Benefit Sharing.

Ved kongelig resolution af 29. august 2024 oprettedes et Ministerium for Grøn Trepert og samtidig overgik ressortansvaret for Nagoyaprotokollen fra miljøministeren til ministeren for grøn trepart. Da loven alene gennemfører Nagoyaprotokollen indebærer ressortændringen, at lovens bemyndigelser og beføjelser ikke længere er placeret hos miljøministeren, som det fremgår af lovens ordlyd, men hos ministeren for grøn trepart. Dette vil blive rettet ved den førstkommende lovbekendtgørelse.

I henhold til lovens § 10, stk. 1, kan regeringen indgå overenskomster med fremmede stater om fælles foranstaltninger til opfyldelse af lovens formål, og miljøministeren kan i henhold til § 10, stk. 2, fastsætte regler til opfyldelse af internationale overenskomster, der indgås i henhold til stk. 1. Miljøministeren kan endvidere fastsætte regler, der er nødvendige for anvendelsen her i landet af Den Europæiske Unions forordninger vedrørende forhold, der er omfattet af loven.

Det fremgår af bemærkningerne til loven, at § 10 giver mulighed for at indgå og opfylde internationale aftaler om for eksempel fælles dataopsamling og udveksling af data til brug for gennemførelse af Nagoyaprotokollen, og at bestemmelsen endvidere giver mulighed for at gennemføre de regler der måtte blive udstedt i forbindelse med EU's tiltrædelse af protokollen, jf. Folketingstidende 2012-13, tillæg A, L 70 som fremsat, side 7.

Lovens § 10 indeholder imidlertid ikke nogen beføjelser til, at miljøministeren kan fastsætte regler, der gennemfører BBNJ-aftalen.

Derudover indeholder loven forskellige tilsyns- og adgangsregler.

Lovens § 11 indeholder regler om håndhævelse, herunder, at der kan fastsættes straf af bøde for overtrædelse af regler, der udstedt i medfør af loven. Der er modsat anden miljøregulering, som f.eks. § 61, stk. 1, i lov om beskyttelse havmiljøet, jf. lovbekendtgørelse nr. 147 af 19. februar 2024, ikke mulighed for, at straffen for overtrædelse af regler udstedt i medfør af loven kan stige til fængsel i indtil 2 år, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed.

3.3.2. BBNJ-aftalen

Miljøministeren har ressortansvaret for BBNJ-aftalen og aftalens gennemførelse i dansk ret.

BBNJ-aftalens kapitel II handler om marine genetiske ressourcer, herunder rimelig og retfærdig deling af de fordele, der opstår ved aktiviteter i relation til marine genetiske ressourcer fra områder uden for staters jurisdiktion og digital sekvensinformation om disse. De centrale bestemmelser i kapitlet er artikel 12 og artikel 14.

Artikel 12 forpligter de kontraherende parterne til at sikre, at en række nærmere fastlagte oplysninger meddeles til clearing house-mekanismen. Clearing house-mekanismen er, jf. artikel 51, en åben (digital) platform, som skal gøre det muligt for parterne at få adgang til, levere og formidle oplysninger om aktiviteter, som finder sted i henhold til bestemmelserne i aftalen.

Der skal således gives bestemte oplysninger forud for indsamling af marine genetiske ressourcer, jf. artikel 12, stk. 2, efter indsamling jf. artikel 12, stk. 5, og ved udnyttelse, herunder udnyttelse af digital sekvensinformation, jf. artikel 12, stk. 8. Der skal bl.a. gives information om, hvor resultaterne af udnyttelsen, (f.eks. publikationer, udstedte patenter, udviklede produkter), kan findes, hvor den oprindelige prøve, der er genstand for udnyttelsen, opbevares samt når de er markedsført, oplysninger, hvis de foreligger, om salg af relevante produkter og eventuel videreudvikling.

Prøver af marine genetiske ressourcer og digital sekvensinformation, som findes i registre eller databaser under en parts jurisdiktion, skal kunne identificeres som hidrørende fra områder uden for national jurisdiktion i overensstemmelse med gældende international praksis og i det omfang, det er praktisk muligt, jf. artikel 12, stk. 6. Dette sker ved hjælp af en såkaldt BBNJ-identificeringskode som genereres af clearing house mekanismen, jf. artikel 12, stk. 3.

Ansvarlige for databaser skal hvert andet år udarbejde en samlet rapport om adgang til marine genetiske ressourcer og digital sekvensinformation, der er knyttet til deres standardiserede "BBNJ"-identificeringskode. Det samme gælder i forhold til ansvarlige for registre, dog kun så vidt det er praktisk muligt, jf. artikel 12, stk. 7.

I henhold til artikel 14, stk. 1, skal fordelene fra aktiviteter med hensyn til marine genetiske ressourcer og digital sekvensinformation deles på en rimelig og retfærdig måde.

Artikel 14, stk. 2, giver eksempler på hvad ikke-monetære fordele er, hvilket bl.a. er adgang til prøver og prøvesamlinger samt adgang til digital sekvensinformation.

Marine genetiske ressourcer og digitale sekvensinformationer, der udnyttes, skal sammen med deres standardiserede "BBNJ"-identificeringskode, deponeres i offentligt tilgængelige registre og databaser ikke senere end tre år efter påbegyndelsen af en sådan udnyttelse, eller så snart den bliver tilgængelig, jf. artikel 14, stk. 3.

Det fremgår af artikel 14, stk. 4, at adgang til marine genetiske ressourcer og digital sekvensinformation i registre og databaser under en parts jurisdiktion kan være underlagt rimelige betingelser, herunder bl.a. behovet for at bevare de marine genetiske ressourcers fysiske integritet eller rimelige omkostninger i forbindelse med vedligeholdelse af den relevante genbank, det relevante bioregister eller den relevante database, hvori prøven, dataene eller oplysningerne opbevares.

De nærmere bestemmelser for deling af monetære fordele ved udnyttelsen af marine genetiske ressourcer og digital sekvensinformation om disse bliver truffet af partskonferencen på et senere tidspunkt, jf. artikel 14, stk. 7.

Artikel 14, stk. 11, forpligter parterne til at sikre, at fordele, der opstår som følge af aktiviteter vedrørende marine genetiske ressourcer og digital sekvensinformation, foranstaltet af fysiske eller juridiske personer under deres jurisdiktion, deles i overensstemmelse med aftalen.

BBNJ-aftalens kapitel II regulerer endvidere adgang til traditionel viden, der er knyttet til marine genetiske ressourcer fra områder uden for national jurisdiktion, jf. artikel 13.

3.3.3. Miljø- og Ligestillingsministeriets overvejelser

Miljø- og Ligestillingsministeriet vurderer at det vil være hensigtsmæssigt, at implementering af BBNJ-aftalen sker i den samme lov, som også implementerer Nagoyaprotokollen da begge aftaler vedrører rimelig og retfærdig deling af de fordele, der opstår ved aktiviteter i relation til genetiske ressourcer.

EU-Kommissionen har oplyst, at de er i gang med at forberede EU-regulering til implementering af BBNJ-aftalen. Miljø- og Ligestillingsministeriet vurderer derfor, at det vil være mest hensigtsmæssigt, hvis implementeringen af BBNJ-aftalen sker ved, at der i loven skabes en bemyndigelse til, at miljøministeren ved bekendtgørelse kan fastsætte de regler, der er nødvendige for, at Danmark kan implementere BBNJ-aftalens kapitel II samt eventuelle fremtidige beslutninger taget af BBNJ-aftalens partskonference, f.eks. om forståelsen af aftalen.

Loven indeholder allerede en bemyndigelsesbestemmelse til at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler til opfyldelse af internationale overenskomster om at sikre, at der sker en deling af udbyttet ved anvendelse af genetiske ressourcer, jf. § 10, stk. 2, jf. § 1.

Bemyndigelsen i lovens § 10, stk. 2, kan således ikke anvendes af miljøministeren til at fastsætte regler, der implementerer BBNJ-aftalen, da miljøministeren dels ikke har nogen kompetence efter § 10, stk. 2, og da BBNJ-aftalen angår andet end deling af udbyttet ved anvendelse af genetiske ressourcer. Det vil derfor være nødvendigt at indsætte en bemyndigelsesbestemmelse, som miljøministeren kan anvende til at implementere BBNJ-aftalen.

Miljø- og Ligestillingsministeriet vurderer i forlængelse af overvejelsen om hvordan BBNJ-aftalen skal gennemføres i loven, at lovens titel bør ændres, så den afspejler det nye dobbelte formål med loven, nemlig dels at gennemføre Nagoya-protokollen og dels at etablere en bemyndigelse til, at der kan fastsættes regler, der gennemfører BBNJ-aftalen.

Miljø- og Ligestillingsministeriet vurderer, at det vil lette forståelsen af lovforslaget, hvis formuleringen »uden for *staters* jurisdiktion« anvendes i § 10, stk. 2, fremfor BBNJ-aftalens formulering »uden for *national* jurisdiktion«.

Nagoyaprotokollens formålsbestemmelse vedrører »udnyttelse«, dvs. forskning og udvikling vedrørende den genetiske eller biokemiske sammensætning af genetiske resurser. Formålsbestemmelsen i BBNJ-aftalens kapitel II vedrører »aktiviteter«, herunder »udnyttelse« i relation til marine genetiske ressourcer. Begge aftaler regulerer »rimelig og retfærdig deling af fordele«, som omfatter mere end bare udbyttedeling. Dertil regulerer BBNJ-aftalen også deling af digitale sekvensinformationer. Af

disse grunde vurderer Miljø- og Ligestillingsministeriet, at lovens titel og formål bør omformuleres, så titel og formål også afspejler BBNJ-aftalen.

Det er Miljø- og Ligestillingsministeriets vurdering, at en ændring af formålsbestemmelsen ikke får nogen konsekvenser for lovens øvrige bestemmelser.

Nagoyaprotokollen finder anvendelse på genetiske ressourcer, som de kontraherende parter udøver suveræne rettigheder over. Dvs. også marine genetiske ressourcer som findes på staters søterritorier, i staters eksklusive økonomiske zone og på deres kontinentalsokkelområde. BBNJ-aftalen finder anvendelse på marine genetiske ressourcer der findes uden for staters søterritorier, eksklusive økonomiske zoner og kontinentalsokkelområder samt på digital sekvensinformation om disse marine genetiske ressourcer.

Loven indeholder en definition af »genetiske ressourcer« og »anvendelse« i forhold til genetiske ressourcer. Disse afviger dog fra definitionerne anvendt i henholdsvis Nagoyaprotokollen, biodiversitetskonventionen, ABS-forordningen og BBNJ-aftalen. Miljø- og Ligestillingsministeriet vurderer, at det vil være hensigtsmæssigt at ensrette lovens definitioner med de internationale aftaler og ABS-forordningen, fremfor at indsætte nye definitioner, der kun vedrører BBNJ-aftalen. Ændringen vil bl.a. betyde at ordet »anvendelse« udskiftes med begrebet »udnyttelse af genetiske ressourcer« de steder, hvor det engelske tilsvarende ord ville være »utilization«. Det sted i loven, hvor det tilsvarende engelske ord er »use« (jf. § 4), behøver ikke blive ændret. Miljø- og Ligestillingsministeriet vurderer, at ændringen ikke vil have nogen materiel betydning.

Både BBNJ-aftalen og biodiversitetskonventionen har en enslydende definition af bioteknologi. Definitionen er dog forskellig fra den almindelige opfattelse af ordets forståelse. I loven refereres der kun til bioteknologi i definitionen af »udnyttelse af genetiske ressourcer«. Miljø- og Ligestillingsministeriet vurderer derfor, at det vil være mere hensigtsmæssigt at inkludere definitionen af bioteknologi i definitionen af »udnyttelse af genetiske ressourcer« end at den medtages som selvstændig definition.

Miljø- og Ligestillingsministeriet vurderer videre, at der ved lovændringen også er behov for at justere i lovens tilsynsbestemmelser. Dels for at forpligte den relevante minister til at føre tilsyn med EU-forordninger og EU-afgørelser om deling af de fordele, der opstår ved udnyttelse m.v. af

genetiske ressourcer. Dels for at sikre, at den relevante minister har kompetencen til at fastsætte regler om tilsynsforpligtelser og -beføjelser, hvis det bliver nødvendigt, for at sikre et effektivt tilsyn.

Loven indeholder for nuværende ikke hjemmel til at straffe for overtrædelse af forordninger. Der er heller ikke hjemmel til, at straffen for overtrædelse af regler, der udstedes i medfør af loven, kan stige til fængsel i indtil 2 år, hvis overtrædelsen er begået forsætlig eller ved grov uagtsomhed. Det samme gælder i forhold til overtrædelse af regler i forordninger omfattet af lovens anvendelsesområde.

Eftersom dele af Nagoyaprotokollen allerede er gennemført ved ABS-forordningen, vil det være hensigtsmæssigt, at loven kommer til at indeholde en udtrykkelig hjemmel til, at kunne fastsætte regler om straf for overtrædelse af forordninger om deling af fordele ved udnyttelse m.v. af genetiske ressourcer.

Miljø- og Ligestillingsministeriet vurderer, at det endvidere vil være hensigtsmæssigt at indsætte en bestemmelse om, at strafferammen for overtrædelse af bekendtgørelser udstedt i medfør af loven og af forordninger bliver den samme som for overtrædelse af loven, hvilket er almindelig praksis i miljølovgivningen, jf. f.eks. § 59, stk. 1, nr. 6, stk. 3, og § 61, stk. 1, i lov om beskyttelse af havmiljøet, jf. lovebekendtgørelse nr. 147 af 19. februar 2024, samt § 110, stk. 1, nr. 12, stk. 2 og stk. 3 i lov om beskyttelse af miljøet, jf. lovebekendtgørelse nr. 1093 af 11. oktober 2024.

BBNJ-aftalen stiller i artikel 11, stk. 3, krav om, in situ-indsamlingen af marine genetiske ressourcer uden for staters jurisdiktion skal foretages under behørig hensyntagen til kyststaternes rettigheder og legitime interesser i områder under deres nationale jurisdiktion og under behørig hensyntagen til andre staters interesser i områder uden for staters jurisdiktion i overensstemmelse med FN's havretskonvention. Der vil således kunne opstå en situation, hvor en dansk fysisk eller juridisk person ikke har vist behørig hensyntagen i området uden for et myndighedsområde.

Indsamlingen vil formentlig primært ske fra skibe. Hvis skibet sejler under dansk flag, og der bliver begået en strafbar handling fra skibet, kan der rejses en straffesag i Danmark efter straffelovens § 6, nr. 3. Udgangspunktet for straf for overtrædelse af reglerne i lov om udbyttedeling ved anvendelse af

genetiske ressourcer er efter § 11, stk. 1, bøde, men straffen kan efter stk. 2 stige til fængsel i 2 år under skærpede omstændigheder.

Hvis indsamlingen sker fra en platform, og der ved handlingen begås en strafbar handling af en dansk fysisk eller juridisk person, kan der kun rejses en straffesag mod denne, hvis handlingen kan medføre højere straf end fængsel i 4 måneder, jf. straffelovens § 7, stk. 2.

Straffelovens § 7, stk. 2, fastslår således, at der er dansk straffemyndighed i tilfælde, hvor den strafbare handling er foretaget uden for et myndighedsområde af en person, der på tidspunktet for sigtelsen har dansk indfødsret, er bosat i den danske stat eller har lignende fast ophold her i landet forudsat, at handlinger af den pågældende art kan medføre højere straf end fængsel i 4 måneder. Der er således i de i straffelovens § 7, stk. 2, nævnte situationer fastsat en bagatelgrænse for at være omfattet af dansk straffemyndighed.

Begrebet "uden for et myndighedsområde" omfatter handlinger foretaget på åbent hav eller i internationalt luftrum samt handlinger foretaget inden for landområder, som ikke er undergivet nogen stats højhedsret, f.eks. Antarktis. Havbunden uden for staters kontinentalsokkelområder nævnes ikke specifikt i bemærkningerne til straffeloven, men må i overensstemmelse med havretskonventionens artikel 1, stk. 1, nr. 1, også forstås som liggende uden for et myndighedsområde.

Det er Miljøministeriets vurdering, at der i regler udstedt i medfør af loven med henblik på implementering af BBNJ-aftalen vil kunne være behov for at fastsætte både regler om bødestraf, der i visse tilfælde kan stige til fængsel under skærpende omstændigheder.

Miljø- og Ligestillingsministeriet vurderer, at overtrædelse af de regler, der med dette lovforslag implementerer BBNJ-aftalen, i få eller ingen situationer falder under en strafferamme, der giver mulighed for fængsel i 4 måneder eller mere.

Hvis straffelovens § 7, stk. 2, skulle finde anvendelse, ville overtrædelse af reglerne, der implementerer BBNJ-aftalen ved dette lovforslag, ikke være underlagt dansk straffemyndighed, medmindre overtrædelserne kunne straffes med mere end 4 måneders fængsel.

BBNJ-aftalen stiller i artikel 53 krav om, at kontraherende parter skal træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre gennemførelsen af aftalen. Miljø- og Ligestillingsministeriet vurderer, at det ikke sikrer en effektiv håndhævelse af disse regler, hvis bagatelgrænsen i straffelovens § 7, stk. 2, finder anvendelse. Ministeriet vurderer endvidere, at miljølovgivningens almindelige regler om straf bør finde anvendelse på ulovlige forhold, der foretages uden for et myndighedsområde i en situation, hvor der ikke kan udøves flagstatsjurisdiktion.

Der kan allerede efter loven pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel. En virksomhed vil således kunne straffes, hvis en af dens ansatte overtræder loven, og betingelserne i 5. kapitel i øvrigt er opfyldt.

Overtrædelse af regler der sker uden for staters jurisdiktion, og hvor overtrædelsen sker fra et skib, der sejler under dansk flag, er omfattet af dansk straffemyndighed jf. straffelovens § 6, nr. 3.

Med hjemmel i BBNJ-aftalens artikel 14, stk. 7, kan partskonferencen vedtage regler om deling af monetære fordele ved udnyttelsen af marine genetiske ressourcer og digital sekvensinformation. Det kan f.eks. være betalinger eller bidrag i forbindelse med markedsføring af produkter, herunder betaling af en procentdel af indtægterne fra salg af produkter eller et differentieret gebyr, der betales regelmæssigt, baseret på et sæt forskellige indikatorer, der måler en parts samlede aktivitetsniveau. Efter at partskonferencen har vedtaget regler om deling af monetære fordele ved udnyttelsen af marine genetiske ressourcer og digital sekvensinformation kan en part fremsætte en erklæring om, at disse bestemmelser ikke skal gælde for den pågældende part i en periode på op til fire år, for at give tid til den nødvendige gennemførelse, jf. artikel 14, stk. 8.

De foreslåede ændringer af loven indeholder hjemmel til at fastsætte regler, der gennemfører forpligtelser om deling af monetære fordele. Dog vil der være behov for at ændre loven igen, hvis Danmark bliver forpligtet til at fastsætte regler om, at private skal pålægges betaling på grund af fordele opnået som følge af udnyttelse af marine genetiske ressourcer eller digital sekvensinformation, for at etablere hjemmel dertil.

3.3.4. Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser

Ifølge lovens § 11 straffes med bøde den, der overtræder §§ 3 og 4. Som bestemmelsen er formuleret, kan der kun straffes, hvis begge bestemmelser er overtrådt. Ministeriet for Grøn Trepart vurderer, at der er tale om en fejl at der står ”§§ 3 og 4” fremfor ”§§ 3 eller 4”.

3.3.5. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at lovens § 10 nyaffattes, således at stk. 1, fastsætter den bemyndigelse, som ministeren for grøn trepart kan anvende, og at stk. 2, fastsætter den bemyndigelse, som miljøministeren kan anvende, jf. lovforslagets § 3, nr. 11.

Det foreslås således, at ministeren for grøn trepart fortsat bemyndiges til at fastsætte regler til opfyldelse af internationale aftaler og EU-regler om deling af fordele ved udnyttelse m.v. af genetiske ressourcer. Det foreslås, at bestemmelsen gælder for de genetiske ressourcer, der er omfattet af Nagoyaprotokollen og ABS-forordningen. Dvs. genetiske ressourcer, som stater udøver suveræne rettigheder. Det foreslås endvidere, at bestemmelsen gælder for de aktiviteter, som hhv. Nagoyaprotokollen og ABS-forordningen regulerer, herunder adgang til traditionel viden i tilknytning til disse genetiske ressourcer. Som noget nyt foreslås, at bestemmelsen også kan finde anvendelse på at opfylde aftaler truffet af de kontraherende parter til biodiversitetskonventionen om deling af fordele ved brugen af digital sekvensinformation om genetiske ressourcer.

Det foreslås endvidere, at miljøministeren med den foreslåede § 10, stk. 2, bliver bemyndiget til at fastsætte regler til opfyldelse af internationale aftaler og EU-regler om deling af fordele ved udnyttelse m.v. af genetiske ressourcer fra områder uden for staters jurisdiktion. Det foreslås, at bestemmelsen kan anvendes til at fastsætte regler om enhver aktivitet i relation til marine genetiske ressourcer, fra områder uden for staters jurisdiktion samt digital sekvensinformation om disse. Det foreslås endvidere, at bestemmelsen kan anvendes til at fastsætte regler om vilkår for adgang til traditionel viden, der er knyttet til marine genetiske ressourcer som indehaves af oprindelige folk og lokalsamfund.

Med forslaget skabes der hjemmel til, at miljøministeren kan udstede regler, der gennemfører BBNJ-aftalens kapitel II, eventuelle fremtidige ændringer til kapitel II i BBNJ-aftalen og beslutninger truffet af BBNJ-aftalens partskonference vedrørende aftalens kapitel II. Der skabes endvidere

hjemmel til, at ministeren kan implementere EU-direktiver eller fastsætte supplerende regler til EU-forordninger om deling af fordele ved udnyttelse m.v. af genetiske ressourcer fra områder uden for nogen staters jurisdiktion.

Det forventes, at en udmøntende bekendtgørelse træder i kraft samtidig med at BBNJ-aftalen træder i kraft for Danmark. Tidspunktet for dette afhænger af, hvor hurtigt andre lande ratificerer aftalen jf. lovforslagets pkt. 2.1.

Det foreslås endvidere, at lovens titel nyaffattes og at formålsbestemmelsen ændres, således at de også reflekterer formålet BBNJ-aftalens kapitel II, jf. lovforslagets § 3, nr. 1 og 2.

Endvidere foreslås at indsættes en ny bestemmelse i loven, den foreslåede § 7 a, som giver miljøministeren og ministeren for grøn trepart mulighed for, at fastsætte regler om, at tilsynsmyndigheden kan indhente bestemte oplysninger hos fysiske eller juridiske personer, og at disse personer skal udlevere de krævede oplysninger, jf. lovforslagets § 3, nr. 9.

Det foreslås desuden at lovens § 11, stk. 3, ændres således, at der bliver skabt hjemmel til, at der kan fastsættes regler om, at overtrædelse af bestemmelser i EU-regler (forordninger eller afgørelser) om deling af fordele ved udnyttelse m.v. af genetiske ressourcer, kan straffes med bøde, jf. lovforslagets § 3, nr. 13.

Det foreslås endvidere, at der indsættes en ny bestemmelse i § 11, der giver hjemmel til, at der kan fastsættes regler om, at straffen for overtrædelse af regler fastsat i medfør af loven eller regler i EU-regler kan stige til fængsel i indtil 2 år, hvis overtrædelserne er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis der ved overtrædelserne er opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre.

Det foreslås, endvidere at indsætte endnu en bestemmelse i § 11, om at der i regler, der fastsættes i medfør af § 10, stk. 2, kan fastsættes regler om, at personer, der har den tilknytning til Danmark, som er nævnt i straffelovens § 7, stk. 1, kan straffes for overtrædelser, der er begået uden for et myndighedsområde, uanset at betingelserne i straffelovens § 7, stk. 2, ikke er opfyldt, jf. lovforslagets § 3, nr. 14.

Med de foreslåede ændringer til loven, vil tilsyns- og delegationskompetencerne i §§ 7, 8 og 9, der overgik til ministeren for grøn

trepart ved den kongelige resolution af 29. august 2024, skulle deles med miljøministeren, således at de begge kan anvende disse kompetencer inden for hver deres ressortområde.

4. Konsekvenser for opfyldelsen af FN's verdensmål

Det vurderes, at lovforslaget medvirker til opfyldelsen af verdensmål 14 om livet i havet, da det bidrager til beskyttelse af havområder uden for national jurisdiktion. Det medvirker dermed til at opnå målene under FN's biodiversitetskonvention om beskyttelse af 30% af havet globalt. Lovforslagets krav om at der skal udarbejdes miljøkonsekvensvurderinger for aktiviteter uden for national jurisdiktion vil bidrage til at mindske forurening og anden miljøpåvirkning af havet.

5. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget har ingen økonomiske konsekvenser for regioner og kommuner.

Statens udgifter kan ikke endeligt opgøres på nuværende tidspunkt, da de afhænger af, hvilke beslutninger, der bliver vedtaget under BBNJ-aftalens partskonference i forhold til f.eks. udpegning af beskyttede områder uden for national jurisdiktion. Statens udgifter afhænger også af, om der vil være danske aktiviteter i områder uden for national jurisdiktion, som vil være underlagt krav om miljøvurdering. Endvidere afhænger de samlede udgifter af, hvor mange offentlige institutioner, der indsamler marine genetiske ressourcer uden for national jurisdiktion eller udnytter sådanne eller digitale sekvensinformationer genereret fra dem. Der kan både være startudgifter samt løbende udgifter.

De forventede løbende udgifter vedrører følgende aktiviteter:

- 1) Tilsyn med overholdelse af regler, der fastsættes for at implementere BBNJ-aftalen. Beløbet afhænger af, hvor mange danske virksomheder, der vil blive omfattet af aftalen.
- 2) Etablering af kontaktpunkt for miljøvurderinger af aktiviteter uden for national jurisdiktion ca. 0,5 mio. kr. årligt.
- 3) Sagsbehandling af ansøgninger om etablering af aktiviteter uden for national jurisdiktion. Beløbet afhænger af, hvor mange danske aktiviteter der kommer til at foregå uden for national jurisdiktion, og som vil være omfattet af aftalen. Det anslås at udgiften pr aktivitet kan ligge på mellem 1,25 ÅV og 4 ÅV pr. aktivitet afhængigt af aktivitetens størrelse.

4) Administration i forbindelse med overholdelse af reglerne om marine genetiske ressourcer. Udgiften afhænger af, i hvilken grad universiteter eller andre statslige institutioner indsamler marine genetiske ressourcer uden for national jurisdiktion eller udnytter sådanne marine genetiske ressourcer eller digitale sekvensinformationer om dem.

De forventede engangsudgifter vedrører følgende aktiviteter:

- 1) Etablering af tilladelsesordning for aktiviteter uden for national jurisdiktion, der er underlagt krav om miljøvurdering, ca. 1,5- 2 mio. kr.
- 2) Information til relevante brancher om, at reglerne om marine genetiske ressourcer er trådt i kraft ca. 0,1 mio. kr.

De syv principper for digitaliseringsklar lovgivning er iagttaget ved udarbejdelse af lovforslaget. Særligt i forhold til princip nr. 1 vedrørende enkle og klare regler, sikrer lovforslaget en ensartet anvendelse af BBNJ-aftalens begreber i de tre love, der skal være med til at implementere aftalen. Særligt i forhold til princip nr. 4 vedrørende sammenhæng på tværs, sikrer lovforslaget, at ordlyden i lov om udbyttedeling ved anvendelse af genetiske ressourcer anvender de samme begreber som dem, der anvendes både i BBNJ-aftalen, Nagoyaprotokollen, ABS-forordningen og biodiversitetskonventionen. Lovforslaget anvender dog også begreber, der fremgår af BBNJ-aftalen, som ikke er mulige at definere præcist på nuværende tidspunkt. Det skyldes, at det vil være op til BBNJ-aftalens parter at nå frem til en nærmere forståelse af aftalen og op til de relevante internationale domstole og andre organer at fortolke aftalens rækkevidde. Særligt i forhold til princip 7 om forebyggelse af snyd og fejl, indsættes med lovforslaget bemyndigelse til, at der kan fastsættes regler om egenkontrol i forhold til de aktiviteter, der finder sted i områder uden for nogen staters jurisdiktion, og at der kan fastsættes regler om oplysningspligt i forhold til tilsyn med overholdelse af regler om deling af fordele ved aktiviteter i relation til marine genetiske ressourcer og digital sekvensinformation.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Det er Miljø- og Ligestillingsministeriets vurdering, at innovations- og iværksættertjekket, jf. Erhvervsstyrelsens vejledning om innovations- og iværksættertjekket fra september 2023, ikke er relevant for lovforslaget, fordi forslaget ikke påvirker virksomheders eller iværksætteres muligheder for at teste, udvikle og anvende nye teknologier og innovation.

Det vurderes, at lovforslaget ikke medfører administrative konsekvenser for erhvervslivet. Det skal dog bemærkes, at lovforslaget giver hjemmel til udstedelse af bekendtgørelser, som indebærer administrative konsekvenser for erhvervslivet. De administrative konsekvenser kan ikke kvantificeres nærmere på nuværende tidspunkt, hvorfor det først er muligt at foretage efterfølgende vurderinger af de administrative konsekvenser i forbindelse med og op til udstedelsen af de pågældende bekendtgørelserne.

Det vides ikke endnu, hvor de beskyttede havområder bliver placeret eller hvilket omfang de får. Det er op til BBNJ-aftalens partskonference at beslutte dette. Det vides derfor heller ikke, om restriktionerne får indvirkning på danske skibe, luftfartøjer eller virksomheder. Det er derfor ikke muligt at opgøre de økonomiske konsekvenser for erhvervslivet, før der foreligger udkast til beslutning fra BBNJ-aftalens partskonference.

For så vidt angår udgifter til miljøvurderinger vil de økonomiske konsekvenser for erhvervslivet vil afhænge af, hvor mange danske virksomheder, der vil igangsætte aktiviteter, som kræver en forudgående miljøvurdering, uden for staters jurisdiktion. Udgifter til miljøvurdering af en aktivitet uden for staters jurisdiktion vurderes dog til kun at ville udgøre en procentdel af aktivitetens samlede omkostninger.

For så vidt angår deling af fordele ved udnyttelse m.v. af marine genetiske ressourcer vil de økonomiske konsekvenser for erhvervslivet afhænge af, hvor mange danske virksomheder, der vil indsamle og udnytte marine genetiske ressourcer fra områder uden for staters jurisdiktion eller udnytte digital sekvensinformation fra disse. Det er ikke muligt at opgøre de økonomiske konsekvenser på nuværende tidspunkt.

7. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

8. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget vurderes ikke at have væsentlige konsekvenser for klimaet. På dansk havområde foregår der pt. udbygning af vedvarende energi. Lovforslaget har ikke nogen indvirkning på denne udbygning.

9. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget bidrager til, at beskytte havområder uden for national jurisdiktion i forhold til aktiviteter under dansk jurisdiktion og kontrol.

10. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget implementerer ikke EU-regulering. Det er dog sandsynligt, at der vil komme EU-regulering, der har som formål at gennemføre hele eller dele af aftalen EU-retligt. Lovforslaget tager højde for dette dels ved at medtage hjemmelsbestemmelser, der kan anvendes til implementering af EU-direktiver og ved at sikre, at der er hjemmel til at der kan fastsættes nødvendige supplerende regler til EU-forordninger.

Regler, der udstedes i medfør af loven, vil desuden skulle overholde reglerne om EU's indre marked, f.eks. om den frie etableringsret i artikel 49 i Traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde.

11. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag er i perioden fra den 7. november til den 5. december 2024 sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Akademiet for de Tekniske Videnskaber, Advokatsamfundet, Biologforbundet, COWI A/S, Danish Seafood Association, Danmarks Miljøundersøgelser, Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Pelagiske Producentorganisation, Oluf Jørgensen, Danmarks Journalisthøjskole, Dansk Energi Brancheforening (DGB), Dansk Akvakultur, Dansk Erhverv, Dansk Miljøteknologi (Miljøteknisk Brancheforening), Dansk Offshore, Dansk Solvarmeforening, Dansk Selskab for Miljøret, Dansk Transport og Logistik (DTL), Danske Maritime, Danske Rederier, Det Økologiske Råd, DFDS A/S, DHI, DI, Drivkraft Danmark, DTU, DTU Aqua, Energy supply DK, Energinet, Force Technology, Foreningen af Danske Biologer, Foreningen af Rådgivende Ingeniører (FRI), GEUS - Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelser, Greenpeace Danmark, Greenpower Denmark, Højmarklaboratoriet A/S, Højvang Laboratorier A/S, ITD, IWGIA, ICIS, Københavns Universitet, Institut for Plante- og Miljøvidenskab, Landsforeningen Levende Hav, Miljøservice, Lloyd's Register Consulting – Energy A/S, Mærsk Olie og Gas A/S, Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE), Natur og Ungdom, Nicolai Bech, Niras, Nordsøenheden, NOAH, OCEANA, Oliebranchens fællesrepræsentation, Orbicon (WSP), professor dr. jur. Ellen Margrethe Basse, professor Lone Kørnøv, professor, dr. jur. Helle Tegner Anker, professor dr. jur. Peter Pagh, Rambøll Danmark, Reinhard oil, RelyOn Nutec, Roskilde Universitet, SGS Analytics, Søfartens Ledere, Teknologisk Institut, Terma A/S, Tænketanken HAV, Vattenfall, WWF Verdensnaturfonden, Ørsted, Aalborg Universitet, Aarhus Universitet, DCE - Nationalt Center for Miljø

og Energi, Aarhus Universitet, Institut for Miljøvidenskab, 92 gruppen, Biologisk Institut, Chr. Hansen, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Landbrug og Fødevarer, Novonesis, RUC, Statens Naturhistoriske Museum, Statens Seruminstitut, Syddansk Universitet, Zoo, Københavns Universitet - Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi, Grønlands Selvstyres, Færøernes Hjemmestyre, Erhvervsstyrelsens Område for Bedre Regulering og Digitaliseringsstyrelsen.

12. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ja, men det kan ikke kvantificeres pt., se pkt. 5.
Implementerings konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ja, men det kan ikke kvantificeres pt., se pkt. 5.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ja, men det kan ikke kvantificeres pt., se pkt. 6.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ja, men det kan ikke kvantificeres pt., se pkt. 6.
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Klimamæssige konsekvenser	Ingen væsentlige konsekvenser	Ingen væsentlige konsekvenser

UDKAST

Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ja. Lovforslaget kan bidrage til at beskytte havet mod forurening og andre påvirkninger.	Ingen
Forholdet til EU-retten		
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/ Går videre end minimumskrav i EU-regulering (sæt X)	Ja	Nej x

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1.

§ 1 i lov om beskyttelse af havmiljøet, jf. lovbekendtgørelse nr. 147 af 19. februar 2024 (herefter havmiljøloven) oplister lovens formål. Loven skal bl.a. medvirke til at værne natur og miljø, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet. Med loven tilsigtes også at forebygge og begrænse forurening og anden påvirkning af natur og miljø, herunder særligt havmiljøet, fra aktiviteter, der kan 1) bringe menneskets sundhed i fare, 2) skade natur- og kulturværdier på og i havet, herunder havbunden, 3) være til gene for den retmæssige udnyttelse af havet eller 4) forringe rekreative værdier eller aktiviteter.

Med den foreslåede indsættelse af § 1, stk. 5, bliver lovens formål endvidere at medvirke til at sikre bevaring og bæredygtig udnyttelse af havets biodiversitet i områder uden for staters jurisdiktion, som er det overordnede formål med BBNJ-aftalen. Virkningen af indsættelsen er, at loven får et

brede formål, og at alle beslutninger truffet af BBNJ-aftalens partskonference i forhold til aftalens kapitel III, vil ligge inden for havmiljølovens formål.

Virkningen er endvidere, at hvis der kommer en EU-forordning, der har som formål at gennemføre beslutninger truffet af BBNJ-aftalen, vil der med hjemmel i lovens § 59, stk. 1, nr. 6, være hjemmel til at straffe for overtrædelse af bestemmelser fastsat i forordningen.

Til nr. 2.

I henhold til havmiljølovens § 2, stk. 2, omfatter loven ikke orlogsskibe og andre skibe, der ejes eller benyttes af en stat, så længe skibet udelukkende benyttes i ikkekommerciel statstjeneste.

Med den foreslåede indsættelse i § 2, stk. 2, bliver også militærfly og andre luftfartøjer, der ejes eller opereres af en stat undtaget fra loven, så længe luftfartøjet udelukkende benyttes i ikkekommerciel statstjeneste.

De pågældende luftfartøjer omfattet af bestemmelsen, forudsættes dog at handle i overensstemmelse med lovens formål.

Sammenholdt med gældende ret indebærer den foreslåede indsættelse, at havmiljølovens undtagelsen for militære fartøjer udvides.

Til nr. 3

Havmiljølovens § 2, stk. 1, oplister hvilke fartøjer og installationer loven omfatter. Disse er 1) Danske skibe og skibe, der befinder sig på dansk søterritorium. 2) Danske luftfartøjer og luftfartøjer, der befinder sig på eller over dansk søterritorium. 3) Danske platforme og platforme, der befinder sig på dansk søterritorium eller på dansk kontinentalsokkelområde. 4) Danske rørledninger til transport af kulbrinter og hjælpestoffer og rørledninger til transport af kulbrinter og hjælpestoffer på dansk søterritorium eller på dansk kontinentalsokkelområde. 5) Udenlandske skibe, der befinder sig i de eksklusive økonomiske zoner, i det omfang det er foreneligt med international ret og 6) Udenlandske skibe, der befinder sig uden for de eksklusive økonomiske zoner, i det omfang det er foreneligt med international ret.

I havmiljølovens § 2, stk. 2-4, oplistes undtagelser til stk. 1.

Med den foreslåede indsættelse af § 2, *stk.* 5, bliver lovens anvendelsesområde udvidet til at omfatte alle aktiviteter under dansk jurisdiktion eller kontrol, som finder sted i områder uden for staters jurisdiktion, hvorom der er fastsat regler i medfør af § 33 c.

BBNJ-aftalen har ikke defineret, hvad der menes med »aktiviteter under national jurisdiktion eller kontrol«. Den nærmere udfyldning af begrebet vil ske i takt med at BBNJ-aftalens partskonference træffer beslutning om f.eks. områdebaserede forvaltningsforanstaltninger, herunder beskyttede områder.

Det forventes, at »aktiviteter under dansk jurisdiktion eller kontrol« i hvert fald vil inkludere aktiviteter på eller fra skibe, der sejler under dansk flag. Det forventes, at begrebet endvidere vil kunne inkludere aktiviteter foretaget af fysiske eller juridiske personer med tilknytning til Danmark. Dermed menes fysiske personer som, på tidspunktet hvor aktiviteten finder sted, har dansk indfødsret, er bosat i den danske stat eller har et lignende fast ophold i Danmark samt juridiske personer, der har hjemsted i Danmark. Aktiviteter foretaget af fysiske og juridiske personer forventes at kunne være etablering og nedtagning af installationer samt aktiviteter fra installationer, f.eks. udledning eller anden forurening.

Den foreslåede udvidelse af lovens anvendelsesområde gælder kun i forhold til regler, der udstedes i medfør af den foreslåede § 33 c.

Til nr. 4

Havmiljølovens § 5, *stk.* 1-6, definerer forskellige havområder, blandt andet søterritoriet og den eksklusive økonomiske zone. Ved søterritoriet forstås i denne lov ydre og indre territorielt farvand, jf. lov om afgrænsning af søterritoriet. Ved ydre territorielt farvand forstås de områder af havet, som indadtil er begrænset af de til enhver tid gældende basislinjer, og udadtil er begrænset af linjer trukket således, at afstanden fra ethvert punkt på disse linjer til det nærmeste punkt på basislinjen er 12 sømil (22.224 m), jf. lov om afgrænsning af søterritoriet. Ved indre territorielt farvand forstås de vandområder, såsom havne, havneindløb, rede, bugter, fjorde, sunde og bælder, som er beliggende inden for de til enhver tid gældende basislinjer, jf. lov om afgrænsning af søterritoriet. Ved eksklusive økonomiske zoner forstås i denne lov havområder uden for og stødende op til søterritoriet indtil en afstand af 200 sømil fra de til enhver tid gældende basislinjer, jf. lov om eksklusive økonomiske zoner. Ved Østersøområdet forstås i denne lov Østersøen, Den Botniske Bugt, Den Finske Bugt, Sundet, Bælterne og

Kattegat indtil breddeparallellen 57o 44,8'N gennem Skagen. Ved Nordsøområdet forstås den egentlige Nordsø samt andre havområder inden for følgende grænser: 1) Nordsøen syd for den 62. nordlige breddegrad og øst for meridianen 5o V. 2) Skagerrak afgrænset i syd af breddeparallellen 57o 44,8'N gennem Skagen. 3) Den Engelske Kanal og adgangsvejene hertil øst for meridianen 5o V og nord for breddeparallellen 48o 30'N.

Med den foreslåede § 5, stk. 7, indsættes også en definition af områder uden for staters jurisdiktion. Ved områder uden for staters jurisdiktion forstås i denne lov havområder uden for nationale søterritorier, eksklusive økonomiske zoner og kontinentalsokkelområder. Ved havområder forstås i denne sammenhæng havbunden, undergrunden og de overliggende vandmasser, dvs. både vandsøjlen og havoverfladen.

Til nr. 5

Havmiljølovens kapitel 2-10 vedrører forebyggelse og begrænsning af forurening gennem regulering af bl.a. udtømming og udledning.

Det foreslås at indsætte et nyt *kapitel 10 a* om områder uden for staters jurisdiktion.

Det foreslås endvidere at indsætte en ny bestemmelse § 33 c i kapitel 10 a.

Med den foreslåede § 33 c, stk. 1, fastsætter miljøministeren regler til opfyldelse af internationale aftaler og EU-regler om aktiviteter, der finder sted i områder uden for staters jurisdiktion.

Sammenholdt med gældende ret bliver ministeren med indsættelsen af den foreslåede § 33 c, stk. 1, bemyndiget til at gennemføre enhver beslutning truffet af BBNJ-aftalens partskonference om etablering af foranstaltninger såsom områdebaserede forvaltningsforanstaltninger, herunder marine beskyttede områder samt nødforanstaltninger. Det gælder også i forhold til aktiviteter, der ikke normalt hører under miljøministerens ressort. Det kunne f.eks. være forbud mod aktiviteter såsom etablering og drift af vedvarende energianlæg i bestemte områder. § 33 c, stk. 1, kan dog alene anvendes, hvis der ikke allerede er hjemmel nationalt eller på EU-niveau til at gennemføre konkrete beslutninger vedtaget af BBNJ-aftalens partskonference.

§ 33 c, stk. 1, vil også kunne anvendes til at implementere beslutninger truffet i regi af andre internationale aftaler om foranstaltninger, herunder

beskyttede områder uden for staters jurisdiktion. Det kunne f.eks. være beslutninger truffet i regi af OSPAR-konventionen. Det kunne også være beslutninger truffet i regi af fremtidige aftaler, om beskyttelse af havområder uden for staters jurisdiktion. Aftaler skal forstås i bredest mulige forstand, og omfatter også konventioner, protokoller samt andre internationale overenskomster, hvor Danmark har påtaget sig en folkeretlig forpligtelse. I denne sammenhæng vil § 33 c, stk. 1, kunne anvendes, selvom det primære hensyn bag foranstaltningen ikke er omfattet af havmiljølovens formålsbestemmelse. Det kunne f.eks. være et hensyn til klima eller andre anerkendelsesværdige hensyn. § 33 c, stk. 1, vil dog ikke kunne anvendes til at gennemføre foranstaltninger, som vil være i direkte modstrid med lovens formål.

I henhold til BBNK-aftalen, vil der skulle fastsættes regler om aktiviteter, der hører under dansk jurisdiktion eller kontrol. Hvad der ligger i dette begreb, vil blive afdækket efterhånden som BBNJ-aftalens partskonference træffer beslutning om etablering af foranstaltninger efter BBNJ-aftalens kapitel III.

Det er ikke muligt at lave en opstilling af, hvilke aktiviteter, der kan reguleres med bestemmelsen, da dette vil blive besluttet af BBNJ-aftalens partskonference eller af andre internationale aftaler.

Med den foreslåede § 33 c, stk. 1, får miljøministeren også bemyndigelse til at kunne gennemføre EU-direktiver og fastsætte supplerende regler til EU-forordninger og EU-afgørelser om aktiviteter, der finder sted i områder uden for staters jurisdiktion.

§ 33 c, stk. 1, kan ikke bruges til at fastsætte regler om aktiviteter inden for det danske søterritorium eller i den danske eksklusive økonomiske zone.

I henhold til havmiljølovens § 33, stk. 4, kan miljøministeren fastsætte regler om pligt for ejeren af et vindmølle anlæg til for egen regning at gennemføre egenkontrol af støj fra vindmølle anlægget eller for egen regning at lade egenkontrollen gennemføre af sagkyndige, herunder autoriserede, akkrediterede eller lignende sagkyndige og tilsvarende laboratorier.

Med den foreslåede § 33 c, stk. 2, foreslås at indsættes en bemyndigelsesbestemmelse om, miljøministeren kan fastsætte regler om egenkontrol og indberetning, som den, der er ansvarlig for en aktivitet

omfattet af regler fastsat i medfør af § 33 c, stk. 1, skal foretage, herunder at egenkontrol og indberetning skal ske for egen regning.

Sammenholdt med gældende ret vil ministeren få sammen beføjelser overfor vindmølle anlæg uden for staters jurisdiktion som inden for danske havområder, forudsat at vindmølle anlægget hører under dansk jurisdiktion eller kontrol. Den foreslåede § 33 c, stk. 1, vil kunne anvendes i forhold til enhver installation uden for staters jurisdiktion, som hører under dansk jurisdiktion eller kontrol. § 33 c, stk. 1, vil også kunne finde anvendelse på aktiviteter på eller fra skibe.

Indholdet af egenkontrollen vil afhænge af, hvilke restriktioner, der bliver vedtaget af BBNJ-aftalens partskonference eller andre internationale aftaler samt hvilke krav, der vil blive stillet til kontrol hermed. Det vil være muligt at lade egenkontrollen gennemføre af sagkyndige.

Indrapportering af kontrollen forventes at skulle ske til Miljøstyrelsen.

Det følger af § 10 i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter, at hvis der er konkret mistanke om, at de oplysninger, som ejeren eller den ansvarlige for en aktivitet, der med § 33 c, stk. 1, bliver underlagt begrænsninger, påviser, at der er begået en lovovertrædelse, der kan medføre straf, skal den mistænkte ikke fremlægge de krævede oplysninger, medmindre det kan udelukkes, at de oplysninger, som søges tilvejebragt, kan have betydning for bedømmelsen af den formodede overtrædelse. I disse situationer følger det imidlertid af § 45 a i havmiljøloven, at tilsynsmyndigheden kan udføre nødvendige undersøgelser for den ansvarliges regning til belysning af forhold, som denne ellers er eller kunne være pålagt at afgive oplysninger om.

I henhold til havmiljølovens § 55, stk. 1, kan miljøministeren henholdsvis forsvarsministeren fastsætte regler om gebyrer til dækning af myndighedernes omkostninger ved administration og tilsyn i forbindelse med loven.

Efter § 55, stk. 3, kan miljøministeren fastsætte regler om pligt for ejeren eller den ansvarlige for driften af en platform og et tilsluttet rørledningssystem beliggende inden for sikkerhedszonen, som anvendes i forbindelse med efterforskning, produktion eller transport af kulbrinter på dansk søterritorium og dansk kontinentalsokkelområde, til vederlagsfrit at stille transport til og fra et anlæg, herunder overførsel af udstyr, og kost og

logi og andre fornødenheder til rådighed for tilsynsmyndigheden i forbindelse med tilsynsvirksomhed på anlægget efter loven eller regler udstedt i medfør af loven.

Med den foreslåede § 33 c, stk. 3, foreslås miljøministeren bliver bemyndiget til at fastsætte regler om pligt for ejeren eller den ansvarlige for en aktivitet, der er reguleret i henhold til § 33 c, stk. 1, til vederlagsfrit at stille transport til og fra aktiviteten, herunder overførsel af udstyr, og kost og logi og andre fornødenheder til rådighed for tilsynsmyndigheden i forbindelse med tilsynsvirksomhed efter loven eller regler udstedt i medfør af loven.

Sammenholdt med gældende ret, får miljøministeren de samme beføjelser som ministeren har efter lovens § 55, stk. 3, i relation til aktiviteter, der finder sted i områder uden for staters jurisdiktion. § 33 c, stk. 3, kan dog kun anvendes, hvis der er fastsat regler for aktiviteterne i henhold til § 33 c, stk. 1.

Det foreslås, at overtrædelse af regler udstedt i medfør af § 33 c kan straffpålægges med hjemmel i § 61, stk. 1.

Til nr. 6.

Det fremgår af § 58, at bestemmelserne i kapitlerne 2-7, 9 og 10 og forskrifter udstedt i medfør af disse finder ikke anvendelse, 1) når udtømning, udledning eller dumpning sker for at redde menneskeliv eller af hensyn til skibes, luftfartøjers eller platformes sikkerhed, eller 2) når udflydning skyldes skade på skibet eller platformen, skade på skibets eller platformens udstyr eller uundgåelig lækage, forudsat at der, efter at skaden eller lækagen er blevet konstateret, er iagttaget alle rimelige forholdsregler for at undgå eller formindske udflydning, medmindre ejeren, brugeren eller føreren af skibet eller andre, der udfører arbejde i skibets tjeneste, eller ejeren, brugeren eller den for platformen ansvarlige eller andre, der udfører arbejde i platformens tjeneste, har handlet forsætligt eller burde have forudset skaden.

Det foreslås at ændre § 58 således, at det inkluderer kapitel 10 a, hvorefter bestemmelserne i kapitlerne 2-7, 9, 10 og 10 a og forskrifter udstedt i medfør af disse ikke finder anvendelse, 1) når udtømning, udledning eller dumpning sker for at redde menneskeliv eller af hensyn til skibes, luftfartøjers eller platformes sikkerhed, eller 2) når udflydning skyldes

skade på skibet eller platformen, skade på skibets eller platformens udstyr eller uundgåelig lækage, forudsat at der, efter at skaden eller lækagen er blevet konstateret, er iagttaget alle rimelige forholdsregler for at undgå eller formindske udflydning, medmindre ejeren, brugeren eller føreren af skibet eller andre, der udfører arbejde i skibets tjeneste, eller ejeren, brugeren eller den for platformen ansvarlige eller andre, der udfører arbejde i platformens tjeneste, har handlet forsætligt eller burde have forudset skaden.

Virkningen af ændringen er, at regler fastsat i medfør af den foreslåede § 33 c ikke finder anvendelse i de situationer, der er nævnt i § 58, nr. 1 og 2.

Til nr. 7.

Det fremgår af havmiljølovens § 60, at forældelsesfristen for strafansvaret er 5 år for overtrædelser m.v. som omhandlet i § 59, stk. 1, nr. 1, 2, 3 og 6, samt for overtrædelser af regler udstedt i medfør af § 11, stk. 3, §§ 14, 18 og 19, § 20, stk. 2 og 3, § 22, stk. 2 og 3, § 23, stk. 2, § 24, stk. 3, § 30, stk. 1, § 31, stk. 4, § 32, stk. 1 og 2, § 33, stk. 1, § 39, stk. 1, §§ 40 og 41 og § 58 a, stk. 1.

Det foreslås, at den foreslåede bestemmelse § 33 c, stk. 1, også indsættes i § 60.

Indsættelsen har den virkning, at overtrædelse af regler udstedt i medfør af § 33 c også vil have en forældelsesfrist på 5 år.

Til nr. 8 og 9.

Det fremgår af havmiljølovens § 61, stk. 1, at i regler, der udstedes i henhold til § 11, stk. 3, §§ 14 og 17-19, § 19 b, stk. 2-5, § 20, stk. 2 og 3, § 22, stk. 2 og 3, § 23, stk. 2, § 24, §§ 28 og 30, § 31, stk. 4, §§ 32 og 33, § 34 a, stk. 3, §§ 39-41 og 47, § 47 g, stk. 2, § 55, stk. 2 og 3, § 55 a og § 58 a, kan der fastsættes straf af bøde. Det kan endvidere fastsættes, at straffen kan stige til fængsel i indtil 2 år under tilsvarende omstændigheder som anført i § 59, stk. 3. For overtrædelser begået fra udenlandske skibe kan det dog alene fastsættes, at straffen kan stige til fængsel i indtil 2 år under tilsvarende omstændigheder som anført i § 59, stk. 4.

Det foreslås med ændringen af § 61, stk. 1, 1. pkt., at der i regler, der udstedes i henhold til § 33 c også skal kunne fastsættes straf af bøde, og at straffen kan stige til fængsel i indtil 2 år under tilsvarende omstændigheder

som anført i § 59, stk. 3, dvs. hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis der ved overtrædelsen er 1) voldt skade på miljøet eller fremkaldt fare herfor eller 2) opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser.

Det foreslås med indsættelsen af § 61, stk. 2, at i regler, der fastsættes i medfør af § 33 c, kan ministeren fastsætte regler om, at personer, der har den tilknytning til Danmark, som er nævnt i straffelovens § 7, stk. 1, kan straffes for overtrædelser, der er begået uden for et myndighedsområde, uanset at betingelserne i straffelovens § 7, stk. 2, ikke er opfyldt.

Sammenholdt med gældende ret indebærer den foreslåede indsættelse, at for overtrædelser, der finder sted uden for et myndighedsområde, af regler, der udstedes i medfør af § 33 c, finder bagatelgrænsen i straffelovens § 7, stk. 2, på 4 måneders fængsel ikke anvendelse. De pågældende overtrædelser vil således være omfattet af dansk strafmyndighed, selv om overtrædelsen kun kan straffes med bøde.

Den foreslåede bestemmelse vil f.eks. finde anvendelse på situationer, hvor en overtrædelse af reglerne finder sted uden for staters jurisdiktion, på et skib, hvor der ikke er dansk flagstatsjurisdiktion, eller på en platform. Såfremt overtrædelse af reglerne finder sted på et skib, hvor der er dansk flagstatsjurisdiktion, vil handlingen være omfattet af dansk strafmyndighed efter straffelovens § 6, nr. 3. En overtrædelse vil også kunne straffes med hjemmel i den foreslåede bestemmelse, hvor den tilladte aktivitet foregår fra et fremmed skib. Handlinger begået i internationalt farvand anses begået uden for et myndighedsområde, selv om handlingerne er begået om bord på et fremmed skib. Det fremmede skib anses således ikke for en fremmed stats territorium efter straffelovens § 7 og vil kunne straffes efter den foreslåede bestemmelse.

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

Til § 2

Til nr. 1

Det følger af lovens titel, at loven vedrører miljøvurderinger af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM). Med implementering af BBNJ-aftalen vil loven også finde anvendelse på planlagte aktiviteter uden

for staters jurisdiktion. Det er fundet nødvendt at ændre lovens titel, så den også omfatter miljøvurdering af planlagte aktiviteter. Det foreslås at lovens titel affattes således:

»Lov om miljøvurderinger«

Det er fundet hensigtsmæssigt at simplificere og generalisere lovens titel, idet lovens anvendelsesområde nu omfatter to forskellige typer af miljøvurderinger; både inden og uden for staters jurisdiktion.

Til nr. 2

Miljøvurderingslovens formål er angivet i lovens § 1, hvilket er at sikre et højt miljøbeskyttelsesniveau og bidrage til integration af miljøhensyn under udarbejdelsen og vedtagelsen af planer og programmer og ved tilladelse til projekter med henblik på at fremme bæredygtig udvikling, ved at der gennemføres en miljøvurdering af planer, programmer og projekter, som kan få væsentlig indvirkning på miljøet.

Planlagte aktiviteter er et begreb der kun anvendes i BBNJ-aftalen. Ved implementering af BBNJ-aftalen og miljøvurderinger af planlagte aktiviteter i områder uden for staters jurisdiktion, skal lovens formål også rumme planlagte aktiviteter. Det foreslås derfor at ændre § 1, stk. 1 ved at tilføje »planlagte aktiviteter« efter »projekter«.

Det er væsentligt at bemærke, at begrebet »planlagte aktiviteter« alene relaterer sig til planlagte aktiviteter i områder uden for staters jurisdiktion, som er omfattet af BBNJ-aftalen.

Til nr. 3

Lovens andet formål følger af miljøvurderingslovens § 1, stk. 2, som opremsen de faktorer, som der ved miljøvurdering skal tages hensyn til. Ved implementering af BBNJ-aftalen og miljøvurderinger af planlagte aktiviteter i områder uden for staters jurisdiktion, skal dette formål også rumme planlagte aktiviteter. Det foreslås derfor i § 1, stk. 2, at ændre bestemmelsen ved at tilføje »planlagte aktiviteter« efter »projekter«.

Til nr. 4

Miljøvurderingsloven indeholder ikke en geografisk afgrænsning af lovens anvendelsesområde. Det er på baggrund af lovens forarbejder og sammenhæng Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at loven finder

anvendelse inden for det danske land- og søterritorium, i den eksklusive økonomiske zone og på dansk kontinentalsokkelområde men ikke uden for dette område. For en nærmere gennemgang af lovens geografiske anvendelsesområde henvises til afsnit 3.2.3.

Det følger af miljøvurderingslovens § 2, stk. 1, nr. 1, at loven finder anvendelse på planer og programmer, som enten fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser til projekter eller medfører krav om en vurdering af virkningen på et internationalt naturbeskyttelsesområde under hensyntagen til områdets bevaringsmålsætninger, og som udarbejdes eller vedtages af en myndighed, udarbejdes med henblik på Folketingets vedtagelse af planer og programmer via en lovgivningsprocedure og udarbejdes i henhold til love, administrative retsfor skrifter eller administrative beslutninger. Ifølge miljøvurderingslovens § 2, stk. 2, finder loven også anvendelse på ændringer i planer og programmer. Det følger endvidere af miljøvurderingslovens § 2, stk. 3, at planer og programmer efter lovens stk. 1, nr. 1, litra a, som i medfør af lovgivningen tilvejebringes af fysiske eller juridiske personer, er omfattet af loven.

I henhold til miljøvurderingslovens § 2, stk. 1, nr. 2, finder loven anvendelse på projekter omfattet af lovens bilag 1 og 2 og i medfør af § 2, stk. 1, nr. 3, finder loven anvendelse på høringer af offentligheden og berørte myndigheder over planer, programmer og projekter under udarbejdelse i en anden stat, der kan få væsentlig indvirkning på miljøet i Danmark.

Det foreslås, i § 2, *stk. 1*, at »Loven finder« ændres til » Inden for dansk land- og søterritorium, i den eksklusive økonomiske zone og på dansk kontinentalsokkelområde finder loven«.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre en præcisering af det geografiske anvendelsesområde for lovens bestemmelser om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter. Med den foreslåede bestemmelse bliver det således præciseret, at lovens bestemmelser om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter finder anvendelse på det danske land- og søterritorium, i den eksklusive økonomiske zone og på dansk kontinentalsokkelområde.

Det danske landområde omfatter landområder inden for Danmarks grænser. Det følger af EU-domstolens praksis i sag C-205/08, at det forhold, at et projekt strækker sig over mere end en medlemsstat, hvorefter det alene er en del af projektet, der er beliggende inden for Danmarks grænser, ikke i sig

selv kan føre til, at projektet unddrages af VVM-direktivets vurderingsproces.

Havområdet omfatter i den foreslåede bestemmelse dansk søterritorium, dansk eksklusiv økonomisk zone og dansk kontinentalsokkelområde, jf. anordning nr. 259 af 7. juni 1963 vedrørende udøvelsen af dansk højhedsret over den kontinentale sokkel.

Der er ikke med den foreslåede bestemmelse tilsigtet en ændring af lovens geografiske anvendelsesområde. Den foreslåede præcisering skal ses i sammenhæng med det foreslåede § 2 a, som medfører en udvidelse af lovens geografiske anvendelsesområde fsva. planlagte aktiviteter og handlingsplaner og programmer, hvorom der er fastsat regler i medfør af § 44 a, stk. 1 eller 2.

Til nr. 5

Efter miljøvurderingslovens § 2, stk. 1, nr. 1, finder miljøvurderingsloven, med de undtagelser der følger af § 3, anvendelse på planer og programmer, som enten fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser til projekter eller medfører krav om en vurdering af virkningen på et internationalt naturbeskyttelsesområde under hensyntagen til områdets bevaringsmålsætninger. Efter bestemmelsen forudsættes det endvidere, at sådanne planer og programmer udarbejdes eller vedtages af en myndighed, udarbejdes med henblik på Folketingets vedtagelse af planer og programmer via en lovgivningsprocedure og udarbejdes i henhold til love, administrative retsfor skrifter eller administrative beslutninger.

Ifølge miljøvurderingslovens § 2, stk. 1, nr. 2, finder miljøvurderingsloven endvidere, med de undtagelser der følger af lovens § 4, anvendelse på projekter omfattet af bilag 1 og 2.

Miljøvurderingsloven indeholder ikke en afgrænsning af lovens geografiske anvendelsesområde. Det vurderes, at lovens gældende regler om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter finder anvendelse på det danske land- og søterritorium, i den eksklusive økonomiske zone og på dansk kontinentalsokkelområde.

For en nærmere gennemgang af lovens geografiske anvendelsesområde henvises til afsnit 3.2.3

Det foreslås i § 2, stk. 2 at i områder uden for staters jurisdiktion finder loven anvendelse på planer og programmer og planlagte aktiviteter, omfattet af §§ 30 a og 30 b.

Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 3 og 4.

Med den foreslåede bestemmelse vil miljøvurderingslovens anvendelsesområde blive udvidet til også at omfatte planer og programmer og planlagte aktiviteter i områder uden for staters jurisdiktion, hvorefter ministeren for grøn trepart har fastsat regler i medfør af miljøvurderingslovens § 30 a, stk. 1 og § 30 b.

Hensigten med den foreslåede bestemmelse er, at fastsætte en eksplicit geografisk afgrænsning for de regler, som bliver fastsat af ministeren for grøn trepart efter de foreslåede §§ 30 a, stk. 1 og b i miljøvurderingsloven. De øvrige regler i miljøvurderingsloven er fortsat afgrænset til alene at finde anvendelse inden for dansk land- og søterritorium, i den eksklusive økonomiske zone og på dansk kontinentalsokkelområde, som fastsat i den foreslåede bestemmelse i miljøvurderingsloven § 2, stk. 1.

Områder uden for national jurisdiktion er defineret i BBNJ-aftalens art. 1, nr. 2, som omfattende "det åbne hav" og "Området". For en nærmere gennemgang af begrebet uden for national jurisdiktion henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 2.2.

Begrebet planlagte aktiviteter er ikke nærmere defineret i BBNJ-aftalens tekst. Der henvises til bemærkningerne til § 30 a, stk. 1 for en nærmere gennemgang af begrebet.

Til nr. 6

Miljøvurderingslovens § 5 indeholder afklaring af en række definitioner af begreber, som optræder flere steder i loven. Det er fundet nødvendigt at indsætte et nyt nummer i bestemmelsen, hvor begrebet "områder uden for staters jurisdiktion" bliver defineret. Definitionen er væsentlig for en korrekt anvendelse af begreberne.

I BBNJ-aftalens artikel 1, nr. 2 bliver begrebet "områder uden for national jurisdiktion" defineret som "det åbne hav og Området". "Området" er i Havretskonventionens artikel 1, nr. 1 defineret som: "havbunden og dens undergrund, som ligger uden for grænserne for staters jurisdiktion." Det er

i lovforslaget fundet nødvendigt at definere begrebet mere præcist, i forhold til at afgrænse, hvilket geografisk område, der udgør den danske jurisdiktion på havområdet.

Det foreslås at indsætte § 5, *nr. 2* hvorefter begrebet ”områder uden for staters jurisdiktion” bliver defineret som: ”som havområder uden for staters søterritorier, eksklusive økonomiske zoner og kontinentalsokkelområder, herunder havbund og undergrund.” Det i havretskonventionens anvendte begreb »national« udskiftes i lovforslaget med »staters« for at anvende et mere præcist begreb inden for den danske forståelse af begrebet og dets betydning. Begrebet ”uden for staters jurisdiktion” skal forstås som uden for samtlige staters jurisdiktion, og ikke alene uden for dansk jurisdiktion.

Til nr. 7

Miljøvurderingslovens § 5, *nr. 8* vedrører definitionen på tilladelse, hvorefter en afgørelse om tilladelse efter § 25 og afgørelse om tilladelse efter anden lovgivning som fastsat efter lovens § 15, stk. 4, der erstatter tilladelse efter lovens § 25, giver bygherren ret til at gennemføre projektet.

Det foreslås, at der i § 5, *nr. 9* efter »Tilladelse« indføres », jf. dog § 30 a«. Denne tilføjelse til bestemmelsen vil præcisere, at for tilladelse til planlagte aktiviteter uden for staters jurisdiktion, finder regler, som fastsat efter §§ 30 a og b, anvendelse.

Til nr. 8

Afsnit III i miljøvurderingsloven vedrører miljøvurdering af konkrete projekter og regler om processen før og efter miljøvurdering af konkrete projekter. Det foreslås at indsætte afsnit III a efter afsnit III, med overskriften: » Miljøvurdering af aktiviteter og planer og programmer uden for staters jurisdiktion.« Det foreslåede nye afsnit skal tydeliggøre, at der gælder særlige regler for planlagte aktiviteter og planer og programmer uden for staters jurisdiktion, og således indikere en tydelig opdeling fra de øvrige regler om miljøvurdering af planer og programmer, kapitel II, og miljøvurdering af konkrete projekter, kapitel III.

Det foreslås, at indsætte § 30 a, *stk. 1* i miljøvurderingsloven, hvorefter ministeren for grøn trepart, med henblik på opfyldelse af internationale og EU-regler, fastsætter regler om miljøvurdering af planlagte aktiviteter under staters jurisdiktion eller kontrol, der skal gennemføres i områder uden for staters jurisdiktion, til at sikre opfyldelse af BBNJ-aftalen.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til, at fastsætte regler med henblik på at gennemføre BBNJ-aftalens krav om miljøvurdering af planlagte aktiviteter, til at opfylde den internationale aftale. Den foreslåede bestemmelse indebærer endvidere, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at fastsætte regler til opfyldelse af EU-retlige forpligtelser, hvis EU skulle udstede forordninger og/eller direktiver, i medfør af BBNJ-aftalen. Det bemærkes at EU har tiltrådt aftalen, men endnu ikke har fastsat regler til opfyldelse af BBNJ-aftalen.

Ministeren for grøn trepart vil med den foreslåede bestemmelse kunne fastsætte regler om hvilke aktiviteter, der er omfattet af BBNJ-aftalens kapitel IV om miljøvurderinger. Dette kan eksempelvis være aktiviteter fra skibe, men også potentielt aktiviteter fra luftfartøjer og platforme, herunder boreplatforme, platforme med vindmøller, platforme med solceller, platforme med bølgeenergi mv. Retstilstanden for hvilke planlagte aktiviteter der er omfattet af BBNJ-aftalens kapitel IV, er usikker og uafklaret og der foreligger på nuværende tidspunkt ikke en konkret liste over aktiviteter, der er omfattet. Ved en konkret sag, hvor der søges om tilladelse til at opstille en aktivitet uden for staters jurisdiktion, må det derfor foreløbig være en konkret vurdering ud fra kriterier, som fastsættes efter den foreslåede § 30 a, stk. 1 i miljøvurderingsloven, om aktiviteten er omfattet af reglerne. Tærsklen for om en aktivitet er omfattet af krav om screening og eventuelt miljøvurdering, bør som udgangspunkt navnlig fastsættes på baggrund af aktivitetens virkning på havmiljøet fremfor generel udelukkelse af visse kategorier af aktiviteter.

Ministeren for grøn trepart vil med den foreslåede bestemmelse kunne fastsætte regler om hvornår der foreligger en opfyldelse af kravene ”under deres jurisdiktion og kontrol” som anført i BBNJ-aftalens artikel 28, stk. 1. Eksempelvis vil en aktivitet, som hidrører fra et dansk skib, der derfor har dansk flagstatsjurisdiktion, opfylde betingelsen om at være ”under deres jurisdiktion eller kontrol”.

Det kan ikke udelukkes, at et dansk registreret selskab, som foretager planlagte aktiviteter på platforme uden for staters jurisdiktion vil opfylde betingelsen om ”kontrol”, som anført ovenfor under BBNJ-aftalens artikel 28, stk. 1. Den juridiske rækkevidde af begreberne er dog uafklaret.

Pligtssubjektet for de regler, som fastsættes efter miljøvurderingslovens § 30 a, stk. 1 foreslås at kunne være danske fysiske og juridiske personer. Juridiske personer forstås som juridiske personer, som har hjemsted i Danmark. Det vil være den ansvarlige for en planlagt aktivitet i områder uden for staters jurisdiktion, som er pligtssubjekt. Det kan være en ejer, bygherre, entreprenør, operatør mv.

Retstilstanden er dog på nuværende tidspunkt uklar i forhold til hvem staten er forpligtet til at stille krav om skal foretage miljøvurderinger af planlagte aktiviteter uden for staters jurisdiktion, og hvilke planlagte aktiviteter der er omfattet af kravet. Det er fortsat uvist præcis hvornår retstilstanden herfor er afklaret.

Om begrebet ”staters jurisdiktion og kontrol” henvises til afsnit 3.1.3.

Planlagte aktiviteter, som har en mindre eller kortvarig effekt på havmiljøet, er ikke omfattet af BBNJ-aftalens krav om miljøvurdering efter BBNJ-aftalens artikel 30, stk. 1 modsætningsvist.

De regler, der (kan) fastsættes med hjemmel i bestemmelsen, vil bl.a. være regler om afgrænsning af begrebet miljøvurdering af planlagte aktiviteter, om indgivelse af ansøgninger, om tilladelse til påbegyndelse, ændring og udvidelse af aktiviteter, screeningsafgørelser af aktiviteter, krav til ansøgningsmateriale, tilladelseskrav, udarbejdelse af miljøkonsekvensrapporter, høring af stater og høringsberettigede, betingelser for meddelelse af tilladelse mv. Som eksplicit angivet vil ministeren for grøn trepart også kunne fastsætte regler om klageberettigede, klagefrist, indgivelse af klage m.v., opsættende virkning, søgsmål, offentliggørelse af dokumenter, genoptagelse af afgørelser om tilladelser, egenkontrol mv.

Med den foreslåede bestemmelse vil ministeren for grøn trepart kunne fastsætte regler om, at der skal gennemføres screening af planlagte aktiviteter, som kan have mere end en mindre eller kortvarig effekt på havmiljøet, eller effekterne af aktiviteten er ukendte eller mangelfuldt forstået. Ministeren for grøn trepart kan herunder fastsætte krav til de oplysninger, der skal tilvejebringes i forbindelse med screeningen samt de elementer, der skal indgå i myndighedens vurdering.

Med den foreslåede bestemmelse vil ministeren for grøn trepart endvidere kunne fastsætte regler om, at der skal gennemføres en miljøvurdering af

planlagte aktiviteter, hvis det under screeningen konstateres, at der er rimelig grund til at antage, at aktiviteten kan forårsage væsentlig forurening af eller betydelige og skadelige ændringer i havmiljøet. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, at den, der planlægger at udøve aktiviteten, og som er forpligtet til at foretage en miljøvurdering, skal udarbejde en miljøkonsekvensrapport, herunder frembringe de oplysninger som skal tilvejebringes i rapporten.

Ministeren for grøn trepart vil med hjemmel i den foreslåede bestemmelse kunne fastsætte regler om, at en kompetent myndighed ved sin afgørelse om at meddele tilladelse til den planlagte aktivitet skal lægge vægt på, at der er truffet alle rimelige foranstaltninger, herunder afhjælpnings- eller forvaltningsforanstaltninger, til at sikre, at aktiviteten kan udføres på en måde, der er forenelig med forebyggelsen af betydelige skadelige effekter på havmiljøet. Der kan herunder fastsættes regler om, at myndigheden kan stille vilkår, der er nødvendige for at sikre forebyggelsen af betydelige skadelige effekter på havmiljøet.

Ministeren for grøn trepart vil endvidere blive bemyndiget til at fastsætte regler om høring af stater og interessenter som led i behandlingen af ansøgninger om screening og miljøvurdering af planlagte aktiviteter gennem en clearings house-mekanisme. Interessenter omfatter oprindelige folk og lokalsamfund med relevant traditionel viden, relevante globale, regionale, subregionale og sektorspecifikke organer, civilsamfundet og det videnskabelige samfund og offentligheden, som fastsat i BBNJ-aftalens artikel 32, stk. 3. Der kan herunder fastsættes regler om, at udkast til afgørelser skal offentliggøres med henblik kommentarer, inden der træffes endelig afgørelse og godkendelse eller afgørelse om ikke at gennemføre miljøvurdering.

Det forventes at reglerne, som vil blive fastsat i en bekendtgørelse med hjemmel i bestemmelsen, vil udformes så tæt på ordlyden i aftaleteksten som muligt. For det nærmere indhold af BBNJ-aftalens kapitel IV og de forpligtelser der følger heraf, henvises til pkt. 3.2.2.

Ministeren for grøn trepart vil, efter den foreslåede § 30 a, stk. 1 kunne fastsætte regler om klageberettigede, klagefrist, indgivelse af klage m.v., opsættende virkning og søgsmål. Det forventes at klageadgangen vil følge den almindelige klageordning efter miljøvurderingsloven, hvorefter afgørelser kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Ministeren for grøn trepart vil efter den foreslåede § 30 a, stk. 1 kunne fastsætte regler om søgsmål og opsættende virkning. Det forventes at reglerne om søgsmål og opsættende virkning vil følge den gældende ordning i miljøvurderingslovens §§ 53 og 54.

Ministeren for grøn trepart vil kunne fastsætte regler om offentliggørelse af dokumenter via den internationale platform clearing house-mekanismen. Clearing house-mekanismen er en åben (digital) platform, som skal gøre det muligt for parterne at få adgang til at levere og formidle oplysninger om aktiviteter, som finder sted i henhold til bestemmelserne i aftalen, jf. BBNJ-aftalens artikel 51.

Ministeren for grøn trepart vil kunne fastsætte regler om genoptagelse af afgørelser om tilladelser. Hensynet er her at sikre en genoptagelsesmulighed for den kompetente myndighed, såfremt en tilladt aktivitet i områder uden for staters jurisdiktion, viser sig at have betydelige negative effekter på havområdet. I sådan en situation skal tilladelsen genoptages og det skal overvejes om de negative effekter kan afbødes med foranstaltninger eller om aktiviteten må standses.

Regler om egenkontrol, som ministeren vil kunne fastsætte efter den foreslåede § 30 a, stk. 1, forventes at indebære en forpligtelse for den ansvarlige for den planlagte aktivitet til at foretage regelmæssig overvågning og rapportering af effekterne af den planlagte aktivitet, der er blevet meddelt tilladelse til.

Det følger af miljøvurderingslovens § 17, stk. 1 og 2, at kommunalbestyrelsen og regionsrådet er myndighed for behandling af sager om miljøvurdering af projekter samt sager om hvorvidt projekter omfatter af miljøvurderingslovens bilag 2 på grund af deres art, dimensioner eller placering kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet.

Det følger af miljøvurderingslovens § 17, stk. 3, at miljøministeren med undtagelse af en række sager (ved ressortdeling er denne kompetence overført til ministeren for grøn trepart), som er omfattet af lovens § 17, stk. 4, er kompetent for behandling af sager vedrørende projekter på havområdet herunder vurderingen af, om projekter omfattet af bilag 2 på grund af deres art, dimensioner eller placering kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet.

Der er ikke i gældende ret fastsat regler om kompetente myndigheder uden for staters jurisdiktion.

Det foreslås at indsætte § 30 a, stk. 2 i miljøvurderingsloven, hvorefter miljøministeren er myndighed for behandling af sager vedrørende planlagte aktiviteter i områder uden for staters jurisdiktion, der er omfattet af regler udstedt i medfør af § 30 a, stk. 1. Den foreslåede bestemmelse er begrundet i, at Miljøministeriet- og Ligestillingsministeriet i forbindelse med ressortdelingen med Ministeriet for Grøn Trepert fortsat varetager ressortansvaret for det tidligere Miljøministeriums regulering ift. havet inden for staters jurisdiktion. Miljø- og Ligestillingsministeriet besidder derfor de nødvendige kompetencer til at behandle sager på havet uden for staters jurisdiktion.

Det foreslås at indsætte § 30 b i miljøvurderingsloven, hvorefter ministeren for grøn trepart, med henblik på opfyldelse af internationale og EU-retlige forpligtelser, bemyndiges til at fastsætte regler om miljøvurdering af planer og programmer vedrørende planlagte aktiviteter, der skal gennemføres i områder uden for staters jurisdiktion.

Med bestemmelsen sikres det, at ministeren for grøn trepart har hjemmel til at fastsætte regler om miljøvurdering af planer og programmer i områder uden for staters jurisdiktion, når sådanne regler og retningslinjer bliver fastsat af partskonferencen i henhold til BBNJ-aftalens artikel 39, stk. 4. På nuværende tidspunkt er der ifølge BBNJ-aftalen ikke nogen forpligtelse for parterne til at vedtage konkrete regler om processen ved miljøvurdering af planer og programmer uden for staters jurisdiktion, fordi disse endnu ikke er fastsat i aftalen.

Miljøvurderingsloven §§ 3 og 4 vedrører objektive undtagelser til reglerne om miljøvurdering af planer og programmer og reglerne om konkrete projekter. Efter disse to bestemmelser er der visse typer af planer og programmer og visse typer af konkrete projekter som på forhånd er undtaget fra lovens anvendelsesområde.

Der er ikke i gældende ret fastsat undtagelser til planlagte aktiviteter uden for staters jurisdiktion.

Det foreslås at indsætte 30 c i miljøvurderingsloven, som oprenser bestemte typer af planlagte aktiviteter, der på forhånd er undtaget reglerne om

miljøvurdering af planlagte aktiviteter uden for staters jurisdiktion. Undtagelserne er krigsskibe, militærfly, marine hjælpefartøjer og andre fartøjer eller luftfartøjer, der ejes eller opereres af staten og som kun anvendes til ikke-kommerciel offentlig tjeneste i medfør af §§ 30 a og 30 b.

Undtagelserne skal dog administreres, så vidt det er rimeligt og praktisk muligt, i overensstemmelse med BBNJ-aftalen, jf. aftalens artikel 4.

Til nr. 9

Det følger af miljøvurderingslovens § 39, at en afgørelse efter miljøvurderingslovens § 21 og en afgørelse om tilladelse efter § 25 bortfalder, hvis afgørelsen ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt, eller ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år.

Det foreslås at indsætte § 39, stk. 2, hvorefter ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om bortfald af afgørelser om screening eller tilladelse efter regler fastsat af ministeren for grøn trepart i medfør af § 30 b, stk. 1. Det nye stykke skal sikre, at miljøvurderingslovens § 39 også finder anvendelse på planlagte aktiviteter i områder uden for staters jurisdiktion omfattet af BBNJ aftalen.

Til nr. 10

Det følger af miljøvurderingslovens § 42, at miljøministeren efter forhandling med vedkommende minister kan fastsætte regler om gebyrer til dækning af myndighedens omkostninger ved administration og tilsyn af projekter efter loven, hvad angår projekter.

Ifølge forarbejderne kan bestemmelsen, efter forhandling med vedkommende ressortminister, anvendes til at fastsætte regler om brugerbetaling i forbindelse med lovens administration for så vidt angår projekter (VVM), herunder til dækning af myndighedernes omkostninger til tilsyn samt behandling af sager om tilladelser. Dog er gebyr for behandling af klagesager ikke omfattet af den foreslåede bestemmelse, da gebyr for behandling af klagesager ved Natur- og Miljøklagenævnet er reguleret af lov om Natur- og Miljøklagenævnet, jf. Folketingstidende 2015-16, tillæg A, L 147 som fremsat, s. 95.

Det foreslås, at der i § 42 indsættes et nyt stk. 2.

Efter det foreslåede *stk. 2* kan ministeren for grøn trepart endvidere fastsætte regler om gebyrer til dækning af myndighedens omkostninger ved administration og tilsyn efter regler fastsat i medfør af § 30 a, stk. 1, hvad angår planlagte aktiviteter.

Bestemmelsen vil kunne anvendes til dækning af statens omkostninger, som er forbundet med tilsyn og behandling af tilladelser efter de regler, der fastsættes i medfør af § 30 a, stk. 1. Taksten for gebyrer fastsættes således, at der tilstræbes fuld dækning for myndighedernes omkostninger.

Bestemmelsen kan ikke anvendes til at fastsætte regler om gebyrer for behandling af klagesager ved klagenævnene. Bestemmelsen vil heller ikke kunne anvendes til at fastsætte regler om gebyr for genbehandling af hjemviste sager.

Til nr. 11

Det følger af miljøvurderingslovens § 46, stk. 1, 1. pkt., at den kompetente myndighed i henhold til miljøvurderingslovens § 17 er tilsynsmyndighed. Videre følger, at kommunalbestyrelsen eller regionsrådet dog er tilsynsmyndighed for miljøministerens afgørelser efter §§ 21 og 25, når ministeren har overtaget disses opgaver og beføjelser i en konkret sag efter § 17, stk. 5.

Det foreslås at ændre henvisningen i § 46, *stk. 1, 1. pkt.* hvorefter »§ 17« ændres til »§§ 17 eller 30 a, stk. 2«.

Den foreslåede ændring vil indebære, at ved spørgsmål om hvilken myndighed, der er tilsynsmyndighed ved sager omhandlende planlagte aktiviteter i områder uden for staters jurisdiktion, er det miljøvurderingslovens § 30 a, stk. 2 der finder anvendelse.

Til nr. 12

Ifølge miljøvurderingslovens § 46, stk. 2 påser tilsynsmyndigheden overholdelsen af loven og de regler, der er fastsat i medfør heraf. Tilsynsforpligtelsen omfatter de afgørelser, som træffes efter §§ 21 og 25 samt vilkår, som er fastsat i tilladelser. Tilsynsmyndigheden fører endelig tilsyn med, at påbud og forbud efter loven samt regler fastsat i medfør heraf efterkommes.

Det foreslås at ændre henvisningen i § 46, stk. 2, 2. pkt., hvorefter »§§ 21 og 25« ændres til »§§ 21 og 25 eller regler fastsat i medfør af § 30 a, samt efter »tilladelser« indsætte »og regler fastsat i medfør af § 30 a, stk. 1«.

De foreslåede ændringer vil medføre, at ved tilsyn med planlagte aktiviteter i områder uden for staters jurisdiktion er tilsynsmyndighedens opgaver og efter hvilke afgørelser der skal føres tilsyn, reguleret i miljøvurderingslovens 30 a, stk. 1 og de regler, der er fastsat i medfør heraf.

Til nr. 13

Efter miljøvurderingslovens § 56, stk. 1, straffes overtrædelse af en række af lovens bestemmelser med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning. Det omfatter bl.a. at den der undlader at indgive skriftlig ansøgning om afgørelse efter § 21 eller afgørelse om tilladelse, jf. 18, stk. 1, den der i strid med lovens § 15, stk. 1, påbegynder et projekt, før myndigheden har meddelt tilladelse til at påbegynde projektet, den der i strid med § 16 påbegynder et ansøgt projekt, før myndigheden skriftligt har meddelt bygherren, at projektet ikke antages at kunne have en væsentlig indvirkning på miljøet samt den der tilsidesætter vilkår for en tilladelse efter loven eller regler fastsat i medfør af loven eller undlader at efterkomme et påbud eller forbud, der er udstedt i henhold til loven eller regler fastsat i medfør heraf, herunder påbud om at berigtige et ulovligt forhold.

Efter miljøvurderingslovens § 56, stk. 2, kan straffen stige til fængsel i indtil 2 år, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis der ved overtrædelsen er voldt skade på de interesser, som loven tilsiger at beskytte, eller opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved lavere økonomiske omkostninger.

Det følger bl.a. af straffelovens § 7, stk. 1, at under dansk straffemyndighed hører handlinger, som foretages inden for et fremmed myndighedsområde af en person, der på tidspunktet for sigtelsen har dansk indfødsret, er bosat i den danske stat eller har lignende fast ophold her i landet, hvis handlingen også er strafbar efter lovgivningen på gerningsstedet (dobbelt strafbarhed), jf. stk. 1, nr. 1, eller personen begår strafbare handlinger, som er opremset i stk. 1 nr. 2. Det følger af straffelovens § 7, stk. 2 at under dansk straffemyndighed hører endvidere handlinger, som foretages uden for et myndighedsområde af en person, der på tidspunktet for sigtelsen har den i

stk. 1 nævnte tilknytning her til landet, hvis handlinger af den pågældende art kan medføre højere straf end fængsel i 4 måneder.

Straffelovens § 7, stk. 2, fik sin nugældende affattelse ved lov nr. 490 af 17. juni 2008. »Myndighedsområde« bliver i bemærkningerne til straffelovens § 7, stk. 2 defineret således:

»Begrebet »uden for et myndighedsområde« omfatter ligesom det gældende udtryk »uden for folkeretligt anerkendt (stats-)område« handlinger foretaget på åbent hav eller i internationalt luftrum samt handlinger foretaget inden for landområder, som ikke er undergivet nogen stats højhedsret (f.eks. Antarktis)«, jf. Folketingstidende, 2007-08 (1. samling), L 12, s. 46.

I medfør af miljøvurderingslovens § 56, stk. 5 kan juridiske personer pålægges strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Hermed foreligger der efter gældende ret hjemmel til at sanktionere overtrædelser uden for staters jurisdiktion af en art, der kan medføre højere straf end fængsel i 4 måneder, begået af fysiske eller juridiske personer, som kan medføre højere straf end fængsel end 4 måneder. En overtrædelse af regler, der med dette lovforslag implementerer BBNJ-aftalen om miljøvurdering af planlagte aktiviteter uden for staters jurisdiktion, vil dog i få eller ingen situationer kunne sanktioneres med højere straf end fængsel i 4 måneder.

Det foreslås derfor at indsætte et nyt stykke § 56, stk. 3 i miljøvurderingsloven, hvorefter personer, der har den i straffelovens § 7, stk. 1, nævnte tilknytning her til landet, kan straffes for overtrædelse af regler fastsat i medfør af § 30 a, stk. 1, uanset at betingelsen i straffelovens § 7, stk. 2, ikke er opfyldt. Den foreslåede § 56, stk. 3 skal indsættes efter den gældende § 56, stk. 2. Som følge af miljøvurderingslovens § 56, stk. 5, hvorefter juridiske personer kan straffes for overtrædelse af visse bestemmelser i miljøvurderingsloven, vil juridiske personer kunne straffes for overtrædelse af regler udstedt i medfør af § 30 a, stk. 1, jf. den foreslåede § 56, stk. 3.

Den foreslåede § 56, stk. 3 vil medføre, at overtrædelser af regler, som er fastsat i medfør af den foreslåede § 30 a, stk. 1 i miljøvurderingsloven, som finder sted uden for staters jurisdiktion, vil kunne sanktioneres både ved bødestraf og ved fængselsstraf. Den foreslåede bestemmelse vil f.eks. finde

anvendelse på situationer, hvor en overtrædelse af reglerne finder sted uden for staters jurisdiktion, på et skib, hvor der ikke er dansk flagstatsjurisdiktion, eller på en platform. Såfremt overtrædelse af reglerne finder sted på et skib, hvor der er dansk flagstatsjurisdiktion, vil handlingen være omfattet af dansk strafmyndighed efter straffelovens § 6, nr. 2.

Dette vil medføre, at overtrædelser kan straffes uanset de ikke kan medføre højere straf end fængsel i 4 måneder, hvilket ellers er en betingelse for at kunne straffe handlinger begået uden for et myndighedsområde, jf. straffelovens § 7, stk. 2.

Et eksempel på en strafbar handling omfattet af den foreslåede § 56, stk. 3 kan være, at der i en tilladelse til at opsætte en platform med et solcelleanlæg uden for staters jurisdiktion er sat vilkår om regelmæssig overvågning samt rapportering af effekterne af den tilladte aktivitet. Virksomheden opfylder ikke vilkårene og ved tilsyn eller på anden vis bliver myndigheden gjort bekendt med, at aktiviteten forårsager betydelig forurening. Da handlingen vedrører en aktivitet uden for et myndighedsområde, der ikke er forbundet med et dansk skib og som dermed ikke hører under dansk flagstats jurisdiktion, men vedrører regler fastsat i medfør af den foreslåede § 30 a, stk. 1, vil handlingen være omfattet af den foreslåede § 56, stk. 3 og kunne straffes med bøde eller fængsel.

En overtrædelse vil også kunne straffes med hjemmel i den foreslåede § 56, stk. 3, hvor den tilladte aktivitet foregår fra et fremmed skib. Handlinger begået i internationalt farvand anses begået uden for et myndighedsområde, selv om handlingerne er begået om bord på et fremmed skib. Det fremmede skib anses således ikke for en fremmed stats territorium efter straffelovens § 7 og vil kunne straffes efter den foreslåede § 56, stk. 3.

Til § 3

Til nr. 1.

Lovens titel er »lov om udbyttedeling ved anvendelse af genetiske ressourcer«.

Det foreslås, at nyaffatte lovens titel til »Lov om deling af fordele ved udnyttelse m.v. af genetiske ressourcer«.

Med ændringen får loven en titel, der afspejler, at det overordnede formål med loven er at gennemføre Nagoyaprotokollen og BBNJ-aftalen, der begge angår deling af fordele ved udnyttelse m.v. af genetiske ressourcer.

Betegnelsen udnyttelse m.v. henviser til udførelse af forskning i og udvikling af marine genetiske ressourcers genetiske eller biokemiske sammensætning.

Ændringen har ikke nogen materiel betydning for de gældende regler i loven.

Til nr. 2.

Efter lovens § 1 er lovens formål »at sikre, at der sker en deling af udbyttet ved anvendelse af genetiske ressourcer«.

Det foreslås med ændringerne til § 1, at formålet med loven bliver »at sikre, at der sker en rimelig og retfærdig deling af de fordele, der opstår ved udnyttelse m.v. af genetiske ressourcer og digital sekvensinformation om genetiske ressourcer.«

Med vendingen »en rimelig og retfærdig deling af fordele« menes bl.a. deling af de ikke-monetære fordele, der er oplistet i BBNJ-aftalens artikel 14, stk. 2. Det er bl.a. adgang til prøver og prøvesamlinger, adgang til digital sekvensinformation, teknisk og videnskabeligt samarbejde m.m. Nagoyaprotokollens bilag nævner også en række eksempler på monetære og ikke-monetære fordeling af fordele.

Sammenholdt med gældende ret kommer lovens formål efter forslaget til at omfatte formålet med både Nagoyaprotokollen og BBNJ-aftalen. Den foreslåede ændring forventes ikke i øvrigt at have nogen materiel betydning for lovens øvrige bestemmelser.

Til nr. 3.

Lovens § 2, nr. 1 og 2, indeholder definitioner af hhv. »genetiske ressourcer« og »anvendelse«.

Genetiske resurser forstås som organismers funktionelle arveegenskaber samt naturligt forekommende biokemiske stoffer, der er et resultat af det genetiske udtryk eller stofomsætning i organismerne.

Anvendelse forstås som forskning og udvikling vedrørende den genetiske og/eller biokemiske sammensætning af genetiske resurser, herunder gennem brug af bioteknologi. Ved anvendelse forstås endvidere udvikling og markedsføring af produkter, der er baseret på genetiske resurser.

Med den foreslåede ændring til § 2, *nr. 1*, nyaffattes definitionen af »genetiske ressourcer« således, at den kommer til at omfatte ethvert materiale hidrørende fra planter, dyr, mikroorganismer eller af anden oprindelse, indeholdende funktionsdygtige arveenheder af aktuel eller potentiel værdi.

Med den foreslåede ændring tilpasses definitionen til BBNJ-aftalen og biodiversitetskonventionen. Ethvert materiale inkluderer også materiale hidrørende fra marine planter, marine dyr, mikroorganismer eller anden marine oprindelse, der indeholder funktionsdygtige arveenheder af aktuel eller potentiel værdi.

Som hidtil finder den foreslåede definition ikke anvendelse på menneskelige gener.

Sammenholdt med gældende ret indebærer den foreslåede nyaffattelse ingen materiel ændring.

Med den foreslåede ændring til § 2, *nr. 2*, kommer loven til at definere »udnyttelse af genetiske ressourcer« i stedet for »anvendelse af genetiske ressourcer«. Derudover nyaffattes definitionen således, at den kommer til at omfatte udførelse af forskning i og udvikling af genetiske ressourcers genetiske eller biokemiske sammensætning, herunder gennem anvendelse af enhver teknologisk anvendelse, der bruger biologiske systemer, levende organismer eller derivater heraf til at fremstille eller modificere produkter eller processer til specifik brug.

Den foreslåede ændring inkluderer definitionen af »bioteknologi«, som anvendes i BBNJ-aftalen og biodiversitetskonventionen.

Sammenholdt med gældende ret indebærer den foreslåede nyaffattelse ingen materiel ændring.

Til nr. 4.

I henhold til lovens § 3, stk. 1, må genetiske ressourcer, der er erhvervet i strid med lovgivningen om adgang til genetiske ressourcer, jf. Nagoyaprotokollens artikel 6, i det land, de kommer fra, ikke anvendes i Danmark.

Men den foreslåede ændring til § 3, *stk. 1*, bliver ordet »anvendes« ændret til »udnyttes«.

Ændringen foreslås som konsekvens af den foreslåede ændring af definitionen i lovens § 2, nr. 2, jf. lovforslagets § 3, nr. 4.

Den foreslåede ændring har ikke nogen materiel betydning.

Til nr. 5.

I henhold til lovens § 6 kan ministeren for grøn trepart fastsætte regler om, at indsamling af genetiske ressourcer fra vildtlevende organismer i Danmark skal anmeldes, herunder regler om oplysninger om den tilsigtede anvendelse.

Med den foreslåede ændring af § 6 bliver ordet »anvendelse« ændret til »udnyttelse«. Ændringen foreslås som konsekvens af ændringen af definitionen i lovens § 2, nr. 2.

Den foreslåede ændring har ikke nogen materiel betydning.

Til nr. 6 og 7.

Det fremgår af § 7 i loven, at miljøministeren fører tilsyn med, at loven og regler, der er udstedt i medfør af loven, overholdes.

Det foreslås med ændringen af § 7, at tilsynet udvides til også at gælde for EU-regler om deling af fordele ved udnyttelse m.v. af genetiske ressourcer.

Tilsynskompetencen i § 7 overgik til ministeren for grøn trepart ved den kongelige resolution af 29. august 2024.

Det foreslås derfor, at indsætte et nyt pkt. i § 7, hvorefter miljøministeren får kompetence til at føre tilsyn med at regler udstedt i medfør af § 10, stk. 2, og EU-regler om deling af fordele ved udnyttelse m.v. af genetiske ressourcer fra områder uden for nogen staters jurisdiktion overholdes.

Sammenholdt med gældende ret indebærer den foreslåede ændring, at tilsynskompetencen i § 7, stk. 1, 1. pkt. udvides til også at gælde for tilsyn med EU-regler (EU-forordninger og EU-afgørelser) om deling af fordele ved udnyttelse m.v. af genetiske ressourcer.

Den foreslåede ændring indebærer endvidere, at miljøministeren får tilsynskompetencen i forhold til sit kompetenceområde, dvs. regler miljøministeren kan udstede i medfør af den foreslåede § 10, stk. 2, EU-regler om deling af fordele ved udnyttelse m.v. af genetiske ressourcer fra områder uden for nogen staters jurisdiktion overholdes.

Til nr. 8.

Det foreslås at indsætte et nyt stykke 2 til lovens § 7.

Med den foreslåede § 7, stk. 2, kan miljøministeren og ministeren for grøn trepart fastsætte regler om tilsynsmyndighedens tilsynsforpligtelser og -beføjelser.

Sammenholdt med gældende ret indebærer den foreslåede indsættelse, at ministrene f.eks. kan fastsætte nærmere regler om, at tilsynsmyndighederne skal udøve tilsyn på en bestemt måde eller efter en vis frekvens. Der kan også fastsættes regler om tilsynsmyndighedens beføjelser.

Bestemmelsen skal ses som rettidig omhu i forhold til, at internationale aftaler eller EU-regler i fremtiden eventuelt kan kræve særlige tilsynsforpligtelser og -beføjelser.

Til nr. 9.

Det foreslås at indsætte en ny § 7 a efter § 7.

Den foreslåede § 7 a er en ny bemyndigelsesbestemmelse, hvorefter miljøministeren og ministeren for grøn trepart, kan fastsætte regler om, at fysiske og juridiske personer skal meddele tilsynsmyndigheden oplysninger til brug for tilsynet.

De fysiske og juridiske personer, der nævnes i bestemmelsen er f.eks. dem, som er ansvarlige for indsamlingen og deponeringen af genetiske ressourcer, eller dem der er ansvarlige for generering og opbevaring af digital sekvensinformation om marine genetiske ressourcer fra områder uden for staters jurisdiktion. Det kan også være dem, som er ansvarlige for

udnyttelse af genetiske ressourcer og digital sekvensinformation om marine genetiske ressourcer fra områder uden for staters jurisdiktion.

De oplysninger, der efter den foreslåede bestemmelse kan fastsættes regler om, at fysiske og juridiske personer vil skulle meddele tilsynsmyndigheden, kan f.eks. være hvor de genetiske ressourcer er indsamlet og hvornår, om de, eller digital sekvensinformation om dem, er gjort til genstand for udnyttelse, hvor de opbevares, om der gjort brug af traditionel viden i forbindelse med udnyttelsen m.m. Der kan fastsættes regler om oplysninger skal være i en bestemt form, f.eks. digital.

Det følger af § 10, stk. 1, i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter, jf. lovbekendtgørelse nr. 1121 af 12. november 2019, at hvis der er konkret mistanke om, at en enkeltperson eller juridisk person har begået en lovovertrædelse, der kan medføre straf, gælder bestemmelser i lovgivningen m.v. om pligt til at meddele oplysninger til myndigheden ikke i forhold til den mistænkte, medmindre det kan udelukkes, at de oplysninger, som søges tilvejebragt, kan have betydning for bedømmelsen af den formodede lovovertrædelse.

Borgere eller virksomheder, der ikke overholder regler udstedt i medfør af § 7 a om, at de skal udlevere visse oplysninger, vil kunne ifalde straf efter regler fastsat i medfør af lovens § 11, stk. 3, som foreslås ændret med lovforslagets § 3, nr. 13 og 14.

Til nr. 10.

Ifølge § 8, stk. 1, i loven har miljøministeren eller personer, der af ministeren er bemyndiget hertil, mod behørig legitimation uden retskendelse adgang til offentlige og private ejendomme for at udøve de beføjelser, der er tillagt dem i denne lov eller i regler udstedt i medfør af loven.

Det foreslås med ændringen til § 8, stk. 1, at bemyndigelsen også skal udstrækkes til beføjelser, der følger af EU-regler, således at miljøministeren eller personer, der af en af ministeren er bemyndiget hertil, har mod behørig legitimation uden retskendelse adgang til offentlige og private ejendomme for at udøve de beføjelser, der er tillagt dem i denne lov, regler udstedt i medfør af loven eller i EU-regler om deling af fordele ved udnyttelse m.v. af genetiske ressourcer. Der skal så vidt muligt ske forudgående meddelelse til ejeren eller brugeren.

Beføjelsen i § 8 overgik til ministeren for grøn trepart ved den kongelige resolution af 29. august 2024. Med de foreslåede ændringer til loven, vil beføjelsen skulle deles med miljøministeren, således at de begge kan anvende disse kompetencer inden for hver deres ressortområde.

Sammenholdt med gældende ret indebærer den foreslåede ændring, at de adgangsregler, der allerede gælder i lovens § 8, stk. 1, også kommer til at gælde i forhold til beføjelser, som EU-regler om deling af fordele ved udnyttelse m.v. af genetiske ressourcer tillægger ressortministeren. Der er i dag kun én sådan EU-forordning, nemlig ABS-forordningen.

Til nr. 11.

Ifølge den gældende § 10, stk. 1, i lov om udbyttedeling, kan regeringen indgå overenskomster med fremmede stater om fælles foranstaltninger til opfyldelse af lovens formål. Efter lovens § 10, stk. 2, fastsætter miljøministeren regler til opfyldelse af internationale overenskomster, der indgås i henhold til stk. 1. Ifølge § 10, stk. 3, kan miljøministeren fastsætte regler, der er nødvendige for anvendelsen her i landet af Den Europæiske Unions forordninger vedrørende forhold, der er omfattet af denne lov.

Det foreslås at den gældende § 10, stk. 1-3, ophæves og at § 10 affattes således, at der indsættes to nye stykker. Et der gælder for ministeren for grøn trepart, og et der gælder for miljøministeren.

I den foreslåede § 10, stk. 1, foreslås, at ministeren for grøn trepart fastsætter regler til opfyldelse af internationale aftaler og EU-regler om deling af fordele ved udnyttelse m.v. af genetiske ressourcer.

Den foreslåede bestemmelse er en sammenskrivning af lovens § 10, stk. 2 og 3. Ved sammenskrivningen gøres det eksplicit, hvad det er, der kan fastsættes regler om.

Den foreslåede bestemmelse kan anvendes til at fastsætte regler om aktiviteter i forhold til genetiske ressourcer, der er omfattet af Nagoyaprotokollen. Aktiviteter er f.eks. adgang og deling af monetære og ikke monetære fordele ved udnyttelse. Med genetiske ressourcer forstås de genetiske ressourcer, som stater udøver suveræne rettigheder over. Dvs. genetiske ressourcer, der findes på landjorden, søterritoriet, den eksklusive økonomiske zone og kontinentalsokkelområdet. Disse genetiske ressourcer kunne f.eks. være planter, dyr eller mikroorganismer. Bestemmelsen kan

endvidere anvendes til at fastsætte regler om adgang til traditionel viden i tilknytning til disse genetiske ressourcer. Ved monetære og ikke monetære fordele forstås bl.a. direkte betalinger, betaling af royalties, finansiering af forskning, udveksling af resultater af forskning, deltagelse i produktudvikling m.v., jf. bilag 1 til Nagoyaprotokollen.

Den foreslåede bestemmelse vil, som den gældende § 10, stk. 2 og 3, kunne anvendes til opfylde internationale aftaler om for eksempel fælles dataopsamling og udveksling af data til brug for gennemførelse af Nagoyaprotokollen. Endvidere kan den foreslåede bestemmelse anvendes til at opfylde aftaler truffet af de kontraherende parter til biodiversitetskonventionen om deling af fordele ved brugen af digital sekvensinformation om genetiske ressourcer. Aftaler skal forstås bredt og omfatter enhver overenskomst mellem de kontraherende parter til biodiversitetskonventionen, herunder beslutninger.

Sammenholdt med gældende ret er der ikke tilsigtet nogen materiel ændring i forhold til den foreslåede bestemmelses anvendelsesområde. Virkningen af den foreslåede bestemmelse svarer således til virkningen af den gældende § 10, stk. 2 og 3. Selvom den gældende § 10, stk. 1, ophæves, vil regeringen stadig have de kompetencer til at indgå overenskomster med fremmede stater om fælles foranstaltninger til opfyldelse af lovens formål, der er angivet i bestemmelsen, da det jf. grundlovens § 19, stk. 1, er regeringens prerogativ.

I den foreslåede § 10, stk. 2, foreslås, at miljøministeren fastsætter regler til opfyldelse af internationale aftaler og EU-regler om deling af fordele ved udnyttelse m.v. af genetiske ressourcer fra områder uden for staters jurisdiktion.

Sammenholdt med gældende ret indebærer den foreslåede nyaffattelse, at miljøministeren kan fastsætte de regler, der er nødvendige for at Danmark kan implementere BBNJ-aftalens kapitel II, senere ændringer til denne eller beslutninger taget af BBNJ-aftalens partskonference vedrørende aftalens kapitel II. Miljøministeren vil også kunne implementere EU-direktiver og fastsætte supplerende regler til EU-forordninger eller EU-afgørelser om deling af fordele ved udnyttelse m.v. af genetiske ressourcer fra områder uden for nogen staters jurisdiktion.

Med udtrykket »deling af fordele ved udnyttelse m.v.« menes deling af fordelene fra aktiviteter med hensyn til marine genetiske ressourcer fra områder uden for staters jurisdiktion og digital sekvensinformation om disse i overensstemmelse med BBNJ-aftalens kapitel II, jf. artikel 14, eller tilsvarende EU-regulering. Der menes endvidere alle de aktiviteter i relation til marine genetiske ressourcer fra områder uden for staters jurisdiktion og digital sekvensinformation om disse, som er nævnt i BBNJ-aftalens kapitel II eller tilsvarende EU-regulering. Det vil bl.a. sige indsamling, give meddelelse, deponering m.m.

Områder uden for staters jurisdiktion betyder havområder uden for nogen staters søterritorier, eksklusive økonomiske zoner og kontinentalsokkelområder. I BBNJ-aftalen kaldes dette for områder uden for national jurisdiktion.

Med hjemmel i den foreslåede § 10, stk. 2, vil der kun kunne blive fastsat regler om aktiviteter i relation til *marine* genetiske ressourcer, dvs. ethvert materiale hidrørende fra marine planter, marine dyr, mikroorganismer eller anden marin oprindelse, der indeholder funktionsdygtige arveenheder af aktuel eller potentiel værdi, jf. definitionen i den foreslåede § 2, nr. 1, jf. lovforslagets § 3, nr. 3.

Den foreslåede § 10, stk. 2, vil desuden kunne bruges til at fastsætte regler om aktiviteter i relation til digital sekvensinformation, der er genereret fra marine genetiske ressourcer, som er indsamlet uden for nogen staters jurisdiktion.

Der vil med hjemmel i den foreslåede § 10, stk. 2, kunne fastsættes regler om en definition af digital sekvensinformation, f.eks. når der internationalt er opnået enighed om en ordlyd. BBNJ-aftalen stiller krav til håndtering af digital sekvensinformation uden at definere, hvad det er. F.eks. skal digital sekvensinformation om marine genetiske ressourcer fra områder uden for staters jurisdiktion, der udnyttes, deponeres i offentligt tilgængelige registre eller databaser, jf. artikel 14, stk. 3. Det forventes derfor, at bekendtgørelsen, der skal implementere BBNJ-aftalens kapitel II, vil fastsætte regler om, hvilke data/informationer der i denne sammenhæng vil anses for at være digital sekvensinformation.

Med den foreslåede § 10, stk. 2, vil der også kunne fastsættes regler om, under hvilke vilkår, der kan opnås adgang til traditionel viden hos

oprindelige folk og lokalsamfund, der er knyttet til marine genetiske ressourcer fra områder uden for staters jurisdiktion. Dertil vil der kunne fastsættes regler om brugerne af traditionel viden, dvs. fysiske eller juridiske personer, som anvender traditionel viden i tilknytning til marine genetiske ressourcer fra områder uden for national definition. Der vil således kunne fastsættes regler om, at brugerne af traditionel viden skal udvise rettidig omhu for at sikre sig, at kravene i BBNJ-aftalens artikel 13 er overholdt. Det vil kunne indebære krav om, at brugerne af traditionel viden skal indhente, opbevare og videregive visse informationer til efterfølgende brugere af traditionel viden.

I den foreslåede § 10, stk. 2, nr. 1, foreslås, at miljøministeren bl.a. kan fastsættes regler om meddelelsespligter for den ansvarlige for indsamling eller udnyttelse af marine genetiske ressourcer, og for den ansvarlige for udnyttelse af digital sekvensinformation om marine genetiske ressourcer,

Det forventes, at der med hjemmel i den foreslåede bemyndigelse i § 10, stk. 2, nr. 1, fastsættes regler om, at den ansvarlige for indsamling af marine genetiske ressourcer uden for staters jurisdiktion skal sikre, at bestemte oplysninger indsendes til clearing house-mekanismen, jf. BBNJ-aftalens artikel 12. Clearing house-mekanismen er en central digital platform, der forvaltes af BBNJ-aftalens sekretariat, som gør det muligt at få adgang til, levere og formidle oplysninger om aktiviteter, der er reguleret af BBNJ-aftalen. Der forventes i den forbindelse fastsat regler om, at der til clearing house-mekanismen skal der gives oplysning om, hvor de indsamlede marine genetiske ressourcer bliver deponeret eller opbevaret og i hvilket register eller hvilken database de digitale sekvensinformationer om marine genetiske ressourcer fra områder uden for staters vil blive deponeret. Dette krav forventes at gælde uanset, om deponeringen sker i private eller offentligt tilgængelige deponier, registre eller databaser.

Der forventes også fastsat regler om, at den ansvarlige for udnyttelse, herunder kommerciel udnyttelse af marine genetiske ressourcer, der er indsamlet uden for staters jurisdiktion, skal indsende visse informationer til clearing house-mekanismen. Det drejer sig bl.a. om hvor f.eks. patenter og udviklede produkter findes, og hvilke vilkår der påtænkes for adgang til marine genetiske ressourcer. Disse krav forventes at gælde, hvor det er praktisk muligt, for udnyttelse, herunder kommerciel udnyttelse af digitale sekvensinformationer om marine genetiske ressourcer fra områder uden for staters jurisdiktion.

I den foreslåede § 10, stk. 2, nr. 2, foreslås, at miljøministeren kan fastsættes krav til den ansvarlige for et register eller en database, der indeholder oplysninger om marine genetiske ressourcer og om digital sekvensinformation fra disse.

Det forventes, at der med hjemmel i den foreslåede bemyndigelse i § 10, stk. 2, nr. 2, fastsættes regler om, at den ansvarlige for et register eller en database, skal sikre, at prøver af marine genetiske ressourcer indsamlet i områder uden for staters jurisdiktion og digital sekvensinformation om disse, som findes i registret eller databasen, kan identificeres som hidrørende fra områder uden for staters jurisdiktion i det omfang, det er praktisk muligt.

Det forventes endvidere, at der vil blive fastsat regler om, at den ansvarlige for et register eller en database hvert andet år skal udarbejde en rapport om adgangen til marine genetiske ressourcer og digital sekvensinformation, der er knyttet til deres standardiserede BBNJ-identificeringskode, og at den ansvarlige skal stille rapporten til rådighed for Miljøministeriet.

I den foreslåede § 10, stk. 2, nr. 3, foreslås at miljøministeren kan fastsætte krav til den ansvarlige for udnyttelse af marine genetiske ressourcer eller digital sekvensinformation om disse om deponering i offentligt tilgængelige registre og databaser.

Det forventes, at der bliver fastsat regler om, at den ansvarlige for udnyttelse af marine genetiske ressourcer og digital sekvensinformation om marine genetiske ressourcer skal sikre, at udnyttede marine genetiske ressourcer og digitale sekvensinformationer om marine genetiske ressourcer deponeres i offentligt tilgængelige registre og databaser senest tre år efter udnyttelsen.

I den foreslåede § 10, stk. 2, nr. 4, foreslås at miljøministeren kan fastsætte regler om yderligere krav til deling af ikke-monetære fordele samt krav til deling af monetære fordele ved aktiviteter i relation til marine genetiske ressourcer og digital sekvensinformation om disse.

BBNJ-aftalens artikel 14, stk. 2, indeholder en liste med ikke-monetære fordele, og BBNJ-aftalens partskonference kan vedtage andre former for fordele, jf. artikel 14, stk. 2, litra h at kan vedtages af partskonferencen.

Der vil med den foreslåede bestemmelse kunne fastsættes regler om deling af monetære fordele, hvis delingen ikke kræver eksplicit lovhjemmel.

Ovenstående eksempler er ikke en udtømmende opregning af, hvilke bestemmelser, der kan fastsættes med hjemmel i den foreslåede § 10, stk. 2. De regler, som miljøministeren forventes at udstede med hjemmel i den foreslåede § 10, stk. 2, for at gennemføre BBNJ-aftalens kapitel II, forventes ikke finde anvendelse på krigsskibe, militærfly og marine hjælpefartøjer. Det forventes heller ikke, at reglerne vil finde anvendelse på militære aktiviteter, herunder aktiviteter, der udøves af statslige fartøjer og luftfartøjer i ikke-kommerciel tjeneste.

Det forventes, at de regler, som miljøministeren udsteder til gennemførelse af BBNJ-aftalens kapitel II, med hjemmel i den foreslåede § 10, stk. 2, vil gælde fra det tidspunkt, hvor BBNJ-aftalen træder i kraft for Danmark.

Til nr. 12.

Ifølge lovens § 11, stk. 1, straffes med bøde den, der overtræder §§ 3 og 4, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

Med den foreslåede ændring til § 11, stk. 1, straffes med bøde den, der overtræder § 3 eller § 4, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

Sammenholdt med gældende ret, vil det ikke være et krav, at både § 3 og § 4 skal være overtrådt, før der kan straffes med bøde.

Til nr. 13.

I henhold til lovens § 11, stk. 3, kan der i regler, som udstedes i medfør af loven, fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i reglerne.

Med den foreslåede ændring til § 11, stk. 3, foreslås bestemmelsen således udvidet med indsættelsen af et 2. pkt. på den måde, at der i regler, som udstedes i medfør af loven også kan fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i EU-regler (forordninger og afgørelser) om deling af fordele ved udnyttelse m.v. af genetiske ressourcer.

Sammenholdt med gældende ret indebærer ændringen, at der ved bekendtgørelse kan fastsættes regler om, hvilke af en EU-forordnings eller

EU-afgørelses bestemmelser, der skal straffpålægges. Der er ikke på tidspunktet for lovforslagets fremsættelse vedtaget sådanne EU-regler.

Til nr. 14.

Det foreslås at indsætte to nye stykker efter § 11, stk. 3.

Med den foreslåede nye § 11, stk. 4, kan både miljøministeren og ministeren for grøn trepart fastsætte regler om, at straffen for overtrædelse af regler fastsat i medfør af loven eller regler i EU-regler vedrørende forhold omfattet af lovens anvendelsesområde kan stige til fængsel i indtil 2 år, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis der ved overtrædelsen er opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre.

Sammenholdt med gældende ret indebærer indsættelsen, at der i en bekendtgørelse, kan fastsættes regler om, at straffen for overtrædelse af regler i en bekendtgørelse, en EU-forordning eller en EU-afgørelse kan stige til fængsel i indtil 2 år, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis der ved overtrædelsen er opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre.

Det er almindelig praksis på Miljø- og Ligestillingsministeriets område, at der kan fastsættes sådanne regler, jf. f.eks. § 59, stk. 1, nr. 6, stk. 3, og § 61, stk. 1, i lov om beskyttelse af havmiljøet, jf. lovbekendtgørelse nr. 147 af 19. februar 2024, samt § 110, stk. 1, nr. 12, stk. 2 og stk. 3 i lov om beskyttelse af miljøet, jf. lovbekendtgørelse nr. 1093 af 11. oktober 2024.

Med den foreslåede § 11, stk. 5, kan der i regler, som fastsættes i medfør af § 10, stk. 2, fastsættes regler om, at personer, der har den tilknytning til Danmark, som er nævnt i straffelovens § 7, stk. 1, kan straffes for overtrædelser, der er begået uden for et myndighedsområde, uanset at betingelserne i straffelovens § 7, stk. 2, ikke er opfyldt.

Sammenholdt med gældende ret indebærer den foreslåede indsættelse, at der for overtrædelse af regler, der udstedes i medfør af § 10, stk. 2, og hvor overtrædelsen finder sted uden for et myndighedsområde, finder bagatelgrænsen i straffelovens § 7, stk. 2, på 4 måneders fængsel ikke anvendelse. De pågældende overtrædelser vil således være omfattet af dansk strafmyndighed, selv om overtrædelsen kun kan straffes med bøde.

Den foreslåede bestemmelse vil f.eks. finde anvendelse på situationer, hvor en overtrædelse af reglerne finder sted uden for staters jurisdiktion, på et skib, hvor der ikke er dansk flagstatsjurisdiktion, eller på en platform. Såfremt overtrædelse af reglerne finder sted på et skib, hvor der er dansk flagstatsjurisdiktion, vil handlingen være omfattet af dansk strafmyndighed efter straffelovens § 6, nr. 2. En overtrædelse vil også kunne straffes med hjemmel i den foreslåede bestemmelse, hvor den tilladte aktivitet foregår fra et fremmed skib. Handlinger begået i internationalt farvand anses begået uden for et myndighedsområde, selv om handlingerne er begået om bord på et fremmed skib. Det fremmede skib anses således ikke for en fremmed stats territorium efter straffelovens § 7 og vil kunne straffes efter den foreslåede bestemmelse.

Til § 4

Det foreslås, at loven træder i kraft 1. juli 2024.

Efter lovens vedtagelse vil Miljø- og Ligestillingsministeriet anmode Udenrigsministeriet om at udfærdige et ratifikationsinstrument og deponere denne hos depositaren. Hvis BBNJ-aftalen er trådt i kraft på det tidspunkt, hvor Danmark ratificerer, vil aftalen træde i kraft for Danmark 30 dage efter ratifikationstidspunktet. Hvis aftalen ikke er trådt i kraft på det tidspunkt, hvor Danmark ratificerer, vil den træde i kraft for Danmark 120 dage efter at den tresindstyvende stat har ratificeret aftalen.

Miljø- og Ligestillingsministeriet foreslår, at bekendtgørelserne, der skal udstedes for at Danmark overholder aftalen, træder i kraft samme dag, som aftalen træder i kraft for Danmark.

Det følger af havmiljølovens § 68, miljøvurderingslovens § 59 og af § 13 i lov om udbyttedeling ved anvendelse af genetiske ressourcer, at lovene ikke gælder for Færøerne og Grønland. Lovene kan heller ikke ved kongelig anordning sættes i kraft for Færøerne og Grønland.